

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS**

Dovilė Atkočiūnaitė

**NAMŲ DARBŲ PRADINĖJE MOKYKLOJE SĄSAJOS SU
UGDYMO PASIEKIMAIS**

Baigiamasis magistro projektas

Vadovas

Doc. dr. Laima Abromaitienė

KAUNAS, 2017

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS

TVIRTINU
Krypties studijų programos vadovė
Doc. dr. Berita Simonaitienė

**NAMŲ DARBŲ PRADINĖJE MOKYKLOJE SĄSAJOS SU UGDYMO
PASIEKIMAIS**

Baigiamasis magistro projektas

Edukologija (Kodas 621X20004)

Projektą atliko
(parašas) Dovilė Atkočiūnaitė
(data)
dovile.atkociunaite@gmail.com

Vadovas
(parašas) Doc. dr. Laima Abromaitienė
(data)

Recenzentas
(parašas) Doc. dr. Berita Simonaitienė
(data)

KAUNAS, 2017

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS

.....
(Studento Vardas Pavardė)

.....
(Studijų programa, kursas)

Baigiamojo projekto „Namų darbų pradinėje mokykloje sąsajos
su ugdymo pasiekimais“

AKADEMINIO SAŽININGUMO DEKLARACIJA

.....
(Data)

.....
(Vieta)

Patvirtinu, kad mano _____ baigiamasis projektas tema „Namų darbų pradinėje mokykloje sąsajos su ugdymo pasiekimais“ yra parašytas visiškai savarankiškai, o visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

_____
(vardą ir pavardę įrašyti ranka)

Atkočiūnaitė, Dovilė. Namų darbų pradinėje mokykloje sąsajos su ugdymo pasiekimais. *Magistro* baigiamasis projektas / vadovas *doc. dr. Laima Abromaitienė*; Kauno technologijos universitetas, Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakultetas.

Mokslų kryptis ir sritis: Socialiniai mokslai (S 000), Edukologija (07S).

Reikšminiai žodžiai: Namų darbai, ugdymo pasiekimai, sąsajos, pradinė mokykla.

Kaunas, 2017 m. 89 p.

SANTRAUKA

Namų darbai mokinio gyvenime užima labai svarbią vietą, mokinys užduotų namų darbų metu mokosi ne tik to kas užduota, bet ir ugdo savo asmenybę. Keičiantis kartoms mokykloje, keitėsi ir požiūriai į namų darbų svarbą. Mokslininkų požiūriai skiriasi ir išsiskiria į tris pozicijas. 1. Namų darbai yra naudingi mokinio ugdymui, jo asmenybės brendimui, praplečia mokymąsi už mokyklos ribų, padidina supratimą apie pateikiamą informaciją, ugdo atsakomybę, suteikia galimybę pasipraktikuoti, užtvirtinti, įsigilinti ir prisiminti tai ką mokėsi mokykloje, stiprina tėvų ir vaikų ryšį bei skatina glaudesnę mokyklos ir tėvų bendradarbiavimą. 2. Namų darbai žalingi mokiniui, neugdo jo kaip asmenybės bei trukdo jam produktyviai leisti laisvą laiką, kurio metu mokinys galėtų įgyti gyvenimo įgūdžių, ugdyti savarankiškumą. Jie mažina motyvaciją mokytis, atima savarankiškumą ir galimybes spręsti pačiam kaip praleisti laisvą laiką, sudaro daugiau sukčiavimo galimybių, didina atotrūkį tarp tų mokinių kurie turi aukštus mokymosi rezultatus ir žemus mokymosi rezultatus. 3. Namų darbai yra naudingi mokinio ugdymo pasiekimams jei paruošti tikslingai, diferencijuotai, pagal mokinio gebėjimus bei mokymosi lygį, jei numatomas laikas skirti namų darbams neperžengia rekomenduojamo laiko ribos, jei mokinys visada turi galimybę kreiptis pagalbos į profesionalų mokytoją, yra nuoseklūs dažnyje ir kiekyje, pačiam mokiniui įdomūs ir keliantys motyvaciją mokytis.

Darbe keliami probleminiai klausimai: *Ar namų darbams skiriamas laikas turi teigiamą poveikį ugdymo pasiekimams? Ar pradinių klasių mokiniui namų darbai turi teigiamą ar neigiamą reikšmę vertinant jų sąsajas su ugdymo pasiekimais? Kokios atliekamų matematikos namų darbų sąsajos su pradinių klasių mokinio ugdymo pasiekimais?*

Tyrimo objektas – namų darbų pradinėje mokykloje sąsajos su ugdymo pasiekimais.

Tyrimo tikslas – nustatyti namų darbų pradinėje mokykloje sąsajas su ugdymo pasiekimais.

Tyrimo uždaviniai: 1) teoriškai pagrįsti namų darbų vaidmenį pradinių klasių moksleivių ugdyme; 2) metodologiškai pagrįsti tyrimo instrumentus; 3) atskleisti namų darbų pradinėje mokykloje sąsajas su ugdymo pasiekimais.

Darbe naudojami: ***duomenų rinkimo metodai*** – mokslinės literatūros ir dokumentų analizė, anketinė apklausa, indukcijos ir dedukcijos, abstrahavimo; ***duomenų analizės metodai*** – statistinių duomenų analizė ir sintezė, sugretinimas ir palyginimas, koreliacinė analizė, kryžminės lentelės. Ryšių

tarp tiriamų priklausomų kintamųjų ir nepriklausomų kintamųjų požymių skalių analizei atlikti sudarytos požymių dažnių lentelės ir atliktas chi kvadratu testas pagal Pirsono χ^2 kriterijų. Skaičiavimai atlikti naudojantis specializuotu statistine kompiuterinės programos paketu SPSS 23 versija.

Išnagrinėjus teorines prielaidas išryškėjo, kad namų darbai pradinių klasių mokiniui turi mažiausiai teigiamos įtakos ugdymo pasiekimams lyginant su įtaka kurią turi vyresnių klasių mokiniams. Tačiau pats ryškiausias, turintis tiesioginių sąsajų ryšys yra tarp matematikos dalyko namų darbų ir ugdymo pasiekimų (Betts, 1997; Aksoy ir Link, 2000; Eren ir Henderson, 2011; Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, 2015).

Darbo pagrindinė išvada: Tyrimo hipotezė, kad „namų darbai naudingi mokiniui ir turi teigiamų sąsajų su mokinio ugdymo pasiekimais tuo atveju, kai namų darbams yra sukurtos tam tikros sąlygos ir juos veikia kiti teigiami veiksniai: aplinka, mokinio tėvai bei mokytojai“ pasitvirtino iš dalies. Tyrime nebuvo rasta tiesioginių sąsajų tarp namų darbų bei ugdymo pasiekimų ar kad vienas veiksnys namų darbus veiktų neišvengiamai, tačiau rastas didelis skaičius silpnų, vidutinių tarpusavyje tirtų kintamųjų sąsajų.

Darbo struktūra: Darbą sudaro įvadas, 3 skyriai („Namų darbų vaidmens pradinės mokyklos ugdymo procese teorinis pagrindimas“, „Namų darbų sąsajos su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje tyrimo metodologija“, „Namų darbų sąsajos su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje tyrimas“), išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas, priedai.

Baigiamasis magistratūros projektas, 89 puslapiai, 5 paveikslai, 42 lentelės, 82 literatūros šaltiniai, 9 priedai, lietuvių kalba.

Atkočiūnaitė, Dovilė. *The Interface of the Homework at the Primary School with Educational Achievements*. Master's Final Project / supervisor doc. dr. Laima Abromaitienė; Kaunas University of Technology, The Faculty of Social Sciences, Arts and Humanities.

Research area and field: Social Sciences (S 000), Educational sciences (07S)

Keywords: Homework, educational achievements, interface, primary school.

Kaunas, 2017 m. 89 p.

SUMMARY

Homework is very important in the pupil's life; the pupil, while doing his homework, learns not only that what is in his homework, but also he develops his personality. Due to the change of generations, the attitude to the importance of homework has also changed. The scientists have three positions. 1. Homework is useful for the pupil's development, his personal maturation and extends learning beyond the school, increases awareness of the provided information, develops responsibility, provides an opportunity to practice, to consolidate, to reflect and remember what he studied at school, strengthens the parent-child relationship and encourages more cooperation between school and parents. 2. Homework is harmful for a pupil, do not develop him as a personality as well as prevent him from having productive free time, when pupil could acquire life skills and develop independence. They reduce the motivation to learn, take away the independence and ability to decide himself how to spend free time, provide more possibilities to cheat, increases the gap between those students who have high educational results and low educational results. 3. Homework is useful for the pupil's educational achievement only when it is prepared targeted, differentiated according to the pupil's abilities and learning level, if the estimated time for homework remains within the recommended time limits, if the pupil always has the ability to get help from a professional teacher, is consistent in frequency and quantity, interesting for the pupil himself and increasing the motivation to study.

Research issues: *If the time that is intended for doing the homework, has a positive influence on the educational achievements? If homework for the primary school pupil has positive or negative influence when evaluating their interface with the educational achievements? What is interface om maths homework with the educational achievements of the primary school pupils?*

Research object – the interface of the homework with the educational achievements at the primary school.

Research aim – to establish the interface of the homework with the educational achievements at the primary school.

Research objectives: 1) to reason theoretically the role of the homework in the pupils' education at the primary school. 2) to reason methodologically the instruments of the research; 3) to reveal the interface of the homework with the educational achievements.

The methods, used in the research: data collection method – analysis of the scientific literature and documents; questionnaire, induction and deduction, abstraction; methods of data analysis – analysis and synthesis of the statistical data; juxtaposition and comparison, correlational analysis, cross-tables.

In order to perform the analysis of the features of the scale in the relations between the studied dependent variables and independent variables, the tables of the frequency features were done and chi-square test according to the Pearson χ^2 was carried out. The calculations were done using the specialised statistic computer programme SPSS 23 version.

After the analysis of the theoretical assumptions, it became clear, that homework has the least positive influence on the primary school pupils in comparison with the influence on pupils in the higher grades. But the most significant, having the direct interface connection is between math homework and educational achievements (Betts, 1997; Aksoy and Link, 2000; Eren and Henderson, 2011; Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, 2015).

Research conclusion: The research hypothesis is ‘that homework benefits students and has a positive correlation with the student's educational achievements in the case where homework is designed for a number of conditions and are exposed to other positive factors: the environment, the student's parents and teachers "have proven partially. The investigation has not found a direct link between homework and educational achievement, or that one factor inevitably homework to function, but found a large number of weak, medium interrelated variables tested interfaces.

Research structure: the research consists of Introduction, 3 Chapters (“The theoretical reasoning of the homework role in the educational process at the primary school”, “The research methodology of the homework interface with the educational achievements at the primary school”, “The research of the homework interface with the educational achievements at the primary school”), Conclusions, Recommendations, Sources, Appendixes.

Master’s Graduation Thesis: 89 pages, 5 pictures, 42 tables, 82 sources, 9 appendixes, Lithuanian language.

LENTELĖS

1 lentelė. Namų darbų privalumai ir trūkumai (sudarė Atkočiūnaitė, 2017)	36
2 lentelė. Anketinės apklausos charakteristika.....	47
3 lentelė. Namų darbų pradinėje mokykloje sąsajos su ugdymo pasiekimais: tyrimo charakteristikos, kriterijai, indikatoriai (sudarė Atkočiūnaitė, 2017).....	50
4 lentelė. Namų darbų kontrolės palyginimas pagal mokymosi lygius pirmąjį ir antrąjį pusmečius	51
5 lentelė. Namų darbų svarbos mokinio tėvams palyginimas pagal mokymosi lygius pirmąjį ir antrąjį mokymosi pusmetį	52
6 lentelė. Tėvų požiūrio į namų darbų įtaką palyginimas su mokymosi pasiekimais pagal lygius pirmąjį ir antrąjį mokymosi pusmečius	52
7 lentelė. Tėvų pagalbos atliekant namų darbus palyginimas su mokymosi pasiekimais pagal lygius pirmąjį ir antrąjį mokymosi pusmečius	53
8 lentelė. Laiko skiriamo matematikos namų darbams palyginimas su mokymosi pasiekimais pagal lygius pirmąjį ir antrąjį mokymosi pusmečius	54
9 lentelė. Mokytojo užduodamų namų darbų dažnis.....	56
10 lentelė. Mokytojų diferencijuojamų namų darbų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius.....	56
11 lentelė. Namų darbų diferencijavimo dažnis ir jų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	57
12 lentelė. Mokytojų nurodytos diferencijavimo ar nediferencijavimo priežastys	57
13 lentelė. Mokytojų kuriamų namų darbų strategijų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	58
14 lentelė. Namų darbų naudos santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius mokytojų požiūriu	59
15 lentelė. Namų darbų reikalingumo ugdymo procese santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius.....	59
16 lentelė. Namų darbų naudojimo kaip bausmės priemonės santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius.....	60
17 lentelė. Namų darbų naudojimo, kaip paskatinimo priemonės, santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	60
18 lentelė. Mokytojų kontrolės namų darbams jų darymo eigoje santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	61
19 lentelė. Mokytojų kontrolės namų darbams juos padarius santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius.....	61
20 lentelė. Mokytojų bendradarbiavimo su mokytojais dalykininkais eigoje santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius.....	62
21 lentelė. Matematikos dalyko grupinių namų darbų uždavimo dažnio santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	62
22 lentelė. Mokinių motyvacijos atlikti namų darbus skatinimo būdai	63

23 lentelė. Mokytojų kvalifikacinės kategorijos santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius.....	63
24 lentelė. Užduodamų matematikos namų darbų dažnio santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius, mokinio požiūriu	65
25 lentelė. Namų darbų tipo pasirinkimo santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	65
26 lentelė. Mokinio savarankiškai atliekamų namų darbų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius.....	66
27 lentelė. Namų darbų tipo pasirinkimo santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	66
28 lentelė. Mokinio savarankiškai atliekamų namų darbų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius.....	67
29 lentelė. Pagalbą atliekant namų darbus suteikiančių asmenų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	67
30 lentelė. Savijautos darant namų darbus santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	68
31 lentelė. Savijautos padarius namų darbus santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius.....	68
32 lentelė. Namų darbų išbaigimo santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	69
33 lentelė. Namų darbų atlikimo santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	69
34 lentelė. Dienos meto kuriuo atliekami namų darbai santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius.....	70
35 lentelė. Pastangų atlikti namų darbus santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	70
36 lentelė. Matematikos sunkumo suvokimo santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	71
37 lentelė. Konsultavimosi su mokytoju santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	72
38 lentelė. Konsultavimosi su klasės draugais santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius.....	72
39 lentelė. Aplinkos, kurioje atliekami namų darbai, santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	73
40 lentelė. Mokinių laiko skiriamo matematikos namų darbams pasiskirstymas per klases ir dienos metą	74
41 lentelė. Dienos laiko pasiskirstymas tarp mokinio veiklų.....	75
42 lentelė. Mokinio gabumų matematikoje santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius	75

PAVEIKSLAI

1 pav. Mokymosi piramidė pagal Petty (2006)	22
2 pav. Namų darbų sąsajų su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje teorinis modelis.....	37
3 pav. Namų darbų sąsajų su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje tyrimo logika.....	43
4 pav. Apklaustų mergaičių ir berniukų pasiskirstymas pagal klases	46
5 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal klases ir ugdymo pasiekimų lygius matematikoje pirmąjį pusmetį ...	46

PRIEDAI

1 PRIEDAS .Mokinio anketa	89
2 PRIEDAS. Mokinio laiko fiksavimo lapas	90
3 PRIEDAS. Mokytojo anketa	91
4 PRIEDAS. Mokytojo mokinio gabumų matematikos dalyke vertinimas (klasė)	92
5 PRIEDAS. Tėvų sutikimas ir anketa	93
6 PRIEDAS. Sutikimas	94
7 PRIEDAS. Tyrimo duomenys: Mokytojų atvirų klausimų atsakymai	95
8 PRIEDAS. Tyrimo dalyvio laiko pasiskirstymo rato pavyzdys	96
9 PRIEDAS. Mokinių pasirinkimai „kita“ laiko paskirstymo rate	97

TURINYS

ĮVADAS	13
TERMINŲ ŽODYNĖLIS	18
1. NAMŲ DARBŲ VAIDMENS PRADINĖS MOKYKLOS UGDYMO PROCESĖ TEORINIS PAGRINDIMAS	19
1.1. Namų darbų samprata ugdymo pasiekimų kontekste: pasaulinė ir Lietuvos švietimo patirtis..	19
1.2. Namų darbų vaidmuo šiuolaikinėje pradinio ugdymo mokykloje	23
1.3. Namų darbų paskirtis: privalumai ir trūkumai	27
1.4. Namų darbų sąsajų su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje teorinis modelis	37
2. NAMŲ DARBŲ SĄSAJOS SU UGDYMO PASIEKIMAIS PRADINĖJE MOKYKLOJE TYRIMO METODOLOGIJA	41
2.1. Sąsajų tarp namų darbų ir ugdymo pasiekimų tyrimo metodika.....	41
2.2. Sąsajų tarp namų darbų ir ugdymo pasiekimų tyrimo kriterijų ir indikatorių pagrindimas	48
3. NAMŲ DARBŲ SĄSAJOS SU UGDYMO PASIEKIMAIS PRADINĖJE MOKYKLOJE TYRIMAS	51
3.1. Sąsajų tarp namų darbų ir ugdymo pasiekimų tyrimo duomenų analizė.....	51
3.1.1. Tėvų nuomonės apie namų darbus analizė	51
3.1.2. Mokytojų nuomonės apie namų darbus analizė	55
3.1.3. Mokių nuomonės apie namų darbus analizė	64
3.2. Sąsajų tarp namų darbų ir ugdymo pasiekimų tyrimo rezultatu aptarimas (Diskusija)	76
IŠVADOS	79
REKOMENDACIJOS	81
LITERATŪRA	82
PRIEDAI	89

IVADAS

Temos aktualumas. Namų darbai visuomenėje priimtu požiūriu yra neatsiejami nuo mokyklos kasdienybės. Jie tapo lyg švietimo tradicija, vaiko ir tėvų kasdienybės dalis. Lietuvoje 15 – mečiai mokiniai namų darbams per savaitę vidutiniškai skiria – 6,7 valandos. Lietuva pagal valandų vidurkį yra 9 vietoje iš visų OECD šalių (65 šalių) (Education at a Glance 2014 OECD). Atsižvelgiant į šiuos duomenis namų darbams Lietuvoje skiriamas laikas yra pasaulio dešimtuoke. Darant prielaidą, kad yra tiesioginė sąsaja tarp namų darbų ir jiems skiriamo laiko, tikėtina, kad mokymosi pasiekimai taip pat yra aukšti. Tačiau čia rezultatai yra priešingi. Pasiekimuose neatsispindi namų darbų kiekis – PISA* (Programme For International Student Assessment) tyrimo (2012) matematikos balai yra 10 vietų žemiau viso OECD (Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija / Organisation For Economic Cooperation and Development) vidurkio†. Mokslininkų (Betts, 1997; Aksoy ir Link, 2000; Eren ir Henderson, 2011; Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, 2015) teigimu, namų darbai daugiausiai naudos duoda matematikos disciplinai ir čia matomas didžiausias pokytis uždavus didesnę kiekį ar daugiau koncentruotus namų darbus. Kyla klausimas, o kodėl Lietuvoje ši tendencija kitokia? Vertinant pagal PISA (2012) tyrimus pokytį tarp 2003 m. tyrimo ir 2012 m. tyrimo jis yra į neigiamą pusę 1,4 balo. Šį neigiamą pokytį tarp matematikos balų galima pastebėti tik 14 šalių iš 65 dalyvaujančių tyrime. TIMSS (2015) duomenimis jau 2003 metais buvo fiksuota, kad Lietuvoje blogėja ugdymo rezultatai matematikos srityje. Per keletą metų, nuo 1999 metų iki 2003, jie buvo sumažėję 21 %. Situacija keičiasi? 2015 metais Lietuvos rezultatai pakilo 2,8 balo lyginant su 2011 metų TIMSS tyrimo vertinimu.

Siekiant suprasti ar situacija mokyklose išties blogėja, reikia atkreipti dėmesį į tai, kiek bendrojo lavinimo mokyklose yra paliekamų kartoti kursą vaikų. Nuo 2008 – 2009 mokslo metų iki 2015 – 2016 mokslo metų Lietuvos statistikos departamentas‡ (2016) užfiksavo stiprų mokinių paliekamų kartoti kursą, mažėjimą. 2008 – 2009 metų laidoje buvo palikta kartoti kursą 5 101 mokinys, o 2015 – 2016 metais tik 2 422 mokiniai. Vertinant tik pradinių klasių mokinius, pastebima, kad ir šioje mokymosi pakopoje matomas stiprus pagerėjimas, kai 2008 – 2009 metais paliktų kartoti kursą mokinių buvo 788, o 2015 – 2016 metais 474. Pagal šiuos duomenis galima spręsti, kad didžioji dalis mokinių pasiekia minimalų mokymosi lygį, kad būtų keliami į aukštesnę klasę, tačiau svarbu suprasti ar namų darbai turi įtakos mokinių gebėjimams pasiekti minimalų reikalaujamą mokymosi lygį.

Namų darbai tobulėjo ir keitėsi per tiriamą laikotarpį. Prieš 30 ir daugiau metų namų darbai būdavo tik skaitymo, rašymo ir matematikos užduotys, o mokymasis mintinai buvo neatsiejamas ir būtinas. XXI

---

* PISA tyrimas – tarptautinis penkiolikmečių tyrimas, kuris padeda įvertinti pabaigiančiųjų privalomąjį ugdymą mokinių sukauptas žinias ir išvystytus gebėjimus, reikalingus visaverčiam dalyvavimui visuomenės gyvenime.

† OECD šalių vidurkis tai visų 65 šalių dalyvaujančių tyrime surinktų duomenų vidurkis.

‡Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai palikti kartoti programos kursą. Lietuvos Oficialios statistikos portalo duomenys.

amžiuje jau siekiama, kad vaikas suprastų ir gebėtų paaiškinti savais žodžiais, o ne atkartotų mintinai išminktą informaciją. Namų darbų sąvoka plėtėsi, greta paprastų užduočių buvo pridėti sudėtingi savarankiški projektai bei praktiniai darbai, kurie anksčiau buvo nesuprantami kaip mokyklos namų darbų dalis. Pagal susiformavusią tradiciją niekam nekildavo klausimų ar tai teigiama praktika, ar namų darbai vaikams būtini. Augant vaikams ir keičiantis kartoms, mokymosi krūviui didėjant, keitėsi ir požiūris į namų darbus ir jų reikalingumą. Šiame amžiuje prasidėjo vis netylanti diskusija: ar namų darbai gerai mokiniui, ar jie jam suteikia naudos? Diskusija tampa sudėtinga dėl požiūrių į namų darbų vertę didelių skirtumų. Vieni teigia, kad namų darbai visiškai nereikalingi (Rice, 1897; Eren ir Henderson, 2011), kiti mano priešingai, kad namų darbai yra labai naudingi ir vertingi (Dettmers, Trautwein ir Lüdtker, 2009; Núñez, Vallejo, Rosario, Tuero ir Valle, 2014), o tretieji - siūlo labai gerai įvertinti namų darbus, kad tai nesukeltų per didelių sunkumų mokiniui (Cooper, Robinson, Patal, 2006; Fernández-Alonso, Rubén; Suárez-Álvarez, Javier; Muñiz, 2015). Dėl požiūrių gausos ir labai didelio skirtumo atsiranda dviprasmiškumas ir problemos, kurios reikalauja kritiškai išnagrinėti namų darbų sąsajas su ugdymo pasiekimais, tyrime svarbu atsižvelgti ir į tai kiek namų darbai susiję su šeimos santykių formavimusi.

Namų darbai dažnai tampa trinties tarp mokytojų ir tėvų objektu. Tėvai mano, kad vaikai užkraunami per sunkiais ar per lengvais namų darbais. Kai kuriems atrodo, kad uždaviniai per ilgi arba per trumpi. Mokytojai skundžiasi, kad jiems trūksta paramos iš tėvų, o tėvai, kad mokytojai užduoda vaikams daug namų darbų, kuriuos tėvai turėti padėti atlikti. Namų darbai visada buvo diskusijų centre. Buvo siekiama suprasti kiek jie naudingi vaikams ir kiek padeda ugdymo pasiekimams, ar mokinio tėvai turi padėti vaikui atlikti namų darbus ar mokiniui turi padėti tik specialistas. Ar susiformavusi tradicija padėti vaikui atlikti namų darbus iš ties jam nekenkia ir namų darbų nepadarą prarandančių prasmę?

Namų darbų daroma įtaka yra sudėtinga ir individuali kiekvieno vaiko atveju. Tačiau mokslininkai Cooperis (1989); Cooperis ir Valentinis (2001); Trautwein ir Köller (2003); Cooper, Robinson, ir Patal (2006); Cooper, Steenbergen-Hu ir Dent (2012); Fernández-Alonso, Rubén, Suárez-Álvarez, Javier; Muñiz, José (2015) sutaria, kad svarbu atrasti bendrus dėsningumus, siekiant suprasti namų darbų paskirtį ir naudą vaiko ugdymui.

Temos naujumas. Iš ties namų darbai užsienio literatūroje yra nagrinėjami jau ilgą laiką, o Lietuvoje mokslinių tyrimų namų darbų klausimu išties yra labai mažai. 2016 m. pasikeitus politinei valdžiai Lietuvoje, pasikeitė ir švietimo politikos kryptys bei tikslai. 2017 m. kovą Švietimo ir mokslo ministrė Jurgita Petrauskienė, pradėjo kalbėti apie namų darbų kiekio mažinimą: „Norime, kad mažėtų mokymosi krūvis, namų darbų kiekis ir didžiulis dabar esantis tempas, kad mokiniai mokytųsi emociškai palankioje aplinkoje“. Tad galima daryti prielaidą, kad švietimo tikslai namų darbų atžvilgiu keisis, tačiau svarbu suprasti kokie pasikeitimai yra būtini ir mokslininkai pagrįsti šioje srityje.

Namų darbai pradinėje mokykloje, kaip tyrimo objektas, pasirinktas dėl šios amžiaus grupės mažo iširtumo. Ši amžiaus grupė atskirai nėra tyrinėta. Kiekvienas tyrimas kuriame nagrinėta paauglių amžiaus grupės namų darbų sąsaja su ugdymo pasiekimais pasitvirtino. Jau 1989 ir 1994 metais paskelbti pirmieji Cooper tyrimai šia tema. Tačiau ir pats Cooper po savo straipsnių skelbtų 2006, 2008, 2010 metais rekomendacijose siekia atkreipti kitų mokslininkų dėmesį į tai, kad pradinių klasių moksleiviai yra tyrinėti per mažai norint teigti, kad jiems namų darbai neturi reikšmės ugdymo pasiekimams. Jau 2001 metais stengtasi atsižvelgti ir iširti sąsajas Cooper, Jackson, Nye, Lindsay ir James tyrimo „A Model of Homework's Influence on the Performance Evaluations of Elementary School Students“ (2001). Vienas tyrimas negali liudyti visų pradinių klasių moksleivių galimybių namų darbų atžvilgiu. Iš šio tyrimo nėra aišku ar namų darbai turi ryškių teigiamų sąsajų su ugdymo pasiekimais.

Darbe keliami *probleminiai klausimai*: Ar namų darbams skiriamas laikas turi teigiamą poveikį ugdymo pasiekimams? Ar pradinių klasių mokiniui namų darbai turi teigiamą ar neigiamą reikšmę vertinant jų sąsajas su ugdymo pasiekimais? Kokios atliekamų matematikos namų darbų sąsajos su pradinių klasių mokinio ugdymo pasiekimais?

Temos iširtumas: Namų darbų reikšmę mokinio pasiekimams ir įtaką kitiems gyvenimo aspektams nagrinėjo daugelis užsienio mokslininkų. Ryšį tarp namų darbų akademinių pasiekimų tyrė: Goldstein, (1960); Paschal, Weinstein, ir Walberg (1984); Cooper (1989); Cooper ir Valentine (2001); Trautwein ir Köller, (2003); Cooper, Robinson, ir Patall (2006); Cooper, Steenbergen-Hu, ir Dent (2012); Fernández-Alonso, Rubén; Suárez-Álvarez, Javier; Muñiz, José (2015). Šeimos įsitraukimą į mokinio namų darbų atlikimo procesą tyrė: HooverDempsey, Battiato, Walker, Reed, DeJong, ir Jones (2001); Pomerantz, Moorman, ir Litwack (2007); Patall, Cooper, ir Robinson (2008). Mokytojų vaidmens įtaką namų darbų atlikimo efektyvumui tyrinėjo Epstein ir Van Voorhis (2001). Kaip patys mokiniai susidoroja su namų darbų kiekiu, ar daro namų darbus savarankiškai tyrė Xu (2013). Santykio tarp ugdymo pasiekimų ir namų darbų ieškoje ir tyrimus atlikę mokslininkai padarė pagrindinę išvadą, kad egzistuoja teigiamas ryšys tarp namų darbų ir ugdymo pasiekimų, tačiau šiai sąsajai įtakos turi nemažai faktorių, kurie yra aptariami šiame magistriniame darbe. Taip pat ši išvada jau seniai kritikuojama tokių mokslininkų kaip Trautwein ir Köller (2003). Pastarieji mokslininkai padėjo pamatą sudėtingesniems – daugiapakopiams statistiniams modeliams, kurie padėjo išryškėti daugiau kintamųjų, kurie turėjo įtakos namų darbų ir ugdymo pasiekimų santykiui. Šie daugiapakopiai modeliai buvo naudojami prognozuoti tokių mokslininkų kaip Tymms ir Fitz-Gibbon (1992); De Jong, Westerhof ir Creemers (2000); Trautwein, Köller, Schmitz, ir Baumert (2002); Dettmers, Trautwein ir Lüdtke (2009); Núñez, Vallejo, Rosario, Tuero ir Valle, (2014) mokymosi rezultatų ir namų darbų sąsajas. Mokslininkai nagrinėjo įvairius faktorius, turinčius sąsajų su namų darbais ir atskirai. Laiką skiriamą namų darbams nagrinėjo Trautwein (2007), pastangas dedamas atlikti namų darbus nagrinėjo Trautwein, Niggli, Schnyder ir Lüdtke (2009); susidomėjimą užduotimi nagrinėjo Xu (2008, 2011), motyvaciją atlikti namų

darbus nagrinėjo Dettmers, Trautwein, Lüdtke, Kunter, ir Baumert (2010); Trautwein, Lüdtke, Schnyder, ir Niggli, (2006), priežastis pabaigti namų darbus nagrinėjo Xu (2010), emocijas atliekant ir atlikus namų darbus nagrinėjo Dettmers, Trautwein, Lüdtke, Goetz, Pekrun, ir Frenzel (2011), elgesio strategijų sąsajas su namų darbais nagrinėjo Lubbers, Van Der Werf, Kuiper, ir Hendriks (2010), namų darbų ir požiūrio santykį nagrinėjo Farrow, Tymms, & Henderson (1999). Lietuvos mokslininkų mokslinių tyrimų šia tema nepavyko rasti nuo 2005 iki 2017 metų.

Namų darbų skyrimo tvarkas nustato pati mokykla ir klasės mokytojas. Mokykloms rekomendacijas pateikę Ugdymo plėtotės centras (2009), Švietimo ir mokslo ministerija (2015, 2016), Visuomenės sveikatos biuras (2012).

Tyrimo **tikslas** – nustatyti namų darbų pradinėje mokykloje sąsajas su ugdymo pasiekimais.

Šiam tikslui pasiekti buvo formuluojami **uždaviniai**:

1. teoriškai pagrįsti namų darbų vaidmenį pradinėse klasių mokslininkų ugdyme;
2. pagrįsti namų darbų ir ugdymo pasiekimų sąsajos tyrimo metodologiją;
3. atskleisti namų darbų pradinėje mokykloje sąsajas su ugdymo pasiekimais.

Tyrimo **objektas** – namų darbų pradinėje mokykloje sąsajos su ugdymo pasiekimais.

Tyrimo metodai: duomenų rinkimo metodai – mokslinės literatūros ir dokumentų analizė, anketinė apklausa, indukcijos ir dedukcijos, abstrahavimo; duomenų analizės metodai – statistinių duomenų analizė ir sintezė, sugretinimas ir palyginimas, koreliacinė analizė, kryžminės lentelės. Ryšių tarp tiriamų priklausomų kintamųjų ir nepriklausomų kintamųjų požymių skalių analizei atlikti sudarytos požymių dažnių lentelės ir atliktas chi kvadratu testas pagal Pirsono χ^2 kriterijų. Skaičiavimai atlikti naudojantis specializuotu statistine kompiuterinės programos paketu SPSS 23 versija.

Tyrimo metodologija grindžiama šiomis nuostatomis:

- *Namų darbai* – bet kokia užduotis paskirta mokytojo mokiniams atlikti per valandas kuriomis nesimokoma – „namuose“ (Cooper, 1989).
- *Ugdymo pasiekimai* – ugdymo procese įgyti gebėjimai, žinios ir supratimas, įgytos nuostatos apie kurias yra sprendžiama iš asmens veiklos ir jos rezultatų (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2014). Ugdymo pasiekimai matuojami pasiekimų kilimu per tam tikrą laiką – ugdymo pažanga (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2014).
- *Pradinė mokykla* – „bendrojo lavinimo mokymo ir ugdymo įstaiga, teikianti pradinį išsilavinimą.“ (Visuotinė lietuvių enciklopedija, 2010). „Pradinėje mokykloje tęsiamas ikimokykliniame ir priešmokykliniame amžiuje pradėtas vaiko fizinės, intelektinės, emocinės sričių plėtojimas, dedami vaiko santykio su aplinka, su kitais žmonėmis, su pačiu savimi pamatai“ (Pradinio ugdymo bendroji programa, 2016).

Darbas sudarytas iš trijų dalių. Pirmojoje dalyje atskleidžiama namų darbų samprata, jų skyrimo politika Lietuvoje bei teisinė aplinka, turinti įtakos namų darbų skyrimui. Taip pat nagrinėjama ugdymo pasiekimų samprata bei atskleidžiamos namų darbų ypatybės ir jų vaidmuo ugdymo procese. Antrojoje dalyje pateikiama tyrimo metodologija, nurodomi tyrimo būdai ir jų panaudojimas tyrimo metu, išryškunami tyrimo kriterijai ir indikatoriai. Trečioje dalyje pateikiama ir analizuojama tyrimo metu gauta informacija apie namų darbų sąsajas su ugdymo pasiekimais. Darbas baigiamas išvadomis, naudotos literatūros sąrašu bei rekomendacijomis. Darbe pateikiama: 40 lentelių, 5 paveikslai, 9 priedai, darbas sudarytas iš 98 psl. įskaitant priedus.

TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Gabumai – individualios psichologinės žmogaus savybės, lemiančios pažintinę ir darbinę jo veiklą (Visuotinė lietuvių enciklopedija VI, Fau – Gori, 2004).

Įtaka – bendri veiksmai, veikiantys kitą žmogų, grupę ar organizaciją asmeniškai ar per kitą organizaciją (Johnson, 2001).

Įvertinimas – vertinimo proceso rezultatas, konkretus sprendimas apie mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą (Pradinio ugdymo metodinėse rekomendacijose, 2009).

Namų darbai – bet kokia užduotis paskirta mokytojo mokiniams atlikti per valandas kuriomis nesimokoma – „namuose“ (Cooper, 1989).

Pradinė mokykla – bendrojo lavinimo mokymo ir ugdymo įstaiga, teikianti pradinį išsilavinimą. Suteikia mokiniui dorinės ir socialinės brandos pradmenis, kultūros ir etninius pagrindus, elementarų raštingumą, padeda jam pasirengti mokytis pagal pagrindinio ugdymo programą (Visuotinė lietuvių enciklopedija, XVIII, Perk – Pražvalgos, 2010).

Ryšys – daiktų ir reiškinių tarpusavio sąlygotumas. Tam tikros sferos reiškinio esmė ir tapatumas priklauso nuo jo ryšių su visais kitais tos sferos reiškiniais (Visuotinė lietuvių enciklopedija, XX, Rėva – Salzuflen, 2011).

Sąsaja – sąveika – ryšių esmė žmogaus situacijoje. Sąveikas lemia kitos sąveikos toje situacijoje. Sąveikas veikia kitos sąveikos (Johnson, 2001).

Ugdymas – dvasinių, intelektinių, fizinių asmens galių auginimas bendraujant ir mokant (AIKOS, 2017).

Ugdymo sistema – istoriškai susiformavusi mokymo ir ugdymo proceso organizavimo forma. Apima požiūrį į ugdytinį, ugdymo tikslą, ugdymo turinį, mokymo metodus, ugdytojo ir ugdytinio sąveiką (Visuotinė lietuvių enciklopedija, XXIV, Tolj - Veni, 2013).

Ugdymo pasiekimai – tai ugdymosi procese įgyti gebėjimai, žinios ir supratimas, nuostatos, apie kuriuos sprendžiame iš asmens veiklos ir jos rezultatų (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2014).

Ugdymosi pažanga – tai pasiekimų ūgtelėjimas per tam tikrą laikotarpį (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2014).

Vertinimas – nuolatinis informacijos apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas, 2004).

1. NAMŲ DARBŲ VAIDMENS PRADINĖS MOKYKLOS UGDYMO PROCESE TEORINIS PAGRINDIMAS

1.1. Namų darbų samprata ugdymo pasiekimų kontekste: pasaulinė ir Lietuvos švietimo patirtis

Cooperis jau 1989 (p. 7) metais apibrėžė, kad „Namų darbai - bet kokia užduotis paskirta mokytojo mokiniams atlikti per valandas kuriomis formaliai nesimokoma.“ Cooper, Robinson, Patal (2006) aiškindami namų darbų sampratą išskyrė, kad svarbu yra pabrėžti tai, kad namų darbai yra tai, ką vaikai atlieka ne pamokos metu, nes namų darbus galima atlikti ir mokykloje po pamokų, pertraukų, laisvo laiko metu ar net kitoje pamokoje

Siekiant apibrėžti namų darbų sampratą, vertinga atskirti tai kas prie namų darbų nėra priskiriama. Cooper, Robinson, Patal (2006) teigia, kad į namų darbų veiklą negalima įskaityti tokių veiklų kaip: mokyklose vykdomi tyrimai, kuriuose dalyvauja mokiniai; dalykai kuriuos mokiniai mokosi savarankiškai; kuriuos vaikai mokosi per pašta, televiziją, garso ar vaizdo kasetes bei internetą; veiklos su korepetitoriumi; visos burelių, klubų, sporto ir kitos neformaliojo ugdymo veiklos.

Bagdonas (2008, p. 47) analizuodamas socialines baimes mokykloje pastebėjo, kad norint sumažinti moksleivių socialines baimes reikia „Koreguoti patikros būdus, namų darbų skyrimą, kontrolinių darbų tvarką, sudarant atsiskaitymo planus, išankstinius grafikus, iš anksto informuojant mokinius. Tobulinti vertinimo ir įvertinimo sistemą, nesureikšminant pažymių funkcijos, vertinant ne konkretų asmenį, tačiau jo veiklą ir veiklos produktus. Vertinimas turi būti suprantamas konkrečiam mokiniui ir jo tėvams“. Galima pastebėti, kad Bagdono (2008) nurodytuose keistinuose aspektuose yra nurodyti ir namų darbai, kaip keliantys moksleiviui socialinę baimę. Mokslininkas kelia klausimą - ar vaikas jaučiantis socialinę baimę mokykloje turi daugiau galimybių pasiekti aukštesnių ugdymo pasiekimų?

Namų darbai dažnai pripažįstami kaip veiksmingas būdas sustiprinti tai, ką mokiniai mokosi klasėje, tačiau mokslininkai (Cooper, Robinson, Patal (2006) bei Eren ir Hendersonas (2011)) mano, kad namų darbai gali būti ne tik naudingi bet ir sukelti žalos ypač jaunesnio amžiaus mokiniams.

Požiūris į namų darbus jau nuo 1897 metų buvo prieštaringas, kai C. Rice paskelbė pirmąjį savo tyrimą, kurio išvada buvo nepalanki namų darbų skyrimui. Mokslininkas atrado, kad mokiniams uždavus rašymo užduotis namuose, jos niekaip nedaro įtakos ir nėra susijusios su mokinio vėlesnėmis rašymo galimybėmis. Rice (1897) teigė, kad mechaninis mokymasis yra visiškai netikslingas ir laiką skiriamą tokiems namų darbams būtų galima skirti kur kas naudingesnėms veikloms (Gill ir Schlossman, 2004). Bok (1900) tyrimas atskleidė, kad namų darbai net žalingi vaikų psichinei ir fizinei sveikatai (Eren ir Henderson, 2011). Avram Goldstein (1960) tyrimas buvo visiškai priešingas visai tuometinei santvarkai. Mokslininkas ištyrė, kad namų darbai visgi turi teigiamą įtaką mokinio pasiekimams jau nuo pradinio ugdymo klasių. Mokslininko teigimu namų darbai buvo būtini visuose švietimo lygmenyse (Pashalidis,

2006). Nuo 1986 metų JAV įvestos labai aiškios rekomendacijos namų darbų klausimu. Rekomendacijose buvo nurodyta, kad namų darbai teikia tik naudą mokiniui, jie lavina jo darbo, praktinius įgūdžius bei augina stiprią asmenybę. Tačiau 1991 metais JAV, Kalifornijoje, judėjimo prieš namų darbus pasekmė buvo panaikinti namų darbai visiems vaikams iki penkiolikos metų, o vyresniems jie buvo stipriai ribojami. Prasidėjus Šaltajam karui visas pasaulis buvo susitelkęs ties pažanga visose srityje taip pat ir švietime. Tad namų darbai buvo padidinti visuose švietimo lygmenyse (Eren ir Henderson, 2011). Kadangi po Šaltojo karo šalys sunkiai nustojo lenktyniauti, tad Japonų pažanga ir toliau nuo 1980 metų skatino standartų didinimą ir dar daugiau namų darbų. Nuo tada keitėsi tik laiko trukmė, kuri kai kuriose JAV valstijose privalomas, o kai kuriose rekomenduojamas skirti namų darbams (Cooper, 1994).

Žvelgiant į kitų pasaulio šalių patirtį galima teigti, kad namų darbams Kinijoje skiriama 13,8 valandos savaitėje; Rusijoje – 9,7 valandos dalį; Singapūre – 9,4 (Education at a Glance 2014 OECD). Pirmoji šalis tyrimo reitinge yra Kinija, o paskutinė Suomija, kurioje mokiniai namų darbams skiria vidutiniškai 2,8 valandos. Lietuva šiame reitinge yra 9, o mokiniai namų darbams vidutiniškai skiria 6,8 valandos.

Kodėl Suomijoje namų darbams skiriama tiek mažai laiko? Hendrickson (2012) teigia, kad Suomijoje mokiniai namų darbų ruošai kasdien skiria daugiausiai 30 min.. Jie pačioje mokykloje stengiasi padaryti ir išmokti kiek įmanoma daugiau, taip mokiniui paliekant laisvą laiką po pamokų kitoms veikloms ir saviugdai. Suomijoje vienas mokytojas dirba su ne daugiau nei 12 mokinių, todėl mokiniai gauna daugiau asmenišką mokymą.

Keičiantis namų darbų paskirčiai ir tikslui, keitėsi namų darbų tvarka ir Lietuvoje. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas jau 2005 numatė, kad moksleiviams kurie mokosi bendrojo lavinimo mokyklose per atostogas neturi būti skiriami namų darbai. „1–2 klasių mokiniams namų darbai neskiriami, vadovėlių į namus nešiotis nereikia“ teigiama 2007–2008 mokslo metų Bendruosiuose ugdymo planuose (2007). „Pirmoje klasėje namų darbai neskiriami. Mokyklos vadovas užtikrina, kad laikas, skirtas namų užduotims atlikti, per savaitę neviršytų: II klasėje – 0,5 val., III–IV klasėse – 5 val., V–VI klasėse – 8 val., VII–VIII klasėse – 10 val., IX–XII klasėse – 13 val.“ patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu (2010). Jau 2011 metais šią tvarką keitė kitas dokumentas ir jame jau nebeliko nurodymų dėl namų darbų. Jie visiškai liko pačios mokyklos savivaldos reikalu. 2013 m. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtinta, kad „Mokyklos vadovas arba jo paskirtas asmuo - organizuoja ir vykdo mokinių mokymosi krūvio bei mokiniams skiriamų namų darbų stebėseną ir kontrolę“. Nors reiktų atkreipti dėmesį, kad namų darbus rekomenduojama atlikti mokykloje „Siekiant pagerinti mokinių pažangą ir pasiekimus, rekomenduojama: sudaryti sąlygas mokykloje atlikti namų darbų užduotis“ (2015–2016 ir 2016–2017 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai, 2015).

Tad nors pati mokykla reguliuoja namų darbų krūvį, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, LR Švietimo ir mokslo ministerija mokykloms teikia rekomendacijas, kaip reikėtų elgtis su namų darbais. Rekomenduodama, kad pradinėje mokykloje mokiniams būtų visai neduodami namų darbai arba jiems dienos eigoje būtų skiriama iki 30 min.

Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyrius (2012) rekomenduoja namų darbus pradėti kai mokinys yra pavalgęs ir pailsėjęs apie 1,5 – 2 val. Ruošiant namų darbus rekomenduojama daryti pertraukas, jaunesniems mokiniams kas 20 – 25 min., o vyresniems kas 35 – 40 min. Pertraukų metu rekomenduodama pajudėti ar kitaip aktyviau praleisti laiką. Taip pat visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyrius rekomenduoja pačius namų darbus pradėti, ne nuo sudėtingos užduoties, o nuo vidutinio sunkumo ir eiti prie sudėtingesnių.

Apibendrinant reikėtų teigti, kad Lietuvoje namų darbai yra pačios mokyklos vidaus veiklos reglamentavimo dalykas. Mokytojas yra įpareigotas savarankiškai nustatyti ir parinkti tinkamus namų darbų kiekius, o ugdymo institucijos vidiniai reglamentai juos apibrėžia.

Šio magistro darbo antrasis objekto dėmuo, ugdymo pasiekimų samprata. „Ugdymas – dvasinių, intelektinių, fizinių asmens galių auginimas bendraujant ir mokant.“ (LR Švietimo įstatymas, 2011). Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos dokumente (2014) nurodoma, kad „ugdymo pasiekimai tai ugdymo procese įgyti gebėjimai, žinios ir supratimas, įgytos nuostatos apie kurias yra sprendžiama iš asmens veiklos ir jos rezultatų“. Ugdymo pasiekimai matuojami pasiekimų kilimu per tam tikrą laiką – ugdymo pažanga (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2014). O ugdymo pažanga fiksuojama, interpretuojama, apibendrinama tam tikru vertinimu (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas, 2004). Ugdymo pasiekimai yra neatsiejami nuo vertinimo. Siekiant sužinoti ar pateiktos žinios ir perteikiami gebėjimai buvo išmokti bei įsisavinti, mokinių pasiekimai yra vertinami atsižvelgiant į užduočiai atitinkamai sukurtą vertinimo sistemą. „Vertinimas suprantamas kaip integrali ugdymo proceso dalis, kurios pagrindinis tikslas - padėti mokiniui mokytis, tobulėti ir bręsti kaip asmenybei“ teigiama pradinio ugdymo metodinėse rekomendacijose (2009). Vertinimas suteikia informacijos apie mokinio mokymosi patirtį, jo pasiekimus bei daromą pažangą (žinias, supratimą, gebėjimus, vertybines nuostatas) (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas, 2004). Ugdymo sistema Lietuvoje yra pagrįsta galutiniu įvertinimu ar pasiekimų įvertinimu.

Vertinant mokinių vertinimo pabaigoje, mokiniui yra parašomas įvertinimas, kuris atspindi mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą. Vertinimas mokykloje turi vykti nuolatos, nes „Vertinimas - nuolatinis informacijos apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas“ teigiama Pradinio ugdymo metodinėse rekomendacijose (2009). Vertinimo sistemos kiekvienoje ugdymo pakopoje yra skirtingos. Taip pat ir tarp mokyklų vertinimo sistemos gali skirtis pagal mokyklos vidaus nuostatus. Išskiriamos pagrindinės vertinimo funkcijos: „ugdimoji, skirta

palaikyti mokymąsi ir laiku teikti grįžtamąjį ryšį; ir atskaitomybės, padedanti nustatyti, kaip mokinys išmoko tai, kas buvo numatyta“ teigiama Švietimo problemos analizės straipsnyje (2016).

Mokytojai, siekdami kad mokinys pasiektų kuo geresnius ugdymo rezultatus, pirmiausia patys turi užsibrėžti, ką jie nori pasiekti savo ugdymo metodais. Išsikelti tikslus ir uždavinius, kad juos pasiekti būtų lengviau. Kai jau išsikeliami tikslai suplanuojamas ugdymo procesas (metams, savaitei, pamokai ar kitam pasirinktam laikotarpiui pagal mokytojo nuožiūrą ir mokyklos išsikeltus tikslus ugdymo proceso organizavimui). Susiplanavus įgyvendinamas planas ir pabaigoje įvertinama, kas pasisekė, o kas ne, bei kaip būtų galima koreguoti procesą, kad mokiniai pasiektų kuo aukštesnių rezultatų.

Mokinių mokymosi pasiekimus gerina mokytojo pasirenkami šiuolaikiniai mokymo metodai teigia Visockienė ir Puskunigienė (2012). Svarbu suprasti, kokie yra tie šiuolaikiniai mokymo metodai. Mokymosi piramidėje, kurią sukūrė G. Petty (2006, p. 168.) atskleidžiami mokymo metodai (žr. 1 pav.).

1 pav. Mokymosi piramidė pagal Petty (2006)

Mokymosi piramidė atskleidžia, kurie mokymosi metodai besimokančiam mokiniui padeda įsiminti daugiausiai informacijos. Daugiausiai mokiniai išmoksta tada kai jie yra aktyvūs ugdymo proceso dalyviai (Visockienė ir Puskunigienė, 2012). Petty (2006) teigimu mokiniai tik įtraukti į veiklą visiškai įsisavins pateikiamą informaciją ir gebės ją vėliau pritaikyti. Aktyviais mokymosi metodais laikomi tokie metodai kaip diskusija, mokomosios medžiagos aptarimas su kitais, kai mokinys pats praktiškai išbando tai ką jis mokosi, kai mokinys moko kitus.

Visockienė ir Puskunigienė (2012) išskiria, kad norint aukštesnių mokinių pasiekimų, svarbu atsižvelgti ir į skatinamąją aplinką, kurioje mokinys veikia. Būtina mokinį skatinti aktyviai taikyti žinias, formuoti konstruktus, mąstyti ir pačiam taikyti įvairius mokymosi būdus. Jei pats mokinys bus

motyvuotas mokyti jis pasieks ir aukštesnių mokymosi rezultatų ir gebės greičiau įsisavinti naują jam pateikiamą informaciją.

Kai mokomoji medžiaga mokiniui pateikiama suprantamai ir taip, kad jam būtų įdomu, mokinsys daugiau motyvuotas mokyti ir siekti aukštesnių mokymosi rezultatų. Ta pati tendencija pastebima ir atliekant namų darbus. Tad kitame poskyryje bus aptariama koks namų darbų vaidmuo pradinio ugdymo mokykloje.

1.2. Namų darbų vaidmuo šiuolaikinėje pradinio ugdymo mokykloje

Pradinio ugdymo pakopa tai Lietuvos švietimo sistemos formaliojo švietimo pirmasis atskaitos taškas. Po pradinio ugdymo mokyklos mokiniai eina į aukštesnio ugdymo įstaigas, kurios vykdo pagrindinio, vidurinio, formaliojo profesinio mokymosi ir aukštojo mokslo studijas (LR Švietimo įstatymas, 2011). Pradinį išsilavinimą Lietuvoje privalo įgyti kiekvienas Lietuvos pilietis. „Pradinio ugdymo paskirtis – suteikti asmeniui dorinės ir socialinės brandos pradmenis, kultūros, taip pat ir etninės, pagrindus, elementarų raštingumą, padėti jam pasirengti mokyti pagal pagrindinio ugdymo programą“ (LR Švietimo įstatymas, 2011 p. 21). „Vienas iš pagrindinių bendrojo lavinimo mokyklos uždavinių – išmokyti mokinius mokyti, savarankiškai įgyti žinių ir jas tobulinti, plėsti bei gilinti. Turimų žinių ir patyrimo pagrindu išmokyti sąmoningai kritiškai vertinti įvairius gyvenimo faktorius ir reiškinius, pratintis reikšti savo nuomonę“ (Rajeckas, 1999 p. 36). Šis pagrindinis mokyklos tikslas „užnorinti“ mokinį mokyti, jį motyvuoti mokyti visą gyvenimą ir įdiegti meilę mokslui nepasikeitė jau daugelį metų. Namų darbai taip pat turi padėti išpildyti ir pasiekti šį tikslą, o ne būti barjeras ir pagrindinis motyvacijos mokyti mažinimo elementas.

Siekiant suprasti namų darbų vaidmenį pradinio ugdymo procese reikia išsiaiškinti kaip yra organizuojamas ugdymo procesas ir kas sudaro patį ugdymą, bei jo turinį. Ugdymo procesas organizuojamas vadovaujantis Pradinio ugdymo bendrąja programa (2016), kurioje nurodyta pradinio ugdymo paskirtis, tikslai, uždaviniai, struktūra, programos įgyvendinimas: mokymosi aplinka, didaktikos nuostatos bei integravimo galimybės. Pradinis ugdymas yra organizuojamas vadovaujantis nuostatomis, kurios pateiktos pradinio ugdymo bendrojoje programoje (2016). Nuostatos kuriomis vadovaujasi:

- Ugdymas orientuotas į vaiką;
- Ugdymas integralus, visybiškas;
- Ugdymas diferencijuotas ir individualizuotas;
- Ugdymas kontekstualus (pateikiamas vaiko gyvenimo patirties kontekste);
- Orientuojamas į interpretacinį, o ne reprodukcinį mokymąsi;
- Ugdymo procesas aktyvus;
- Ugdymas patrauklus ir džiaugsmingas.

Ugdymo turinys ugdo asmenybę, padeda plėtoti bendrąsias kompetencijas, bendruosius gebėjimus, nuostatas, vertybines nuostatas, žinias bei įgūdžius (Kiliuvienė, 2004). Ugdymo turinį veikia daug veiksnių: bendrieji ugdymo tikslai bei uždaviniai, kurie nurodyti bendrosiose programose, filosofija, ugdymo metodai bei būdai, mokytojo asmenybė bei ugdymo turinys. Pats ugdymo turinio pagrindas yra jau nusistovėjęs ugdymo programose, keičiasi tik ugdymo turinio elementai. Ugdymo turinį sudaro tokie dalykai kaip: dorinis ugdymas (etika, katalikų tikyba, ortodoksų (stačiatikių) tikyba, evangelikų liuteronų tikyba, Evangelikų reformatų tikyba, Karaimų tikyba, Judėjų tikybos pažintinė programa); kalbinis ugdymas (lietuvių kalba (gimtoji), kitos gimtosios kalbos, lietuvių valstybinė kalba, užsienio kalbos); matematinis ugdymas (matematika); socialinis ir gamtamokslinis ugdymas (pasaulio pažinimas); meninis ugdymas (dailė ir technologijos, muzika, šokis, teatras); kūno kultūra. Mokiniai pradinėje mokykloje jau mokosi pagrindinių dalykų, o vėliau šis ugdymo turinys tik plečiasi ir prisideda vis naujų dalykų.

Rajeckas (1999) pagal Johaną Frydrichą Hertertą išskyrė mokymo pakopas, kuriose atsispindi mokymo proceso esmė. Mokymo procesą sudaro tokie elementai kaip aiškumas, kai mokiniai supažindinami su nauja medžiaga; asociacija – naujų žinių siejimas su senomis anksčiau įgytomis; sistema – kai visos turimos žinios sujungiamos ir apibendrinamos į bendrą žinojimą bei metodas – kai žinios yra pritaikomos praktiškai atliekant užduotis, žinios naudojamos naujiems faktams susieti.

Mokslininkė Gudžinskienė (2008), kaip mokymo proceso tikslą, išskyrė tai kaip žinių, mokėjimų, įgūdžių teikimą mokiniams. Mokymasis tai pažinimo rūšis, kurioje mokiniai gilina savo žinias ir žinojimą. Jos nuomone „Mokymasis – sudėtingas ir daugialypis procesas, kurio metu individas keičiasi, palaipsniui tapdamas asmenybe“ (Gudžinskienė, 2008 p. 51).

Remiantis Bloomo taksonomija (1956) išmokimo procesas susideda iš: žinojimo, suvokimo, pritaikymo, analizės, sintezės ir įvertinimo.

Žinojimas – metodų ir procesų prisiminimas, gebėjimas kažką atkartoti.

Suvokimas – tai žinojimas ir supratimas, kai gali pasinaudoti medžiaga kuri yra pateikiama. Naujų ir senų žinių jungimas.

Pritaikymas – kai žinios panaudojamos konkrečiose situacijose.

Analizė – ryšių ir visumos skaidymas dalimis.

Sintezė – iš atskirų žinių elementų suformuojama visuma.

Įvertinimas – kai sugebama priimti sprendimą dėl informacijos privalumų ir trūkumų. Mokinys geba argumentuoti ir vertinti turimą informaciją. Gebėjimas naudoti turimą informaciją konstruojant naujas sąsajas.

Namų darbai gali būti atliekami ir būti panaudoti visuose mokymo proceso etapuose. Keliant skirtingus tikslus namų darbams jie gali puikiai pasitarnauti juos išpildant ir siekiant mokinio mokėjimo. Dažniausiai namų darbai naudojami žinių įtvirtinimo etape, kai mokiniai jau yra susipažinę su medžiaga

ir motyvuoti ją mokyti. Mokinių žinių tvirtumui reikšmės turi tų žinių pagrindų įtvirtinimas, tad kartojimas turi didelės reikšmės informacijos atsiminimui ilgesniam laikui teigia Petty (2006).

Mokymo formos nusako mokytojo ir mokymo procese dalyvaujančio asmens tarpusavio sąveikos pobūdį mokymo proceso metu teigia Javtokas (2012). Javtokas (2012) išskiria 3 mokymo formas: teorinę, darbinę ir papildomą. Teorinio mokymo formomis laikomos tokios formos kaip paskaita, seminaras, konferencija, pamoka, egzaminas, įskaita ir kt. Praktinio mokymo formomis laikomos pratybos, praktikumai, mokomosios ekskursijos, praktiniai užsiėmimai ir kt. Papildomo mokymo formomis laikomos tokios formos kai yra konsultuojama, skiriama individuali ir grupinė veikla, olimpiados, pokalbiai, konkursai, mokomosios radijo ir televizijos laidos.

Namų darbus galima priskirti prie papildomo mokymo formų ar prie praktinio mokymo formų. Prie kokios formos namų darbai priskiriami priklauso nuo to, kokio pobūdžio yra patys namų darbai, kokia forma jie yra išreikšti.

Pagal Cooper, Robinson, Patal (2006) namų darbai gali būti klasifikuojami pagal:

- Kiekį;
- Ugdomų įgūdžių sritį;
- Tikslą;
- Sunkumą pagal paties mokinio pasirinkimą;
- Atlikimo laiką;
- Savarankiškumo lygį;
- Socialinį kontekstą.

Tačiau norint priskirti namų darbus visų pirma svarbu suprasti koks yra bendrasis namų darbų tikslas. Namų darbų **tiksiai** gali būti suskirstyti į mokomuosius tikslus ir nemokomuosius. Kitaip tariant, namų darbai gali būti skirti išmokti kažkokiai medžiagai ar patobulinti kitus mokinio įgūdžius apibendrinant mokslininkų Epstein, (1988), (2001); Epstein ir Van Voorhis (2001); Lee ir Pruitt, (1979) tyrimų duomenis teigia Cooper, Robinson, Patal (2006). Trautwein, Köller, Schmitz ir Baumert (2002) teigia, kad dažniausias mokomasis namų darbų tikslas suteikti galimybę pasipraktikuoti ir prisiminti tai kas jau buvo mokyta pamokoje. Kitaip tariant pakartoti jau girdėtą ir besimokyta informaciją, kad ji būtų užtvirtinta ir įsiminta. „Kartojimas – tai išmoktos medžiagos pagilinimas, o ne tik paprastas atgaminimas“ teigia Rajeckas (1999). Organizuojant kartojimą, žinias reikia vertinti ir pateikti nauju aspektu. Svarbus kūrybiškas požiūris į jau mokiniams pateiktas žinias, kad žinios būtų pateiktos naujai ir siejamos su vis kitomis žiniomis, taip atrandant sąsajas ir kuriant mokinio žinojimą. Kartojimas turi būti sąmoningas ir nuoseklus, ne vis prabėgomis susipažįstant su informacija, kurią mokiniai jau skaitė. Tik sąmoningai išmokus žinias, jas pritaikius savarankiškai yra formuojamas mokėjimas ir įgūdžiai. Kartoti reikia siekiant įtvirtinti ir gilinti žinias, jas susisteminant. Kartojant išmokstama geriau atlikti

veiksmus, taikyti juos įvairiomis aplinkybėmis. Kartojimas prasmingiausias, kai kartojami patys svarbiausi, esminiai, sunkiausiai įsimenami dalykai, nuolat juos papildant kuo nors nauju.

Namų darbai turėtų kelti nedidelį iššūkį mokiniui, bet sunkumai ir iššūkis turi jį skatinti stengtis ir būti pamatuotas pagal mokinio gebėjimus teigia Dettmers, Trautwein, Lüdtke, Kunter, ir Baumert, (2010). Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz (2015) ištyrė, kad namų darbų tikslas neturėtų būti atkartotas – tai kas buvo mokomasi klasėje, nes toks atkartojimas tik mažina mokinių pastangas, o sumažėjus pastangoms sumažėja ir rezultatai.

PISA in Focus (2014) tyrimu atskleista, kad mokytojai namų darbus naudoja padėti prisivyti mokiniams vieniems kitus, kai mokinys kuriam sudėtingiau sekasi turi daugiau padirbėti namuose. Mokytojai namų darbus skiria norėdami, kad mokiniai labiau įsigilintų ir giliau mokėtų jiems reikalingą medžiagą, kad pagal atminties biologinę raidą – žinios pereitų į ilgalaikę atmintį. Svarbu atkreipti dėmesį, kad namų darbai gali būti papildomas stimulus vaikams, kuriems ir taip puikiai sekasi mokslai. Jiems namų darbai gali būti papildomas tobulėjimo šaltinis. Namų darbai mokytojo akimis yra naudingi visiems mokiniams – ir tiems kuriems sekasi sudėtingiau ir tiems kuriems sekasi puikiai. Mokytojas turi priimti tai, kad namų darbai turi daugiau aiškinamąją galią, nei tam tikrų įgūdžių ugdymo galią, nes tik išsiaiškinęs mokinys gali siekti kitų tikslų, teigia Cooper, Robinson, Patal (2006) .

Cooper, Robinson, Patal (2006) išskyrė ir kitus namų darbų tikslus. Tikslas gali būti pasiruošti pamokai. Tokie namų darbai vadinami pasiruošiamieji. Tai tokios užduotys, kurios padeda mokiniams greičiau įsitraukti į pamokos turinį, nes mokiniai jau yra girdėję informaciją, kuri yra pristatoma pamokoje. Dar vienas namų darbų tikslas išskiriamas mokslininkų tai, kai išmoktas įgūdis perkeliamas į naujas situacijas. Tokie namų darbai vadinami išplečiamaisiais namų darbais. Tad namų darbai galėtų būti panaudoti naujai įgyjamoms žinioms gauti, vėliau jas siejant su jau turimomis žiniomis. Esminę reikšmę supratimui turi ankstesnė patirtis, taip pat interesai, nuostatos, atminties ypatybės, mąstymo lankstumas teigia Rajeckas (1999).

Vadinasi namų darbai retai naudojami tik vienam tikslui pasiekti. Namų darbų tikslų būna įvairių ir dauguma užduočių tarnauja keletui skirtingų vienu metu teigia Cooper, Robinson, Patal (2006). Tikslus namų darbams iškelti taip pat gali įvairūs žmonės: mokytojai, tėvai, mokyklos administracija, taip pat ir atskiros organizacijos, tokios kaip švietimo skyrius. Siekiant, kad iškelti tikslai namų darbams padėtų pasiekti bendrus ugdymo tikslus svarbu atkreipti dėmesį į tai kokios yra pateikiamų užduočių formuluotės, kokiam dalykui namų darbai naudojami.

Išanalizavus namų darbų tikslus svarbu išskirti, kad namų darbai stiprina ne tik mokymosi įgūdžius ir lavina žinias, bet taip pat jie gali būti naudojami ir nustatyti socialiniam ryšiui tarp tėvų ir vaikų (Cooper, Robinson, Patal, 2006). Taip pat namų darbus galima naudoti mokyklos administracijos reikalavimams išpildyti. Paminėtina tai, kad namų darbai gali būti naudojami ir kaip informacija tėvams ką jų vaikai mokosi šiuo momentu (Cooper, 2010).

Apibendrinant galima teigti, kad namų darbai gali turėti pačių įvairiausių tikslų ir tik nuo mokytojo norų, pačio mokytojo išsikeltų tikslų ir kompetencijų priklauso, kokių tikslų bus panaudoti namų darbai. Svarbiausia, kad būtų pasiektas mokėjimas – žinių pritaikymas veikloje, gebėjimas naudoti turimus duomenis, žinias ir sąvokas, operuoti jomis, atskleidžiant esmines reiškinių ar daikto savybes, sprendžiant teorinius bei praktinius uždavinius. O pasiekus mokėjimą susiformuotų įgūdis – labai gerai išmoktas veiksmas, kurio komponentai automatizuojami, sąmoningai automatizuotas veiksmas.

1.3. Namų darbų paskirtis: privalumai ir trūkumai

Namų darbai gali turėti ne vieną tikslą, siekti įvairiausių pokyčių mokinio mokymosi procese. Apie namų darbus nuomonę turi kiekvienas visuomenės pilietis kuris yra susidūręs su jų darymu. Tad namų darbai turi šalininkų kurie nusiteikę prieš juos ir šalininkų kurie mano, kad namų darbai kaip tik ugdo asmenybę. Vatterott (2009) išskiria, kad namų darbų tradicija susiformavusi švietimo įstaigose charakterizuojama 5 įsitikinimais:

1. „Mokyklos vaidmuo yra išplėsti mokymąsi už klasės ribų“. Namų darbai tai mokytojų teisė ir pareiga pratęsti mokymąsi. Mokslininkų supratimu namų darbai apsaugo vaikus nuo betikslinio laiko leidimo ir problemų, kurių jie gali prisidaryti jei turi per daug laisvo laiko.
2. „Intelektinė veikla vertinama geriau nei neintelektinė“. Intelektinių gebėjimų ugdymas yra svarbesnis nei emocinio intelekto ar fizinio pasirengimo lavinimas.
3. „Namų darbai moko atsakomybės ir drausmės“. Šios sąsajos dar neatrasto nėra vienas tyrimas. Šiuo požiūriu iš mokinio atimamas savarankiškumas ir gebėjimas spręsti pačiam. Namų darbai sunkiai moko atsakomybės, nes vaikas negali pasirinkti, kaip jis nori sužinoti ir parodyti savo žinias. Atsakomybės mokiniui paprasčiau mokytis kai jis yra įgalinamas prisiimti atsakomybę už savo žinias ir žinojimą.
4. „Didelis kiekis namų darbų tai griežtos mokymo programos ženklas.“ Daug namų darbų neužtikrina to, kad mokinys geriau išmoks dalyką. Jis yra užkraunamas darbu, kuris yra monotoniškas, nuobodus ir jam tik atimamas noras mokytis, kai mokyklos tikslas jį motyvuoti ir skatinti giliau pažinti jį supantį pasaulį. Išmokyti – sukelti norą mokytis visą gyvenimą.
5. „Geri mokytojai užduoda namų darbus, o geri mokiniai juos atlieka.“ Toks teiginys lyg verčia patikėti, kad namų darbai savaime yra geras dalykas, kuris skatina mokinį tobulėti, nepriklausomai nuo to ar užduotis gerai parinkta, nėra per sunki ar per lengva.

Namų darbai savaime nėra prasmingi, tačiau jei jie derinami su veiksminga praktika, mąstymo gebėjimų ugdymu, originalios namų darbų užduotys gali padidinti mokinių pasiekimus teigia Pashalidis (2006). Tai kokie namų darbai turi prasmę? Kokiomis savybėmis jie turi pasižymėti?

Namų darbai stiprina mokinių mokymosi gebėjimus, taip pat sukuria mokyklos ir tėvų ryšį. Namų darbai tėvams padeda suprasti ką jų vaikas mokosi, suteikia galimybę tėvams kalbėtis su savo vaikais, taip pat atveria vietą dialogui su mokyklos bendruomene apie galimus pagalbos būdus vaikui mokantis, teigia Walker, Hoover-Dempsey, Whetsel ir Green (2004), tokiu būdu tėvai turėtų teigiamai žiūrėti į namų darbus. Atsižvelgiant į šio tyrimo išvadą galima teigti, kad tėvams namų darbai turėtų būti teigiamas ugdymo elementas. Tačiau iškyla klausimas ar tėvai namų darbuose išvelgia ir kitokias prasmes?

Wingard ir Forsberg (2009) teigia, kad **tėvai daugiau linkę padėti tiems mokiniams** kurie turi daugiau mokymosi sunkumų ir mažiau motyvacijos. Trautwein ir Lüdtke (2009) atskleidė, kad šeimos narių pagalba darant namų darbus, vaikui tai nenaudinga nes neduoda naudos jo akademiniam pasiekimams. Cooper, Lindsay ir Nye (2000) nustatė, kad vaikai, kuriuos šeimoje skatina namų darbus atlikti savarankiškai, parodo geresnius rezultatus nei tie, kuriems tėvai padeda daryti namų darbus. Dumont, Trautwein, Nagy ir Nagengast (2014) ištyrė, kad mokiniai, kuriems tėvai padėdavo atlikti namų darbus, jau penktais metais nuo pagalbos atliekant namų darbus pradžios dėjo mažiau pastangų ir turėjo prastesnius akademinus rezultatus, o tie, kurių tėvai griežtai kontroliavo namų darbus, dėjo mažiau pastangų ir turėjo žemesnius akademinus rezultatus jau po dviejų metų nuo tokio elgesio pradžios. Tie kurie buvo skatinami savarankiškai daryti namų darbus ir nebuvo griežtai kontroliuojami, jau po dviejų metų parodė aukštesnius akademinus pasiekimus. Šis tyrimas atskleidė, kad pagrindinis tėvų vaidmuo ne fiziškai padėti atlikti namų darbus, o skatinti vaikus ieškoti sprendimų ir savarankiškai atlikti pateiktas užduotis. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez, ir Muñiz (2016) teigia, kad tėvų įsitraukimas yra svarbus, nors ir kontrolė mažina namų darbų naudą, tačiau tėvams įsitraukus į namų darbų procesą, mokiniai pradeda daugiau savimi pasitikėti ir jų akademiniai rezultatai pagerėja. Tėvų įsitraukimą, kaip skatintintojų, patvirtino ir Hill bei Tyson (2009) ir Trautwein ir Lüdtke (2009) atlikti tyrimai.

Cooper, Robinson, Patal (2006) pažymi, kad namų **darbų kiekis** gali nuolatos kisti, nuolatos gali kisti ir užduotims skiriamas laiko tarpas. Užduočių sudėtingumas gali svyruoti pagal vaiko gebėjimus ir įgūdžius. Tačiau nuolatinis svyravimas ir nenuoseklumas namų darbuose mokiniui kaip tik gali būti ne į naudą, o įnešti sumaištis, kuri sumažina namų darbų poveikį teigia Simplicio (2005). Mokslininkas teigia, kad namų darbų kiekyje turi būti nuoseklumas, kuris mokiniui padeda nuosekliai skirti laiko namų darbams, būti daugiau savarankišku ir disciplinuotu. Taip pat namų darbai turėtų būti **panašiai paskirstyti** ir tarp dalykų, kad mokinys nebūtų apkrautas vienos disciplinos namų darbais, o kitas turėtų apleisti. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, José (2015) teigia, kad nuolatos kintantis namų darbų kiekis praranda prasmę ir poveikį mokinio pasiekimams. Mokslininkų teigimu namų darbai turi būti užduodami reguliariai, tik tokiu atveju jie turi pačią didžiausią įmanomą įtaką. Mokiniai neefektyviems namų darbams turi skirti laisvalaikio laiką, kurio metu galėtų išmokti svarbių gyvenimo įgūdžių teigia Cooper, Jackson, Nye, Lindsay ir James (2001). Tad jei namų darbai nėra efektyvūs,

mokiniais nėra tikslo juos atlikti ir skirti tam laiką, kuris gali būti panaudotas mokinio efektyviai ir naudingai kitomis prasmėmis.

Galima pastebėti, kad namų darbai gali būti privalomi visiems, be pasirinkimo galimybės ir savanoriški, kai mokinys pats pasirenka ar atliks namų darbus teigia Cooper, Robinson, Patal (2006). Mokslininkai skirdami **namų darbų rūšis** pastebi, kad namų darbai gali būti užduodami skirtingiems laiko tarpams, skirtingo užbaigimo laipsnio, pvz., kai kurie namų darbai turi būti pabaigti per vakarą, o kitus galima atlikti savaitės ar mėnesio eigoje. Pavyzdžiui projektas gali būti atsiskaitomas ir dalimis siekiant, kad mokinys su mokytojo daline priežiūra atliktų užduotį. Užduotys gali būti individualios, grupinės ar visos klasės bendras darbas. Galiausiai užduotis galima skirti ir pagal tai kokius socialinius kontaktus ji kuria, kiek užduotis yra priklausoma nuo kitų žmonių dalyvavimo. Namų užduoties atlikime gali dalyvauti tėvai, broliai ar seserys, draugai, seneliai ar kiti artimieji bei bendraklasiai. Darling-Hammond ir Ifill-Lynch (2006) išskiria, kad mokiniams užduodant ilgesnio laiko projektines užduotis jie labiau įsitraukia į namų darbų užduotis ir joms skiria didesnę laiką. Bendras darbas ir didelė projektinė užduotis mokiniams atrodo tikslingesnė, nei maži darbeliai, kuriuos jie atlieka nuolatos. Darling-Hammond ir Ifill-Lynch (2006) teigimu į projektinę užduotį galima integruoti mažesnes užduotis, kurioms mokiniai sunkiai skiria laiko ir dažnai neatlieka. Tačiau jei užduotis integruota ir yra atliekama bendra užduotis, pastebėta, kad mokiniai yra linkę daugiau susikoncentruoti, skirti daugiau laiko bei atlikti kruopščiau pateiktą užduotį.

Cooper (2010) teigia, kad geriausiai namų darbų nauda matosi lyginant mokinių, kuriems buvo priskirti namų darbai pasiekimus, su tais mokiniiais, kurie namų darbų neturėjo. Ir šie tyrimai rodo, kad būtent tie mokiniai kurie turėjo priskirtus namų darbus geriau atlikdavo klasei skiriamus testus. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz (2015) tyrė namų darbų ryšį su akademiniais pasiekimais. Tyrimais nustatė, kad tiesinės priklausomybės nėra, t. y., kad nuo namų darbų kiekio didinimo akademiniai pasiekimai proporcingai nedidėja, nors ryšys yra, tačiau jis nėra ryškus ar lemiamas, kad vertėtų vaiką apkrauti didesniais namų darbais ir iš jo atimti galimybę mokytis kitais būdais. Mokslininkai nustatė, kad akademiniai pasiekimai turi ryšį su namų darbų kiekiu ir namų darbų uždavimo dažniu, tačiau šis ryšys turi papildomų komponentų, kurie turi tam įtakos.

Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, José (2015) bei Cooper (2010) ir Vatterott (2009) nagrinėdami mokslininkų tyrimus bei patys atlikdami tyrimus atrado, kad mokiniams duodant atlikti per daug namų darbų, ar kai mokiniai tiesiog per daug laiko paskiria namų darbams jie turi neigiamą reikšmę. Mokslininkai daro išvadą, kad namų darbai yra teigiamas reiškinys, jei jų apimtis atitinka mokinio amžių, raidos lygį bei yra tikslingai pamatuoti pagal siekiamus tikslus.

Vatterott (2009) išskiria, kad mokytojai turi **diferencijuoti** ne tik medžiagą pateikiamą pamokos metu, bet ir namų darbus, jų skaičių bei sunkumą. Namų darbų poveikis priklauso nuo to, kaip gerai ar blogai yra sudėliotas namų darbų užduoties tikslingumas. Darling-Hammond su Ifill-Lynch (2006) bei

Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez, ir Muñiz, Josélytį (2015) teigia, kad namų darbų uždaviniai turi būti originalūs bei įdomūs mokiniui, kad mokinys norėtų atlikti namų darbus, o ne galvotų priežastis jų neatlikti. Jei mokytojas vengtų kraštutinumų ir atsižvelgtų į kiekvieno vaiko poreikius bei gebėjimus namų darbai būtų naudingi kiekvienam vaikui.

Po šios išvados kyla klausimas, o **koks optimalus laikas ruošiant namų darbus?** Amerikos Nacionalinė tėvų, mokytojų asociacija (The National PTA, 2016) ir Amerikos Nacionalinė švietimo asociacija (National Education Association, 2015) pataria, kad prieš mokyklinukai, pirmokai ir antrokai namų darbams turėtų skirti nuo 10 iki 20 minučių. Nuo 3 iki 6 klasės – nuo 30 min iki valandos. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz (2015) ištyrė, kad nėra būtina priskirti didelių kiekių namų darbų mokiniui, bet svarbu tai, kad užduotys būtų sistemingos, reguliarios, formuotų darbo įpročius ir skatintų savarankišką mokymąsi. Kas yra didelis ar mažas namų darbų kiekis? Cooper (2010) išskiria, kad teigiamas namų darbų poveikis yra iki 90 minučių darbo vienam vakarui. Didesnis namų darbų kiekis nebeduoda naudos, o daro neigiamą poveikį mokinio ugdymo pasiekimams. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz (2015) nustatė, kad optimaliausias namų darbų laikas yra 1 valanda per dieną, paaugliams dalyvavusiems jų tyrime, kurių amžiaus vidurkis 13 metų. Tačiau šis laikas turi būti išnaudotas efektyviai ir pagrįstai. Mokslininkai pastebi, kad mokiniai linkę namų darbams skirti daugiau laiko, jie laiko neišnaudoja efektyviai. 1 valandos namų darbų laiką patvirtina ir Eren ir Henderson (2011) atliktas aštuntokų tyrimas, kai papildoma valanda darbo davė ryškią ir statistiškai reikšmingą naudą matematikos testo rezultatams. Trautwein, Koller, Schmitz ir Baumert (2002) tyrimas įrodė, kad daugiau naudos mokiniui turi nuolatiniai namų darbai, kurie trunka neilgai, nei reti namų darbai tačiau trunkantys ilgesnį laiką. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, José (2016) padarė išvadą, kad aštuntos klasės moksleiviams optimaliausias namų darbų atlikimo laikas kuris jiems atneša akademinius rezultatus yra nuo septynių iki aštuonių valandų per savaitę, t.y. apie 60- 70 min. per dieną.

Jungtinėse Amerikos Valstijose „The National PTA“ ir „National Education Association“ palaiko Cooper (2010) išskirtą 10 minučių taisyklę. Taisyklė rekomenduoja skirti po 10 minučių namų darbų kiekvienam ugdymo lygmeniui. Pavyzdžiui 1 klasėje namų darbų skirti 10 minučių, 2 klasėje 20 minučių, 3 – 30 minučių ir taip iki 12 klasės kurioje užduodami 2 valandų namų darbai. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz (2015) tyrimas parodė, kad, kai vidurinės mokyklos mokiniams priskiriama daugiau nei 90-100 minučių namų darbų vienai dienai, jų matematikos ir mokslo dalykų ugdymo pasiekimų vertinimai pradėjo mažėti. Per daug namų darbų jiems sukėlė stresą, nuovargį ir akademinių interesų praradimą. Tačiau reikia nepamiršti, kad namų darbuose ne kiekybė svarbi, o jų kokybė.

OECD (2014) Education at a Glance tyrime išaiškėjo, kad mokiniai privačiose mokyklose praleidžia per savaitę viena valanda daugiau prie namų darbų ruošimo nei mokiniai lankantys valstybines mokyklas. Ši tendencija pastebima Australijoje, Austrijoje, Kanadoje, Kolumbijoje, Naujojoje

Zelandijoje, Portugalijoje, Katare, JAV ir Jungtiniuose Arabų Emiratuose. Valstybinėse mokyklose mokiniai namų darbams skiria nuo 4,7 valandos iki 5,6 valandos, o privačiose prisideda prie maksimalaus praleidžiamo laiko dar 1,5 valandos. Ar ši 1,5 valandos prie namų darbų turi indelį į tai, kad 15 metų mokiniai privačiose mokyklose matematikos pasiekimuose, juos lyginant su valstybinėmis mokyklomis (neatsižvelgiant į ekonominės ir socialinės padėties skirtumus), linkę parodyti statistiškai reikšmingus geresnius rezultatus teigiama Education at Glance (2014).

Apibendrinant reikėtų teigti, kad mokslininkų nuomone laikas skiriamas namų darbams neturi būti nei per didelis nei per mažas, o paskirtas pagal mokinio gebėjimus ir amžiaus tarpsnį. Stengiantis apibrėžti laiką, kuris rekomenduojamas skirti pradinėje mokykloje namų darbams, reikėtų pažymėti, kad šiame amžiaus tarpsnyje mokinio gebėjimai tik formuojasi ir jam užkraunant didelį kiekį namų darbų jis greičiausiai tik praras norą mokytis ir galiausiai pavargs. Pradinėje mokykloje, pagal mokslininkus, reikėtų užduoti nedaug namų darbų, stengiantis, kad mokinys ugdytų gebėjimą mokytis savarankiškai, tačiau neprarastų noro mokytis. Laikas per kurį pradinėje mokykloje vaikas atlieka namų darbus neturėtų viršyti 30 minučių.

Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez, ir Muñiz, Josélytį (2015) atkreipė dėmesį, kad vertinant namų darbų naudą svarbu **atsižvelgti į mokinio lygį, socialinį, ekonominį ir kultūros lygį, ar buvo kartotas mokymosi kursas, kokioje mokykloje mokosi bei ankstesnius mokinių pasiekimus**. Mokslininkai atkreipė dėmesį, kad svarbus ne tik laikas praleistas atliekant namų darbus, bet ir įdėtos pastangos bei namų darbų atlikimo metodas.

Cooperis (1989) pažymėjo, kad namų darbų ir rezultatų santykių stiprumas priklauso nuo **mokinio amžiaus**. Kuo vyresni mokiniai tuo namų darbai atneša didesnę rezultatą. Labiausiai namų darbams įtakos turi ne laikas praleidžiamas juos atliekant, tačiau tai kokio amžiaus mokinys juos atlieka pažymima ne viename moksliniame tyrime (de Jong Westerhof, ir Creemers, 2000; Farrow, Tymms, ir Henderson, 1999; Murillo ir Martínez-Garrido, 2013; Nuñez, Vallejo Rosario, Tuero, ir Valle 2014). Šių mokslininkų tyrimai rodo, kad mokiniai turintys daugiau mokymosi sunkumų ar dėmesio koncentracijos problemų turi daugiau laiko skirti namų darbų atlikimui. Atsižvelgiant į šių tyrimų rezultatus turime aptarti ir **kitą namų darbų įtakojantį aspektą tai elgesio modeliai, pastangos atlikti namų darbus, emociniai ir asmenybės veiksniai, intelektinis pajėgumas** (Dettmers, Trautwein, Lüdtke, Goetz, Pekrun, ir Frenzel, 2011; Suarez-Alvarez, Fernández-Alonso ir Muniz, 2014; Trautwein ir Lüdtke, 2007).

Pagrindiniai sunkumai atliekant namų darbus yra skiriamas per trumpas laikas, namų darbai užduodami per dažnai bei tai, kad jie užduodami per sudėtingi ir ne pagal mokinio sugebėjimų lygį teigia Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez, ir Muñiz (2016) Dettmers, Trautwein, Lüdtke, Kunter ir Baumert (2010); Trautwein (2007). Namų darbai turi būti **aiškūs ir suprantami**, prieš mokiniams juos užduodant jie turi būti nuosekliai paaiškinti, o neaiškūs namų darbai didina atotrūkį nuo mokėjimo teigia Darling-

Hammond ir Ifill-Lynch (2006). PISA in Focus (2014) tyrimas parodė, kad mokiniai gali **patirti ir daugiau neigiamų namų darbų pasekmių**, jie gali padidinti atotrūkį tarp mokinių iš skirtingų socialinių - ekonominių sluoksnių. Vatterott (2009) išskiria, kad **per didelis kiekis namų darbų** trikdo šeimos gyvenimą, vaikas praranda vaikystę praleisdamas ją nuolatos mokantis. Cooperis (2010) teigia, kad mokiniai turintys per daug namų darbų ne tik kad panaudoja laiką kurį reikia skirti kitoms veikloms, bet ir patiria didesnę stresą. Mokiniai patirdami stresą atsisako atlikti namų darbus. Tad situacija susidaro išties sudėtinga.

Namų darbų metu gali kilti **iššūkių**, kai reikia integruoti atskirai išmokus įgūdžius ir sąvokas. (Lee, Pruitt, 1979). Iššūkių atlikti namų darbus gali kilti ir tada kai mokinio motyvacija yra silpna, anksčiau mokinys matė ir atkreipė dėmesį, kad namų darbai nėra veiksmingi, kai mokinio tėvai turi neigiamą požiūrį į namų darbus, o ankstesni namų darbai neišpildė numanomų mokinio lūkesčių. Jei šie faktoriai atsiranda, net ir patys veiksmingiausi namų darbai gali neturėti jokios prasmės mokinio pasiekimams teigia Pashalidis (2006).

Cooper (2010) išskiria, kad namų darbai ugdo gerus mokymosi įpročius, nes mokinio atliekančio namų darbus pažinimo gebėjimai vystosi greičiau, namų darbai skatina savarankišką mokymąsi ir atsakingus charakterio bruožus.

Yra ir kita namų darbų pusė, kai mokiniai praranda **motyvaciją** mokytis, nes namų darbai yra per sudėtingi, jų yra per daug ar jie tiesiog nuobodūs (Cooper, 2010). Pagal Trautwein ir Lüdtke (2009) motyvacija atlikti namų darbus susijusi su lytimi: berniukai parodė daugiau motyvacijos, norą skirti daugiau laiko ir matė didesnę vertę atlikdami fizikos ir matematikos namų darbus; mergaitės parodė daugiau pastangų bendravimo ir kalbos dalykuose. Mokytojo pareiga užduoti namų darbus, kurie mokinių motyvuotų juos daryti. Darling-Hammond ir Ifill-Lynch (2006) pastebėjo, kad labiau tikėtina, kad namų darbai bus padaryti jei jie faktiškai naudojami kitą dieną. Šiai mokslininkų nuomonei pritaria ir Eren ir Henderson (2011) tyrimas. Jei mokiniui užduota perskaityti tekstą ir kitą dieną tekstas yra nagrinėjamas pamokoje, mokinys labiau linkęs jį perskaityti kaip namų darbų užduotį, nei kai tekstas skaitomas jau po atliktų užduočių su juo. Taip pat svarbu, kad mokiniai galėtų panaudoti žinias praktiškai už mokyklos ribų, tada jiems tai kelia susidomėjimą ir jie labiau linkę namų darbus atlikti neatidėliojant (Trautwein ir Lüdtke, 2009).

Taip pat svarbus ir paties **mokytojo požiūris į namų darbus**, ar jam jie svarbūs ar ne. Jei mokytojui namų darbai nėra svarbūs, mokinys bus mažiau linkęs juos atlikti. Mokiniai nori sulaukti grįžtamojo ryšio, tada jie linkę dėti daugiau pastangų atliekant namų darbus teigia Trautwein ir Lüdtke (2007). Vadinasi svarbu pabrėžti, kad mokiniui namų darbai turi būti įdomūs ir traukiantys dėmesį. Ir net tuo atveju kai namų darbai įdomūs ir atitinka mokinio gebėjimus, mokinys turi būti motyvuotas ir organizuotas atlikti namų darbus (Darling-Hammond ir Ifill-Lynch, 2006), taip pat pačiam mokytojui namų darbai turi būti svarbūs ir fiksuojamas jų atlikimas ar neatlikimas (Eren ir Henderson. 2011).

Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, José (2016) patvirtino, kad mokytojo vaidmuo užduodant namų darbus ir namų darbų atlikimo efektyvumui yra labai svarbus. Jei mokytojas namų darbų nevertina kaip svarbaus mokymosi elemento ar svarbaus atlikti ir mokinys į namų darbus žiūrės panašiu požiūriu.

Svarbus yra ir **tėvų požiūris į namų darbus** ir jų ruošimą. Paties mokinio savarankiškumas namų darbams atlikti dažnai būna nesusiformavęs tokiose šeimose kuriose tėvai nelaiko namų darbų atlikimo būtinu ar net reikalinga, naudinga veikla (Cooper, Jackson, Nye, Lindsay ir James, 2001). Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, José (2015) pabrėžia, kad tėvų požiūris ir palaikymas atliekant namų darbus yra svarbus kintamasis namų darbų sėkmei. O sėkmingi namų darbai turi stipresnį ryšį su ugdymo pasiekimais. Žinoma svarbu paminėti ir tarp **vaikų bei tėvų atsirandančią įtampą** – tėvai „spaudžia“ vaiką atlikti namų darbus bei aiškindami ir padėdami vaikui juos atlikti naudoja visai kitus metodus nei mokytojas mokykloje, taip supainiojant vaiką ir kartais net pagilinant jo nežinojimą, kai turėtų būti suteiktas žinojimas (Cooper, Jackson, Nye, Lindsay ir James, 2001). Tėvų pagalba ruošiant namų darbus gali pakenkti ne tik vaiko žinioms, bet ir jo motyvacijai (Cooper, Robinson, Patal, 2006). Tėvai turi suteikti vaikui pakankamai autonomijos ir skatinti jo savarankiškumą per namų darbų atlikimą, o per didelis tėvų kišimasis ir indelis vaikui kenkia, namų darbai praranda savo tikslą ir paskirtį.

Darbo autorės nuomone, namų darbai, tai bendradarbiavimas tarp mokinio ir mokytojo. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, José (2015) teigia, kad namų darbų sėkmingumui turi didelę reikšmę **mokytojo namų darbų strategija ir politika**.

Mokytojo vaidmenys skiriant ir patikrinant namų darbus. Mokytojas tai kontrolierius, kuris tikrina, kad namų darbai būtų padaryti bei motyvatorius, kuris skatina mokinį būti atsakingą už namų darbus (Rautwein, Niggli, Schnyder, ir Lüdtke, 2009). Tačiau namų darbų sėkmei neturi reikšmės kokiu stiliumi mokiniai yra mokomi pamokos metu teigia Trautwein, Köller, Schmitz ir Baumert (2002).

Ydingas suvokimas namų darbų atžvilgiu yra susiformavęs, kai manoma, kad **namų darbai tai lyg baudmė**, o ne praktika, to kas buvo mokomasi mokykloje, už mokyklos ribų. Kai manoma, kad namų darbai tai atlygis už atliktas veikas, o ne grįžtamasis ryšys mokytojui apie pamokos sėkmingumą teigia Vatterott (2011). Toks ydingas suvokimas kenkia mokinio motyvacijai daryti namų darbus ir mokytis už mokyklos ribų. Šis suvokimas susiformavo kai mokiniams už prastą ar ne pagal mokyklos taisykles elgesį buvo skiriama vis daugiau ir daugiau namų darbų. Ir šie namų darbai buvo naudojami kaip baudmės elementas teigia Cooper, Robinson, Patal (2006).

Namų darbų veiksmingumui svarbi ir **aplinka** kurioje namų darbai yra atliekami teigia Cooper, Jackson, Nye, Lindsay ir James (2001). Mokslininkų tyrime išryškėjo, kad namų darbų aplinka turi būti rami ir kelianti kūrybiškumą., nes ir nuo mokinį supančios aplinkos priklauso mokinio sugebėjimas visapusiškai ir iki pabaigos atlikti namų darbus (OECD (2014); Cooper, Robinson, Patal (2006) bei Eren ir Henderson (2011).

Namų darbų efektyvumui užtikrinti labai svarbu ir tai **koku metu namų darbai yra atliekami ir ar jie atliekami su specialistu**, kuris gali paaiškinti nesuprantamas vietas. Darling-Hammond ir Ifill-Lynch (2006) pažymi, kad sėkmingos mokyklos užduoda namų darbus dienos pradžioje arba pabaigoje, kai mokinius gali **konsultuoti** budintis mokytojas. Taip skiriamas ir individualus dėmesys mokiniui išsiaiškinti detales kurios liko neaiškios po pamokos. Autorės rėmėsi McCombs & Whisler (1997) tyrimu, kuris parodė, kad besimokančiajam naudingiau ir lengviau pasiekti mokymosi tikslus, kai namų darbus jis atlieka mokykloje. Mokyklos erdvėje mokiniui bet kada suteikiama kvalifikuota pagalba, taip pat jis nuolatos gali pasitikrinti ar teisingai suprato užduotą užduotį. Tačiau Keith, Diamond-Hallam, ir Fine (2004) tyrime atskleista, kad namų darbai atliekami už mokyklos ribų, turi esminės įtakos ugdymo pasiekimams, o namų darbai atliekami mokykloje turi minimalią teigiamą įtaką.

Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, José (2015) teigia, kad namų darbai turi teigiamą poveikį akademiniam rezultatams. Didžiausias poveikis pastebimas, kai namų **darbai atliekami savarankiškai**, aplinka nėra trukdanti darbui ir namų darbai užduodami dažnai, taip išsivystant savarankiškam gebėjimui juos atlikti. Mokslininkai ištyrę savarankiško darbo poveikį, pastebėjo, kad laikas, kuris yra skiriamas namų darbams praranda reikšmę jei namų darbai daromi savarankiškai. Mokiniai gali skirti ir daugiau ir mažiau laiko, tačiau gali turėti didesnę naudą, kuri atsispindės ugdymo pasiekimuose, jei tik namų darbus atliks savarankiškai. Savarankiški namų darbai turi tiesioginį ryšį su ugdymo pasiekimais. Gobierno de Aragón, (2010) ir Gobierno Vasco (2012) teigia, kad moksleiviai, kuriems reikia dažnai arba nuolatos padėti, atliekant namų darbus turi prastesnius mokymo rezultatus. Savarankiški namų darbai ugdo mokinio savikontrolę, kuri yra svarbi visame mokymosi procese teigia Zimmerman ir Kitsantas (2005). Kai mokinys savarankiškai atlieka namų darbus yra didesni šansai, kad jis jaus didesnę pasitenkinimą savo darbu, taip neprarasdamas motyvacijos mokytis, net jei reikės atlikti ilgesnes užduotis. Taip pat savarankiški namų darbai yra įvertinami daugiau ir aukštesniais balais. Tikėtina, kad mokytojai atsižvelgia į mokinio pastangas savarankiškai atlikti pateiktas užduotis teigia Trautwein (2007). Kitsantas ir Zimmerman (2009) tyrime padarė išvadą, kad namų darbai pagerina savarankiškumą bei ugdo atsakomybės jausmą, kurie vėliau padeda mokiniui studijuojant universitete. Savarankiškumas gali būti ugdomas per kontroliuojamus namų darbus (Stoeger ir Ziegler, 2008). Šių mokslininkų tyrimo metu pradžioje mokiniai buvo visapusiškai kontroliuojami ir palaipsniui namų darbai buvo vis mažiau kontroliuojami taip išugdant savikontrolę. Xu ir Wu (2013) teigia, kad mokinio savarankiškumas yra susijęs su informacijos naudingumo suvokimu bei savo galimybių atlikti namų darbus vertinimu. Vadinasi namų darbų atlikimas priklauso nuo to kaip mokinys vertina savo galimybes juos atlikti. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, José (2016) tyrimas patvirtino, kad nėra reikšmės kiek laiko skiriama namų darbams, svarbus yra namų darbų **savarankiškumo** momentas, kuris ir suteikia namų darbams akademinės naudos. Mokslininkai atkreipė dėmesį, kad kiekvienas vaikas yra individualus ir labai sunku prognozuoti kiekvieno vaiko pajėgumą, taip skiriant optimalų laiką namų

darbams atlikti. Tačiau ir Lietuvos ir užsienio mokslininkai sutinka, kad „Mokinių savarankiškas darbas padeda sudaryti kuo geresnes sąlygas kiekvienam mokiniui ugdyti“ (Rajeckas, 1999). Savarankiškas darbas padeda kiekvienam mokiniui siekti pačių aukščiausių savo gebėjimų lygio ir dirbant pagal savo galias ir sugebėjimus patenkinti savo interesus.

Pastangos atlikti namų darbus turi tiesioginį ryšį su rezultatais. Tačiau neaišku ar pastangos turi teigiamą ar neigiamą ryšį su pasiekimais teigia Cooper (2006). Pastangos atlikti namų darbus siejasi su pasitenkinimu namų darbus atlikus (Trautwein, Niggli, Schnyder ir Lüdtke, 2009). Tačiau reikia atsižvelgti ir į tai, kad ne tik nuo pastangų namų darbų sėkmė priklauso. Kartais mokinys deda daug pastangų, tačiau gali negauti tikimosi pasitenkinimo ir jo motyvacija atlikti namų darbus mažės. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez, ir Muñiz (2016) atskleidė, kad mokiniai turi **bendrumo jausmą** tada kai mano, kad bus atsižvelgta ne tik į jo namų darbus, bet ir į visos klasės bendrai. Šis bendrumo jausmas skatina mokinių daugiau skirti laiko namų darbams ir motyvuoja atlikti juos kruopščiau. Šis efektas daugiausiai pastebimas matematikos namų darbuose. Tačiau klasėse, kuriose šis efektas pasireiškia stipriai ir mokiniai turi daugiau įtakos vieni kitiems, pasireiškia žemesni akademiniai rezultatai nei klasėse, kuriose grupinė motyvacija nėra taikoma.

Eren ir Henderson (2011) tirdami aštuntų klasių moksleivius padarė išvadą, kad **kontroliuojami namų darbai** turi tiesioginį priežastinį ryšį su mokinių pasiekimais. Tai reiškia, kad kontroliuojant ką reikia atlikti namų darbams ir kiek laiko jiems reikia skirti, jie turi teigiamą ryšį su pasiekimais. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, José (2016) tyrime atsiskleidė, kad mokytojo kontrolė namų darbų atžvilgiu yra daug svarbesnė nei tai kokius rezultatus ar pasiekimus rodo mokinio bendraklasiai. Mokiniai daugiau yra linkę pastebėti mokytojo kontrolę, nei stengtis vyti ir pralenkti akademiškai stipresnę bendraklasį. Kad mokiniai nėra linkę lenktyniauti namų darbų atžvilgiu patvirtino ir Xu (2012) atliktas tyrimas. Apibendrinant reikėtų išskirti, kad mokiniai, nors ir nėra linkę lenktyniauti atliekant namų darbus, jie linkę mokytis vienas iš kito ir perimti gerą pavyzdį. Tad jei klasėje atliekant namų darbus bus pozityvi aplinka, tikėtina, kad mokiniai bus labiau linkę juos atlikti nuosekliai ir iki pabaigos.

Apibendrinant Cooperio (1987–2003, 2006) tyrimus galima teigti, kad **namų darbai pradinėje mokykloje** turi nedidelės naudos akademiniam pasiekimams jei yra aiškiai pamatuoti, tikslingi bei pačiam mokiniui atrodo naudingi. Kitu atveju namų darbai akademiniam rezultatams neturi jokios įtakos ir tik kelia mokiniams stresą bei neigiamus jausmus, kurie asocijuojasi su mokykla. Tačiau mokslininkas įžvelgia, kad jie gali ugdyti gerus mokymosi įgūdžius, formuoti įpročius.

Nors pradinėje mokykloje namų darbų sąsaja su ugdymo pasiekimais įžvelgiama labai nedidelė, vėlesnėse klasėse namų darbai turi vis didesnę reikšmę. Cooperis (1987) ir Pashalidis (2006) vis tik rekomenduoja namų darbus skirti ir žemesnėse klasėse, kol dar nėra atsiradusios sąsajos, nes namų darbai gali būti panaudojami ir kitiems gebėjimams ugdyti, ne tik ugdymo pasiekimams gerinti. Taip pat

Pashalidis (2006) akcentuoja, kad namų darbai gali padėti mažiau gabiems mokiniams pasiekti didesnių ugdymo pasiekimų, tačiau jie turi būti individualizuoti ir specialiai paruošti pagal mokinio gebėjimus ir sritis, kuriose mokinyms nėra stiprus.

Siekiant išryškinti mokslininkų ištirtus namų darbų privalumus ir trūkumus sudaryta lentelė (žr. 1 lentelė).

1 lentelė. Namų darbų privalumai ir trūkumai (sudarė Atkočiūnaitė, 2017)

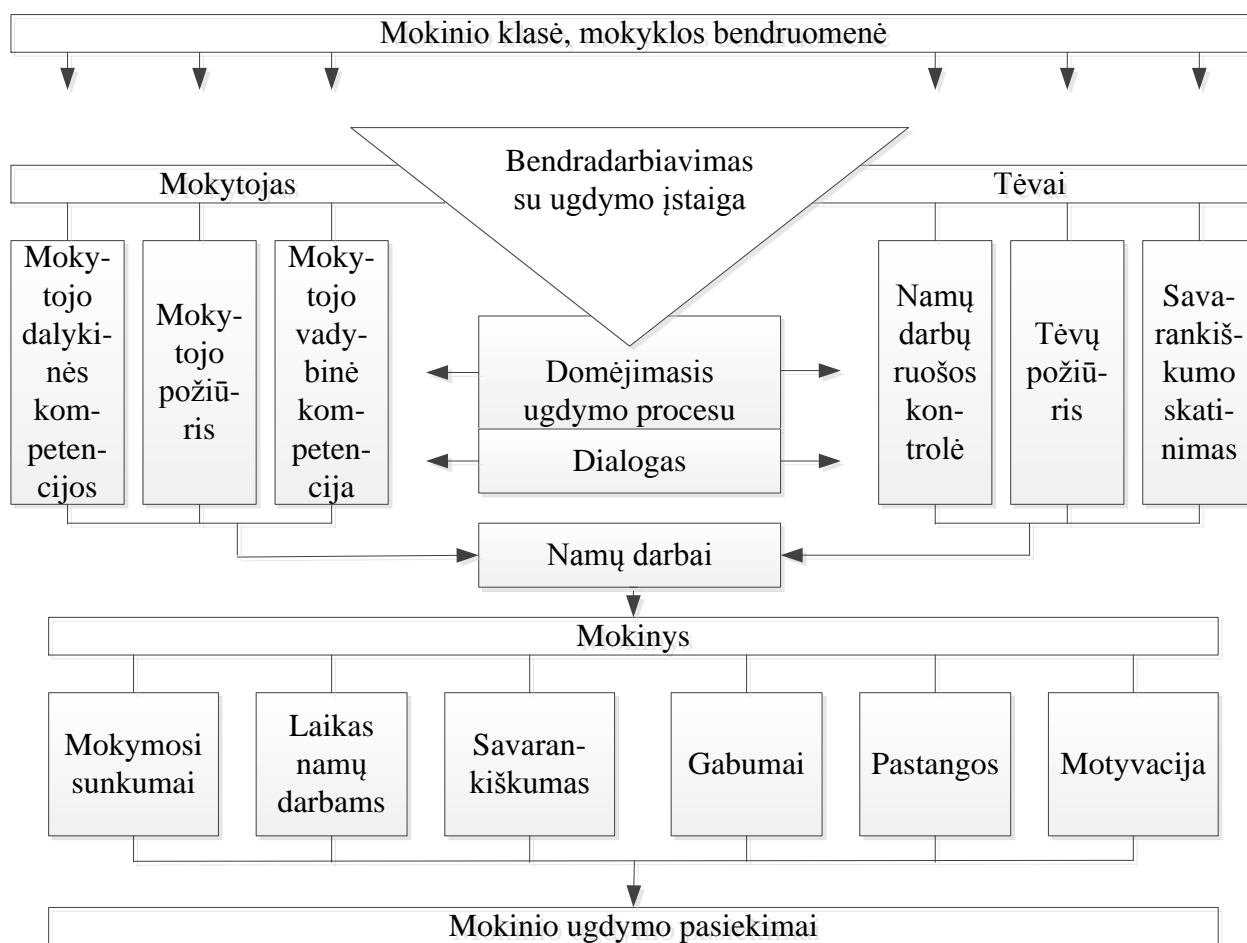
Namų darbų privalumai	Namų darbų trūkumai
Geresnis žinių įsisavinimas (OECD, 2014).	Galimas noro mokytis praradimas (Pashalidis, 2006)
Stipresnis tėvų ir vaikų ryšys (Cooper, Robinson ir Patall, 2006).	Motyvacijos mokytis mažėjimas – akademinis nuovargis (Vatterott, 2009)
Išplečia mokymąsi už klasės ribų (Vatterott, 2009).	Fizinis ir emocinis nuovargis gali sutrikdyti miego ciklą (OECD, 2014).
Apsaugo nuo betikslio laiko leidimo ir problemų, padidina mokinio užimtumą (Vatterott, 2009).	Sumažėja laiko tarpas, kurį galima skirti laikui su šeima, bendravimui ir socialinių įgūdžių ugdymui (OECD, 2014).
Stipresni kritinio mąstymo įgūdžiai (OECD, 2014).	Gali padidinti atotrūkį tarp mokinių, kurie turi aukštus mokymosi rezultatus ir žemus mokymosi rezultatus (Vatterott, 2009).
Padidintas supratimas apie pateikiamą informaciją (Cooper, Robinson ir Patall, 2006).	Sudaro daugiau sukčiavimo galimybių (Dettmers, Trautwein, Lüdtke, Kunter ir Baumert, 2010).
Geresni mokymosi ir savikontrolės įgūdžiai (Walker, Hoover-Dempsey, Whetsel, ir Green, 2004).	Gali padidinti „spaudimą“ mokiniui iš tėvų pusės dėl gero namų darbų atlikimo (Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez, ir Muñiz, 2016); (Wingard ir Forsberg, 2009).
Ugdoma mokinių nepriklausomybė, sprendžiant problemas (Cooper, Robinson ir Patall, 2006).	Gali padidinti atskirtį tarp ekonomiškai sudėtingiau besiverčiančių šeimų bei tautinių mažumų (Vatterott, 2009).
Didesnės galimybės tėvams dalyvauti vaiko ugdymo procese (Cooper, Robinson ir Patall, 2006).	Iš mokinio atimamas savarankiškumas ir galimybė spręsti pačiam (Vatterott, 2009).
Padedą mokytojams stebėti mokinių pažangą (Vatterott, 2009).	Prastai paruoštos namų darbų užduotys neturi naudos vaikui (Simplicio, 2005).
Ugdoma atsakomybė (Vatterott, 2009).	Mokiniui gali būti sunku savarankiškai sujungti atskirai išmokus įgūdžius ir sąvokas (Lee ir Pruitt, 1979; Hill ir Tyson, 2009; Trautwein ir Lüdtke, 2009).
Galimybė pasipraktikuoti, užtvirtinti, įsigilinti ir prisiminti kas mokyta pamokoje (Trautwein, Köller, Schmitz, Baumert, 2002; Dettmers, Trautwein, Lüdtke, Kunter, ir Baumert, 2010). Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz (2015).	Per trumpas laikas namų darbams atlikti, namų darbai užduodami per dažnai (Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez, ir Muñiz, 2016; Dettmers, Trautwein, Lüdtke, Kunter ir Baumert, 2010; Trautwein, 2007).
Papildomas stimulus vaikams, kuriems puikiai sekasi mokytis Pisa In Focus (2014).	Namų darbai neišpildo mokinio numanomų lūkesčių ir taip mažina jo motyvaciją (Pashalidis, 2006)
Padedą pasiruošti pamokai (Cooper, Robinson ir Patall, 2006).	Užduodami per sudėtingi, ne pagal mokinio sugebėjimus, namų darbai (Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez, ir Muñiz, 2016; Dettmers, Trautwein, Lüdtke, Kunter ir Baumert, 2010; Trautwein, 2007).
Stipresnis tėvų ir mokyklos ryšys (Cooper, 2010).	Didina stresą (Cooper, 2010).
Ugdo gerus mokymosi įpročius (Cooper, 2010).	Įdingas požiūris į namų darbus kaip bausmę (Vatterott, 2011; Cooper, Robinson, Patal, 2006).
	Kelia neigiamus jausmus, kurie asocijuojasi su mokykla (Cooper, 1987-2003,2006).

Namų darbų negalima vertinti kaip vien neigiamą ar teigiamą įtaką turinčių užduočių. Namų darbai turi ir trūkumų, ir privalumų. Namų darbai tampa vis reikšmingesni kiekvienoje ugdymo pakopoje. Aukštųjų mokyklų studentai gauna daugiausiai naudos iš namų darbų, palyginus su vidurinių mokyklų mokiniais, kurie gauna pusę tiek naudos. Pradinių klasių mokiniai atlikdami namų darbus gauna mažiausiai naudos akademiniam pasiekimams, nes šioje amžiaus grupėje dar vystosi mokymosi

įpročiai, koncentracija ir savikontrolė. Pradinių klasių mokiniams labai svarbu neužduoti per daug namų darbų, kurie gali neatnešti nei akademinės naudos, nei naudos paties vaiko tobulėjimui ir ugdymui.

1.4. Namų darbų sąsajų su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje teorinis modelis

Remiantis atlikta mokslinės literatūros analize sukurtas „Namų darbų sąsajų su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje teorinis modelis“ (žr. 2 pav.).

2 pav. Namų darbų sąsajų su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje teorinis modelis

Atlikta mokslinės literatūros analizė taip pat leido pagrįsti namų darbų sąsajas (2 pav.). Remiantis modeliu galima daryti prielaidą, kad *namų darbai naudingi mokiniui ir turi teigiamų sąsajų su mokinio ugdymo pasiekimais tuo atveju, kai namų darbams yra sukurtos tam tikros sąlygos ir juos veikia kiti teigiami veiksniai: aplinka, mokinio tėvai bei mokytojai.*

Visų pirma svarbu atsižvelgti į tai kokioje *bendruomenėje* mokinys yra, kokios bendruomenės ir klasės vertybės yra perteikiamos jam. Jei namų darbai bendruomenėje, kurioje mokosi mokinys, yra vertinami teigiamai, jiems skiriamas dėmesys, jie nėra nuvertinami ar kitaip paverčiami nereikšmingais, tai tikėtina, kad ir pats mokinys palankiai žiūrės į namų darbus, norės juos atlikti nuolatos, nuosekliai ir iki pabaigos.

Jei namų darbų atžvilgiu mokinio aplinkoje nusiteikiama pozityviai, reikia atkreipti dėmesį į mokiniui jau artimesnę aplinką. Jo tėvus ir mokytojus, kurie turi svarbų ir stiprų ryšį su mokiniu, jo namų darbais ir, žinoma, jo ugdymo pasiekimais.

Teigiamas *mokytojo požiūris* į namų darbus turi ryškią sąsają su namų darbais. Jei mokytojas namų darbus laiko svarbiais ir reikalingais, o šį požiūrį perteikia savo mokiniams, tai mokiniai gali išsiugdyti panašų požiūrį į namų darbus. Mokytojas turi turėti ne tik teigiamą požiūrį į namų darbus, bet ir turėti išlavintas dalykines ir vadybines kompetencijas namų darbų atžvilgiu.

Mokytojo dalykinės kompetencijos apima tokius aspektus, kaip mokinio konsultavimą jam nesupratus namų darbų, aiškus ir suprantamas namų darbų pateikimas mokiniui, namų darbų diferencijavimas, mokomieji namų darbų tikslai ir pats namų darbų tikslingumas paaiškintas mokiniui, individualių ir grupinių užduočių santykis. Mokytojas gali kompetentingai paaiškinti mokiniui namų darbus. Kai mokinys pradeda konsultuotis su žmonėmis, kurie neturi kompetencijų išauga galimybė perteikti žinias, tačiau nėra garantijos, kad mokiniui užduotis paaiškės. Jis gali likti ir daugiau nesupratęs užduoties ją aiškinant neprofesionalui. Mokymo metodai nuolatos kinta ir tobulėja. Jei vaikas kreipiasi į tėvus pagalbos siekdamas suprasti užduotį, kurios sprendimas per tam tikrą laiką keitėsi, mokinys gali likti susipainiojęs ir nesupratęs užduoties. Mokinio motyvacijai ir norui suprasti svarbu ir paskatos mokytis ir, kad mokinys gautų profesionalę mokytojo pagalbą. Taip pat svarbu, kad namų darbai mokiniui būtų aiškūs, mokinys ne tik žinotų kaip atlikti užduotis, bet ir pati namų darbų ruošą nekeltų neigiamų asociacijų. Jei namų darbai mokiniui bus nuolatos per sudėtingi, jis nebus ilgai linkęs juos atlikti. Tad labai svarbus ir diferencijavimas, kurio pagalba namų darbai atitinka kiekvieno mokinio gebėjimus ir mokėjimo lygį. Kiekvienas asmuo, atlikdamas tam tikras užduotis nori žinoti kodėl jos yra atliekamos, todėl užduočių tikslų paaiškinimas ir užduoties tikslų suvokimas daro teigiamą įtaką mokinio pasiekimams. Mokslinės literatūros analizėje išryškėjo, kad grupinės užduotys padeda mokiniams ilgiau išlikti motyvuotiems. Vadinasi svarbu išlaikyti tinkamą namų darbų individualių ir grupinių užduočių santykį, siekiant ne tik paįvairinti namų darbus, bet ir kad mokiniai ugdytų gebėjimus dirbti komandoje.

Mokytojo vadybinės kompetencijos apima tokius aspektus: namų darbų kiekis, namų darbų panašus paskirstymas tarp visų dalykų kuriuos mokosi mokinys, nuoseklumas tarp namų darbų kiekio ir dažnio, motyvavimas bei namų darbų naudojimas kaip baudos ar paskatinimo priemonės. Mokslinės literatūros analizėje išryškėjo, kad namų darbai ne tik turi būti pritaikyti mokiniui pagal jo gebėjimus ir mokymosi lygį, bet ir paskirtas optimalus laikas, per kurį mokinys efektyviai dirba ir mokosi, nes neefektyvus namų darbų darymas ir laiko ištempimas tik nuvargina patį mokinį, o akademinės naudos nesukuria. Žinoma labai svarbus namų darbų proporcingas paskirstymas tarp visų dalykų, kad mokinys nebūtų apkrautas per dideliu kiekiu. Ne proporcingai paskirstytas kiekis vargina mokinį ir nebeteikia jam naudos, turi neigiamą įtaką – mokinys pavargsta, nepailsi bei neskiria laiko tam, kas jam išties

patinka, o leidžia laiką tam, kas jam neteikia nei akademinės, nei kitos naudos. Viena svarbiausių mokytojo vadybinių kompetencijų yra mokinio motyvavimas atlikti namų darbus, motyvavimas mokytis. Motyvacijos ir užsispyrimo vedini mokiniai atlieka namų darbus, tačiau jei jo motyvacija bus žema, jis nevertins ir nedės pastangų juos atliekant. Dar vienas svarbus mokytojo vadybinės kompetencijos elementų yra paskatinimai ir bausmės. Žalinga namų darbams yra tai, kai mokytojai juos naudoja kaip bausmės priemonę nepaklusniems vaikams už jų netinkamą elgesį. Tokie namų darbai neturi nei akademinės, nei auklėjamosios naudos. Jie tik kelia neigiamas nuostatas namų darbų atžvilgiu ir vėliau mokiniui kyla neigiamas asociacijos, jam krenta motyvacija juos atlikti. Namų darbus naudoti kaip paskatinimo priemonę – pozityvios akademinės aplinkos požymis. Kai namų darbai yra apdovanojimas už darbą, dėl to namų darbai negali apsiriboti nuobodžiomis užduotimis iš pratybų, nes apdovanojimas turėtų būti toks, kuris skatina mokinio kūrybiškumą, žadina jo norą mokytis.

Mokytojo ir mokinio tėvų požiūriai į namų darbus yra svarbūs ir lygiaverčiai. Teigiamas mokinio tėvų požiūris į namų darbus ir tėvų paskatos juos atlikti, formuoja palankų mokinio požiūrį namų darbams. Mokslinės literatūros analizėje išryškėjo, kad *mažesnė kontrolė ir savarankiškumo skatinimas* atliekant namų darbus tik stiprina namų darbų sąsajas su mokinio ugdymo pasiekimais. Mokiniui savarankiškai atliekant namų darbus jo ugdymo pasiekimų įvertinimai pagerėja, mokinys greičiau išsprendžia uždavinius, lengviau atlieka testus. Kai mokiniui suteikiama daugiau laisvės atliekant užduotis, jis įgauna pasitikėjimo savimi, kuris padeda jam siekiant aukštesnių mokymosi rezultatų.

Mokytojus ir tėvus siejantis ryšys yra bendradarbiavimas. Tarp jų turi būti atviras dialogas siekiant, kad mokinys noriai atliktų namų darbus. Abi pusės turi būti informuotos apie tai, kokios yra kitos pusės nuostatos apie namų darbus. Įtraukus tėvus į ugdymo procesą, mokinys įgauna daugiau noro atlikti pateikiamas užduotis.

Siekiant, kad namų darbai mokiniui duotų naudos jo akademiniam rezultatams, ir pats mokinys turi įdėti daug vidinių pastangų. Išoriniai veiksniai taip pat veikia namų darbus ir jų sąsajas su pasiekimais.

Mikro veiksniai veikiantys mokinį tiesiogiai yra tokie: mokymosi sunkumai ir jų įvertinimas, laikas namų darbams, savarankiškumas atliekant namų darbus, gabumai, pastangos bei motyvacija. Jei mokinys turi mokymosi sunkumų mokytis užduotą dalyką, jo motyvacija atlikti šiuos namų darbus bus mažesnė, jis dės mažiau pastangų juos atlikti. Tik nuolatos ir nuosekliai atliekant namų darbus jie turi naudos mokinio ugdymo pasiekimams. Laikas namų darbams turi būti išnaudotas produktyviai, taip pat neturi būti skiriama per daug laiko namų darbams taip netenkant galimybės užsiimti kitomis veiklomis, kurios ugdo. Jei namų darbų laikas išnaudojamas neproduktyviai didelė tikimybė, kad produktyviai ilsintis ar užsiimant mėgstama veikla bus gaunama daugiau naudos. Tik savarankiškai atliekant namų darbų užduotis iš jų gaunama visa įmanoma nauda. Priklauso ir nuo mokinio gabumų, tai yra gebėjimų atlikti užduotis greičiau, sugalvoti išradingesnius sprendimus. Mažiau gabus mokinys prie veiklos

užtruks ilgiau, tad jam reiktų skirti kitokio pobūdžio namų darbus, kad jis nebūtų ribojamas savo gabumų ir iš jo atimtos tobulėjimo galimybės. Žinoma namų darbai neturi būti per lengvi. Mokslinė literatūra patvirtino, kad jie turi būti nedidelis iššūkis, kurį mokinys dėdamas pastangas gali įveikti savarankiškai. Dar vienas reikšminga veiksnys, kuris sieja namų darbus su ugdymo pasiekimus yra mokinio motyvacija atlikti namų darbus. Stiprią motyvaciją turintis mokinys namų darbų neatidėlios, dės daugiau pastangų juos atliekant, taip gaudamas didesnę akademinę naudą ir pasiekdamas geresnių rezultatų.

Galima teigti, kad namų darbai vaidina svarbų vaidmenį mokinio pasiekimų augime. Svarbu sudaryti visas sąlygas, kad namų darbai suteiktų kuo didesnės naudos. Svarbu, kad šiame procese dalyvautų visos susijusios grandys: mokytojai, tėvai, bendruomenė ir žinoma pats mokinys.

2. NAMŲ DARBŲ SĄSAJOS SU UGDYMO PASIEKIMAIS PRADINĖJE MOKYKLOJE TYRIMO METODOLOGIJA

Mokslinės literatūros analizė sudarė prielaidas iškelti hipotezę - sukuriant tinkamas sąlygas, namų darbai pradinėje mokykloje yra naudingi ir turi teigiamas sąsajas su mokinio ugdymo pasiekimais. Todėl kaip tyrimo erdvė pasirinkta Kauno Panemunės pradinė mokykla, kurioje yra sukurta stipri akademinė kultūra, ugdomi vaikų mokymosi gebėjimai. Mokiniai gerai mokosi bei stengiasi atitikti pačius aukščiausius mokymo reikalavimus. Akademinė kultūra veikia kaip motyvatorius, kur ne tik mokytojai, bet ir vaikai vieni kitus skatina bei motyvuoja siekti aukščiausių akademinų rezultatų.

2.1. Sąsajų tarp namų darbų ir ugdymo pasiekimų tyrimo metodika

Empirinio tyrimo tikslas – išanalizuoti namų darbų pradinėje mokykloje sąsajas su ugdymo pasiekimais.

Empirinio tyrimo problema – nėra aišku kokios sąsajos sieja namų darbus ir mokinio ugdymo pasiekimus pradinėje mokykloje. Ar nuo namų darbams skiriamo laiko priklauso mokinio ugdymo rezultatai? Kokios atliekamų matematikos namų darbų sąsajos su pradinių klasių mokinio ugdymo pasiekimais? Ar namų darbams skiriamas laikas turi teigiamą poveikį ugdymo pasiekimams? Ar pradinių klasių mokiniui namų darbai turi teigiamą ar neigiamą reikšmę vertinant jų sąsajas su ugdymo pasiekimais?

Empirinio tyrimo laukas – matematikos dalyko namų darbai, nes analizuojant mokslinę literatūrą išryškėjo, kad ryškiausia sąsaja yra tarp matematikos dalyko namų darbų ir ugdymo pasiekimų (vyresnių, 9 -12 klasių mokinių tyrimuose). Stengiantis išlaikyti ir patikrinti šią tendenciją tyrimo laukui pasirinkti matematikos namų darbai.

Tyrimu siekta:

- atlikti Kauno Panemunės pradinės mokyklos 1-4 klasės mokinių apklausą raštu;
- atlikti Kauno Panemunės pradinės mokyklos 1-4 klasės mokinių tėvų apklausą raštu;
- atlikti Kauno Panemunės pradinės mokyklos 1-4 klasių pradinių klasių mokytojų apklausą raštu, mokinių gabumų vertinimą;
- išanalizuoti gautus duomenis, išskirti bendras tendencijas pasitaikančias Kauno Panemunės pradinėje mokykloje.

Tyrimo uždaviniai:

1. Nustatyti laiką, kurį pradinių klasių moksleiviai skiria namų darbams atlikti.
2. Atskleisti mokinių ir mokytojų požiūrius į namų darbus, analizuojant namų darbų sudėtingumą, prasmingumą, emocijas pasireiškiančias atliekant ir atlikus namų darbus.
3. Atskleisti ir palyginti tėvų ir mokinių požiūrį į namų darbų paskirtį, naudą, skiriamą laiką.

4. Atskleisti ir palyginti mokinių ir mokytojų požiūrį į namų darbų apimtį, nuoseklumą, dažnumą, projektinių bei grupinių darbų dažnį.
5. Nustatyti sąsajas tarp namų darbų ir ugdymo pasiekimų, vertinant ar ugdymo pasiekimai yra geresni tų mokinių, kurie daugiau skiria laiko namų darbams ar tai neturi reikšmės.

Empirinio tyrimo objektas – namų darbų pradinėje mokykloje sąsaja su ugdymo pasiekimais.

Siekiant ištirti išsikelto hipotezę ir pasiekti visus tyrimo uždavinius, pasirinkta tyrimą atlikti naudojant **kiekybinio tyrimo metodą**, kuris apibūdinamas, kaip metodas kurio galutiniai tyrimo rezultatai išreiškiami skaičiais (Tidikis, 2003). Kiekybinio tyrimo pagrindinis tikslas rasti priežastinį paaiškinimą, išmatuoti tarpusavio sąsajas.

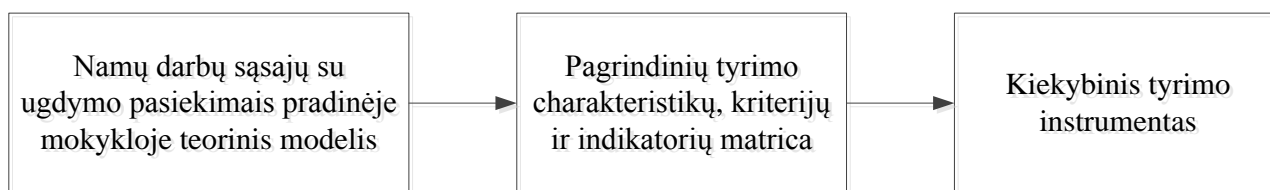
Kiekybinio tyrimo turinys ir operacijos prasideda nuo hipotezių, kurios buvo suformuluotos prieš pradėdant tyrimą, tikrinimas. Kaip jau buvo minėta, prieš tyrimą buvo suformuluota **hipotezė**, kad sukūriant tinkamas sąlygas, namų darbai pradinėje mokykloje yra naudingi ir turi teigiamas sąsajas su mokinio ugdymo pasiekimais. Namų darbus veikiant tam tikrais veiksniais jie turi didelės naudos jau pradinėje mokykloje.

Kiekybinio tyrimo koncepcija buvo suformuluota iš teorijos ir perversa į operacinę kalbą bei duomenis (Tidikis, 2003). Buvo laikomasi anketos sudarymo eigos vadovaujantis Dikčiaus (2003) suformuluotais etapais: tyrimo objekto parinkimas; klausimų, padedančių surinkti reikalingą informaciją formulavimas; klausimų tvarkos pateikimui nustatymas; anketos testavimas ir pastebėtų netikslumų taisymas. Tyrimas buvo pradėtas nuo tyrimo instrumento tikrinimo pilotiniu tyrimu ir tik tada suformuotos galutinės tyrimo anketos (1 - 4 priedai).

Pagal mokslininkų (Tidikis, 2003 bei Dikčius, 2003) patarimus tyrimas vykdytas dviem etapais. Pirmajame etape buvo atliktas pilotinis tyrimas, kuriuo siekta patikrinti tyrimo instrumentus. *Pilotinis tyrimas* vyko 2017 metų balandžio mėnesį. Jo metu apklausta 10 Kauno Panemunės pradinė mokyklos moksleivių bei 2 tos pačios mokyklos mokytojos. 10 moksleivių pasirinkta iš skirtingų klasių, kad būtų visapusiškai ištirtas anketos aiškumas skirtingoms klasėms. Pilotiniame tyrime dalyvavo 4 pirmos klasės mokiniai, 2 antros klasės mokiniai, 2 trečios klasės mokiniai, 2 ketvirtos klasės mokiniai. Atliktas pilotinis tyrimas padėjo išsiaiškinti klausimyno privalumus ir trūkumus. Remiantis pilotinio tyrimo duomenimis buvo patikslintas klausimynas bei paruoštas tyrimo instrumentas mokiniams bei mokytojams. Mokinių anketa tikslinta paprastinant klausimus, nes kai kurių klausimų formuluotės buvo per sudėtingos pradinių klasių mokiniams.

Siekiant tyrimo metu susieti visus gautus duomenis, tyrimas nebuvo konfidencialus. Tačiau susiejant, tiriamųjų duomenys buvo užkoduoti, kad nebūtų pažeistas duomenų privatumas bei konfidencialumas.

Tyrimo logika:

3 pav. Namų darbų sąsajų su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje tyrimo logika

Tyrimo logika pradėta formuoti išskyrus teorinį modelį, iš kurio buvo suformuluota tyrimo charakteristika, kriterijai bei indikatoriai, o tyrimo formulavimo pabaigoje buvo sukurtas kiekybinio tyrimo instrumentas.

Tyrimo procesas:

- Tyrimo koncepcijos formulavimas;
- Atliekama problemos teorinė analizė;
- Baigiama rašyti teorinę analizę;
- Sukuriamas namų darbų sąsajų su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje teorinis modelis;
- Planuojamas kiekybinis tyrimas;
- Paruošiamas tyrimo instrumentas;
- Atliekamas duomenų rinkimas;
- Analizuojami gauti duomenys;
- Parengiamas baigiamasis magistro studijų projektas.

Tyrimo etika. Tyrimo metu buvo laikomasi tyrėjo etikos. Atliekant tyrimą buvo vadovaujama tokiais principais:

- **Konfidencialumo** – tyrimo anketos nebuvo anoniminės, tačiau mokinių vardai buvo naudojami tik siekiant susieti visus surinktus duomenis į vieną visumą. Analizuojant duomenis visų dalyvių atsakymai koduoti siekiant išlaikyti konfidencialumą. Tyrimo analizės metu buvo stengiamasi neatskleisti jokių asmeninių detalių nesusijusių su tyrimu.
- **Savanoriškumo** – visi tyrimo dalyviai jame dalyvavo savanoriškai, patys priėmę sprendimą jame dalyvauti. Respondentai noriai atsakinėjo į klausimus. Iš visos generalinės visumos 322 mokyklos mokinių ir jų tėvų tyrime atsisakė dalyvauti 45 tėvai. Tyrime atsisakius dalyvauti bent vienam iš tyrimo sietų dalyvių (tėvui ir vaikui) tyrime nedalyvavo nė viena pusė.
- **Nepilnamečių apsaugos** – buvo gautas visų tėvų sutikimas (Pvz.: Priedas Nr.5), kad jų nepilnamečiai vaikai galėtų dalyvauti tyrime, tėvai buvo visapusiškai informuoti apie tai ko bus klausama vaikų, kokių jų duomenų reikės tyrimo metu. Tyrime dalyvavo tik tie vaikai, kurių tėvai pateikė sutikimus raštu.

- **Geranoriškumo** – tiriamiesiems garantuota, kad jis bus supažindintas su tyrimo tikslais bei visa tyrimo esme. Tiriamiesiems pageidaujant, prieš tyrimą jie buvo supažindinti su tyrimo anketomis.
- **Informacijos atskleidimo** – tiriamiesiems užtikrinta teisė gauti informaciją apie tyrimą bei gautus tyrimo rezultatus.
- **Organizacijos informuotumas** – organizacijos (Kauno Panemunės pradinės mokyklos) vadovė – direktorė prieš pradėdant vykdyti tyrimą davė raštišką sutikimą (žr. Priedas Nr. 6), kad jos vadovaujamoje ugdymo įstaigoje gali būti vykdomas tyrimas ir gauti duomenys naudojami magistriniame darbe. Mokyklos administracijai buvo suteikta visa reikalinga informacija apie tyrimo eigą, tyrimo metu naudojamus informacijos rinkimo metodus.

Tyrimo apribojimai:

- *Ne visi mokinių tėvai sutiko, kad jų vaikas dalyvautų tyrime.* Iš visos generalinės visumos 321 mokyklos mokinių, tyrime nesutiko dalyvauti 45 (15 %) potencialūs respondentai. Dalis sutikimų negauta, vaikams pamiršus sutikimus ar juos pametus. Apie 75 proc. sutikimų nedavusių respondentų atsisakė dalyvauti tyrime dėl neaktualaus tyrimo objekto.
- *Apie 7 proc. anketų nesugrįžo iš pačių mokinių nors ir buvo gautas tėvų sutikimas.*

Tyrimo duomenys buvo surinkti naudojant anketinę apklausą.

Tyrimo metodai ir organizavimas: dokumentų analizė, content analizė (taikyta atvirų klausimų analizei), statistinė duomenų analizė, naudojant SPSS Windows programinio paketo 23 versiją.

Duomenų analizės metodai: duomenų turinio analizė, sugretinimo, palyginimo, apibendrinimo, koreliacinė analizė, požymių dažnių lentelės ir kt.

SPSS analizės metodai:

- **Vidurkis (mean)** – visų duomenų aibės elementų vidutinė reikšmė (Butkevičienė ir Vaicekauskaitė, 2010).
- **Moda (mode)** – dažniausiai duomenų aibėje pasikartojanti reikšmė (Butkevičienė ir Vaicekauskaitė, 2010).
- **Mediana (median)** – tai reikšmė, žemiau kurios yra pusė visų reikšmių ir virš kurios yra kita pusė reikšmių, jei visos jos išrikiuotos didėjimo tvarka (Butkevičienė ir Vaicekauskaitė, 2010).
- **Koreliacinė analizė** – „tiesinės priklausomybės tarp kintamųjų kiekybinio įvertinimo kriterijus arba ryšio stiprumo matas“ (Pukėnas, 2009). Koreliacija padeda nustatyti ar atsitiktiniai kintamieji yra priklausomi vienas nuo kito ir turi ryšinę sąsają, koks šio ryšio stiprumas tarp kintamųjų ir ar koreliacija yra statistiškai reikšminga, nesant reikšmingai koreliacijai ji yra atsitiktinė (Pukėnas, 2005).

- **Požymių dažnių lentelės** - priklausomybės tarp vardinių ir rangų skalės kintamųjų analizei naudojamos lentelės (Pukėnas, 2009)
- **Pirsono (Pearson) koreliacinė analizė** – tiesinio ryšio stiprumo matas. Jis gali būti naudojamas, kai stebimų atsitiktinių dydžių X ir Y skirstiniai yra normalieji (Butkevičienė ir Vaicekauskaitė, 2010).
- **Kendall'o ranginės koreliacijos testas** – naudojamas daugiau nei dviejų ranginių kintamųjų priklausomybei įvertinti. Šiuo ryšiu nustatomas grupės ekspertų sutarimas (Pukėnas, 2005).

Skirtumai buvo laikomi *statistiškai reikšmingais*, kai apskaičiuotoji p reikšmė buvo mažesnė už pasirinktą reikšmingumo lygmenį $\alpha = 0,05$.

Tyrimo dalyviai – Kauno Panemunės pradinės mokyklos mokiniai jų tėvai ir klasės mokytojai.

Kauno Panemunės pradinė mokykla tai nuo 1991 m. veikianti mokykla, kurioje vykdoma pradinio ugdymo programa. „Mokyklos misija – teikti 6-11 metų vaikams kokybišką pradinį išsilavinimą, grįstą asmenine atsakomybe už savo poelgius ir mokymusi siekiant pažangos tyrinėjimams ir atradimams pritaikytose aplinkose mokykloje ir už jos ribų“ (Kauno Panemunės pradinės mokyklos tinklapis, 2017).

Tyrimo imties charakteristika: respondentais buvo pasirinkta visa generalinė visuma – visi 321 Kauno Panemunės pradinės mokyklos mokinys, ir jų vienas iš tėvų, bei visi 12 pradinių klasių mokytojų. Tiriamųjų skaičius sumažėjo atsiradus tyrimo apribojimams ir daliai potencialių tiriamųjų atsisakius dalyvauti tyrime.

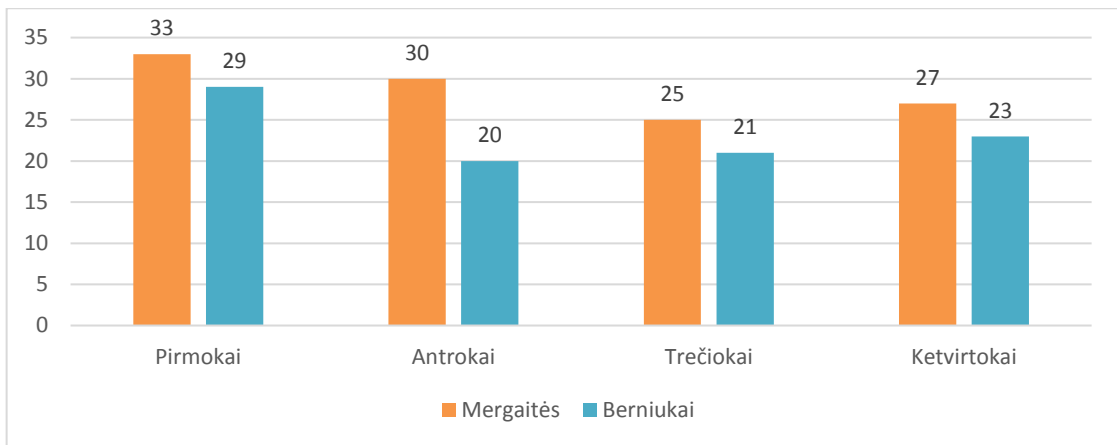
Tyrimo imties patikimumas skaičiuotas su 95 % tikimybe, 0,05 galima paklaida 321 tiriamųjų populiacijai. Kad imtis būtų patikima reikėjo apklausti 175 respondentus (mokinius bei vieną iš jo tėvų). Pagal mokytojų generalinę imtį (12), kad duomenys būtų patikimi, reikėjo apklausti visus galimus respondentus.

Tyrimo imtis. Iš viso buvo apklausti 428 respondentai. Iš jų - 208 mokiniai, 12 mokytojų, 208 tėvai.

Respondentų pasiskirstymas pagal klases buvo toks:

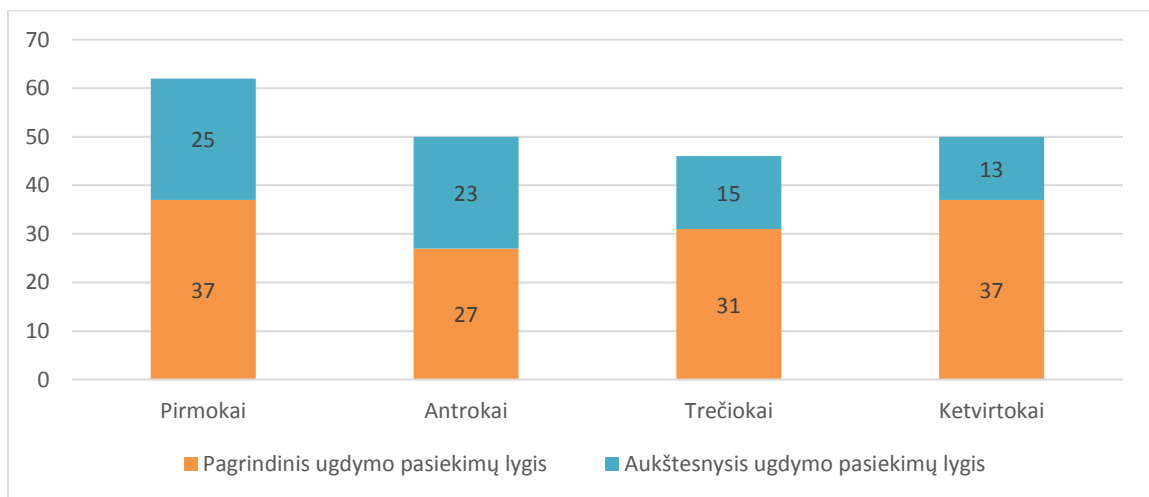
- 1 klasės – 62 respondentų grupės (mokiniai ir tėvai);
- 2 klasės – 50 respondentų grupių (mokiniai ir tėvai);
- 3 klasės – 46 respondentų grupės (mokiniai ir tėvai);
- 4 klasės – 50 respondentų grupių (mokiniai ir tėvai).

Iš viso tyrime dalyvavo 208 mokiniai iš kurių 115 (55,3 %) mergaičių ir 93 (44,7 %) berniukai. Kaip pavaizduota 3 paveiksle, apklaustieji pasiskirstė maždaug po lygiai pagal visas klases. Nors galima pastebėti, kad 3 klasės mokinių tyrime dalyvavo mažiausiai, o pirmos klasės mokinių daugiausiai, tačiau šie skaičiai nesiskiria labai ryškiai. Darant tyrimo išvadas galima bendrinti, jos tiks visai generalinei visumai.

4 pav. Apklaustų mergaičių ir berniukų pasiskirstymas pagal klases

Galima pastebėti, kad išskiriant mokinių pasiskirstymą pagal klases ir ugdymo pasiekimų lygius matematikoje, pirmąjį pusmetį (žr. 4 pav.) tyrime dalyvavo daugiau pagrindinį lygį turintys mokiniai, o aukštesnį lygį ketvirtoje klasėje turinčių mokinių dalyvavo proporcingai mažiau nei kitų klasių.

5 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal klases ir ugdymo pasiekimų lygius matematikoje pirmąjį pusmetį

Tyrimo instrumentas. Siekiant surinkti duomenis tyrimui atlikti panaudota struktūruotos apklausos raštu (žr. 1, 3, 5 priedus) su uždariais klausimais ir atsakymo variantais bei keliais atvirais klausimais. Buvo siekiama, kad tyrimo dalyviai išsirinktų jų nuomonę ir požiūrį labiausiai atitinkantį variantą. Anketa yra struktūrizuota duomenų rinkimo forma, kurioje pateikiami respondentams skirti klausimai, kaip vienas iš būdų greitai surinkti informaciją. Pateikus keletą klausimų galima gauti daugybę informacijos (Tidikis, 2003). Klausimai buvo suformuluoti tiksliai ir aiškiai, vengta sudėtingų ir dviprasmiškų klausimų. Rengiant klausimyną buvo remtasi analizuotais teoriniais dėsningumais, siekiama atspindėti situacijos tikroviškumą.

Tyrimui buvo sukurtos 3 anketos: moksleiviui, mokytojui bei moksleivio tėvui. Apklausos charakteristiką iliustruoja 2 lentelė.

2 lentelė. Anketinės apklausos charakteristika

Tyrimo pavadinimas	Respondentų skaičius	Klausimynas				Apklausos vertinimo lapų gražinimas
		Uždarų klausimų skaičius	Atvirų klausimų skaičius	Demografinių klausimų skaičius	Tiriamų požymių skaičius	
Moksleivių apklausa	208	14	2	3	12	93 %
Mokytojų apklausa	12	14	2	3	14	100 %
Tėvų apklausa	208	4	1	1	5	65 %

Moksleivių apklausą sudaro 2 dalys (1 ir 2 Priedai). Pirmoje dalyje (1 Priedas) mokiniai atsako į 14 klausimų, kurie susiję su namų darbais ir tiria 12 požymių. Šie požymiai tiriami klausiant uždarų klausimų su atsakymo variantais. Siekiant patikslinti namų darbų nenuoseklus atlikimo priežastis anketoje buvo pateikti 2 atviro tipo klausimai. Į atvurus klausimus turėjo atsakinėti tik dalis respondentų, kurie nenuosekliai atlieka namų darbus. Antroje tyrimo dalyje (2 Priedas) mokiniai 3 dienas matavo laiką, kuriuo atlieka namų darbus ir fiksavo juos pateiktoje lentelėje. Lentelėje buvo svarbu užfiksuoti ne tik kiek laiko atliekami namų darbai, bet ir tai parašyti į tą dienos metą atitinkančią grafą. Paskutinis mokiniams skirtoje anketoje tyrimo elementas buvo laiko paskirstymas tarp veiklų vieną iš dienų. Mokiniai 3 dienas stebėjo, kiek kokios veiklos skiria laiko ir tai įvertinę paskutinę dieną spalvino laiko pasiskirstymo ratą (8 priedas), kuriame įvertino kiek laiko skiria:

- Savarankiškam namų darbų darymui;
- Namų darbų aiškinimuisi prašant kitų pagalbos;
- Konsultacijoms mokykloje su mokytoja;
- Mokymuisi su korepetitoriumi;
- Knygų skaitymui;
- Poilsui po pamokų;
- Buvimui su draugais;
- Dalyvavimui sportiniuose būreliuose;
- Dalyvavimui meniniuose būreliuose.

Taip pat mokiniai turėjo galimybę išsirinkti vieną jiems svarbią veiklą, kuri nebuvo paminėta ir ją įrašyti prie varianto „kita“ bei įvertinti kiek laiko jai skiria. Šis vertinimo elementas pridėtas stengiantis suprasti kokios papildomos veiklos mokiniai skiria laiko dienos metu.

Tėvų apklausos anketą (žr. 5 Priedą) sudarė dvi dalys: įvadinė ir pagrindinė klausimų dalis. Įvadinėje dalyje buvo pristatytas tyrimas, tyrėja, įvardijamas tyrimo tikslas ir prašoma tėvų sutikimo, kad jų vaikas galėtų dalyvauti tyrime. Pagrindinėje klausimų dalyje pateikiami su tirama problema susiję klausimai.

Mokytojų (žr. 3 ir 4 Priedą) apklausos anketą sudarė 2 dalys. Pirmoje dalyje (žr. 3 Priedą) mokytojai išsakė savo nuomonę, atsakinėdami į uždarus, atvurus klausimus susijusius su tyrimo

problema. Antroje tyrimo dalyje mokytojai vertino kiekvieno mokinio matematikos gebėjimus bei užfiksavo mokinio ugdymo pasiekimus matematikos dalyko.

Kiekvieno respondento apklausos duomenys apdoroti Microsoft Word SPSS programomis. Atliekant tyrimo analizę, surinkti duomenys buvo skirstomi į tyrimo dalyvių pasisakymus. Pasisakymai buvo grupuojami į susidariusias atsakymo kategorijas, jie buvo analizuojami bei interpretuojami. Atlikus tyrimo analizę buvo parašytos tyrimo išvados, atitinkančios iškeltus uždavinius bei rekomendacijos dėl namų darbų ir ugdymo pasiekimų teigiamų sąsajų stiprinimo.

Tyrimas atliktas 2017 metų gegužės mėnesį.

Tyrimo duomenys buvo pradėti analizuoti surinkus visas tyrimo anketas iš visų trijų respondentų grupių.

2.2. Sąsajų tarp namų darbų ir ugdymo pasiekimų tyrimo kriterijų ir indikatorių pagrindimas

Tyrimui rinktas **matematikos dalykas**, pagal Eren ir Henderson (2011) atliktą tyrimą kuriame ieškota matematikos, mokslo, anglų ir istorijos dalykų namų darbų statistiškai reikšmingo ryšio su mokinio pasiekimais (tyrimo atveju testų rezultatais), mokslininkai nustatė, kad statiškai reikšmingas teigiamas poveikis yra tik matematikos testų rezultatams, o kitoms tirtoms disciplinoms namų darbai arba neturėjo arba turėjo labai nedidelį poveikį. Tyrime tirti aštuntos klasės moksleiviai. Taip pat dar 3 tyrimai patvirtino teigiamą matematikos namų darbų ryšį su ugdymo pasiekimais. Aksoy ir Link (2000) nustatė, kad dešimtos klasės mokiniams matematikos namų darbai turi teigiamą naudą matematikos testo rezultatams. Betts (1997) ištyrė, kad jei laiką skiriamą namų darbams reguliuoja mokytojas, daromas labai didelis poveikis matematikos testo rezultatams. Eren ir Henderson (2008) tyrimas patvirtino tą pačią hipotezę, kad dešimtos klasės mokinių matematikos testų rezultatai pagerėja skyrus jiems namų darbus ir tam tikrą laiką jiems atlikti. Fernández-Alonso, Suárez-Álvarez ir Muñiz, José (2015) tyrimas taip pat patvirtino panašią hipotezę, kad matematikos dalyko mokymo pasiekimai turi tiesioginę priklausomybę nuo namų darbų.

Mokinio gabumai matematikai taip pat turėjo reikšmės tyrime. Jei mokinys yra gabus matematikai ir jau anksčiau yra parodęs aukštesnius gebėjimus matematikos srityje tai ir papildomi namų darbai padeda jam pasiekti didesnių pasiekimų (Eren ir Henderson, 2011).

Buvo stengiamasi išskirti ar berniukams, ar mergaitėms namų darbai turėjo daugiau naudos. Tyrimas parodė, kad namų darbai daugiau naudos duoda mergaitėms, o su berniukų pasiekimais namų darbai nors ir turi ryšį, tačiau jis silpnas. Tačiau grįžtamasis ryšys ir pačių berniukų namų darbų naudos vertinimas yra 0,1 reikšminiu vienetu aukštesnis nei mergaičių.

Tyrimo metu taip pat atsižvelgta ir į kitus veiksnius:

- Namų darbų ruošos erdvė;

- Pagalba ruošiant namų darbus;
- Mokytojo kvalifikacija;
- Motyvacija;
- Mokinio požiūris į namų darbus;
- Mokytojo požiūris į namų darbus;
- Namų darbų reikšmė pedagogui.

Svarbus elementas yra klasės namų darbų atlikimo laiko palyginimas vienu su kitais. Kiek mokiniai trunka atlikdami panašų kiekį namų darbų. Siekiant vertinti laiką, per kurį vaikai atlieka namų darbus, ir lyginti jį su pasiekimais, svarbu atsižvelgti į tai, kad kiekvienas mokinys yra asmenybė ir per skirtingą laiką atlieka tą patį pateiktą namų darbų kiekį. Vienas vaikas užduotis gali atlikti per 10 minučių, o kitam vaikui gali prireikti ir valandos. Tad vertinant laiką skirtą namų darbams svarbu atsižvelgti į vaiko bendrus gebėjimus ir ankstesnius matematikos dalyko pasiekimus.

Į pajėgumą atlikti namų darbus žvelgta šiais aspektais: kiek kartų per stebimąjį laikotarpį respondentai namų darbus atliko savarankiškai be aplinkinių (mokytojų, tėvų, senelių, bendraklasių, brolių / seserų) pagalbos; ar respondentas moka panaudoti turimas priemones, kad atliktų pateiktas užduotis, ar moka ieškoti pagalbos jei jos prireikia, ką dažniausiai pasitelkia į pagalbą; ar geba save reguliuoti (susitelkti, produktyviai išnaudoti laiką, įsigilinti).

Grįžtamasis ryšys dėl namų darbų sietas su mokytojų namų darbų vertinimu.

Viską siejantis elementas yra pasiekimų išgyvenimas. Jis apėmė motyvaciją atlikti namų darbus, mokinio emocinį pasitenkinimą atlikus, neatlikus ar dalinai atlikus namų darbus. Mokinio namų darbų vertinimas kaip sudėtingų, lengvų ar nesunkiai įveikiamų. Galimų išorinių nesėkmių priežasčių, trukdžių ieškojimas.

Taigi remiantis Eren, Henderson (2011) tyrimu bei 1.4. poskyryje pateiktu teoriniu namų darbų sąsajų su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje modeliu, išskirti tyrimo kriterijai ir indikatoriai (3 lentelė).

3 lentelė. Namų darbų pradinėje mokykloje sąsajos su ugdymo pasiekimais: tyrimo charakteristikos, kriterijai, indikatoriai (sudarė Atkočiūnaitė, 2017)

Charakteristikos	Kriterijai	Indikatoriai
Mokinio indelis	Išoriniai veiksniai	Aplinka
		Laiko tarpas skiriamas namų darbams
		Socialinių ryšių stiprumas
		Konsultavimasis su mokytoju nesupratus užduočių
	Vidiniai veiksniai	Savarankiškumas atliekant namų darbus
		Motyvacija
		Pastangos
		Intelektinis pajėgumas
		Gabumai dalykui
		Mokinio elgesio modeliai
		Emociniai veiksniai
		Asmenybės veiksniai
	Mokymosi sunkumai	
Mokytojo indelis	Mokytojo dalykinės kompetencijos	Mokinio konsultavimas jam nesupratus namų darbų
		Namų darbų aiškumas ir supratimas mokiniui
		Namų darbų diferencijavimas
		Mokomieji namų darbų tikslai / tikslingumas
		Užduočių individualumas / grupinės užduotys
	Mokytojo požiūris	Požiūris ir svarbumo perteikimas
		Namų darbų kontrolė
		Mokytojo namų darbų strategija ir politika
	Mokytojo vadybinės kompetencijos	Namų darbų kiekis
		Panašus paskirstymas tarp dalykų namų darbų
		Nuoseklumas namų darbų kiekyje ir dažnyje
		Motyvacijos kėlimas
		Paskatinimai ir bausmės
Tėvų indelis	Bendradarbiavimas su ugdymo įstaiga	Domėjimasis
		Dialogas tarp mokyklos ir tėvų
		Įsitraukimas į ugdymo procesą
	Namų darbų ruošos kontrolė	Savarankiškumo skatinimas
		Požiūris ir svarbumo suvokimas
		Griežtos kontrolės nebuvimas
		Namų darbų aiškumas ir aiškinimas
Klasės/ bendruomenės indelis	Motyvacija	Motyvacija tarp klasės mokinių
		Skatinimas siekti aukštesnių rezultatų
	Bendradarbiavimas	Bendri darbai

Lentelėje išskiriamas visos teorinių sąsajų su mokinio namų darbais ir jo ugdymo pasiekimais turinčios grupės (mokinio indelis, mokytojo indelis, tėvų indelis, klasės/ bendruomenės indelis).

Vadovaujantis išsikeltais kriterijais ir indikatoriais buvo sukurtos mokytojo, mokinio ir tėvų anketos, kurios padėjo ieškoti sąsajų tarp namų darbų ir mokinio ugdymo pasiekimų.

3. NAMŲ DARBŲ SĄSAJOS SU UGDYMO PASIEKIMAIS PRADINĖJE MOKYKLOJE TYRIMAS

3.1. Sąsajų tarp namų darbų ir ugdymo pasiekimų tyrimo duomenų analizė

Tyrimo metu buvo siekiama atrasti sąsajas tarp įvairių namų darbų veiksmų pradinėje mokykloje ir vaiko mokymo pasiekimų. Šioms sąsajoms nustatyti ir įvertinti buvo apklaustos trys respondentų grupės. Tyrime dalyvavo mokinio tėvai, mokinio mokytojos bei pats mokinys. Taip buvo stengiamasi reikšmingai iširti iš visų galimų pusių ir įtraukti kuo daugiau sąsajų, kurios buvo identifikuotos analizuojant mokslinę literatūrą.

3.1.1. Tėvų nuomonės apie namų darbus analizė

Tėvų tyrimo anketą (žr. Priedas Nr. 5) sudarė 5 pagrindiniai klausimai. Buvo tiriami 5 požymiai, kurie gali turėti sąsajų su namų darbais ir mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius. Tėvų anketos pagalba siekta iširti šiuos veiksmus:

- Kontrolė atliekant namų darbus;
- Namų darbų svarbumo suvokimas;
- Požiūris į namų darbus;
- Pagalba atliekant matematikos namų darbus (savarankiškumo skatinimas);
- Laikas skiriamas matematikos namų darbams (tėvų požiūris).

Pirmasis klausimas tėvų anketoje buvo „Ar prižiūrite, kad Jūsų sūnus/duktė atliktų namų darbus?“. Šiuo klausimu siekta išsiaiškinti ar tėvai kontroliuoja mokinio atliekamus namų darbus. 4 lentelė iliustruoja šio klausimo gautus atsakymus, iš kurių galima daryti išvadą, kad didžioji dalis tėvų kontroliuoja mokinio atliekamus namų darbus. Taip pat didesnė dalis mokinių, kurių namų darbai kontroliuojami, yra pasiekę aukštesnįjį mokymosi lygį. Tikrinant šių dviejų kintamųjų ryšio stiprumą, nustatytas silpnas ryšys, tačiau jis nėra statistiškai reikšmingas. Pastarieji rezultatai patvirtino mokslinės literatūros analizės metu nustatytą tendenciją, kad mokiniai, kurių tėvai griežtai nekontroliuoja namų darbų atlikimo, pasiekia aukštesnių mokymosi rezultatų.

4 lentelė. Namų darbų kontrolės palyginimas pagal mokymosi lygius pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Tėvai kontroliuoja atliekamus namų darbus	88 (42,3 %)	52 (25 %)	83 (39,9 %)	57 (27,4 %)	140 (67,3 %)
Tėvai nekontroliuoja atliekamų namų darbų	44 (21,2 %)	24 (11,5 %)	41 (19,7 %)	27 (13 %)	68 (32,7%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Skaičiuojant Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientą paaiškėjo, kad tėvai daugiau linkę kontroliuoti tuos mokinius, kurie yra aukštesniajame lygmenyje, nei mokinius, kurie yra pagrindiniame lygmenyje.

Antruoju klausimu tėvų anketoje buvo klausama: „Kaip manote, ar Jūsų vaikui yra reikalingi namų darbai?“ (5 lentelė). Šiuo klausimu buvo siekta suprasti ar namų darbai svarbūs mokinio tėvui. Pagal 5 lentelės duomenis galima daryti prielaidą, kad tyrime dalyvavusių tėvų, kurie išsakė nuomonę, kad namų darbai yra reikalingi, vaikai pasiekia aukštesnių rezultatų, nei tų, kurie mano, kad namų darbai nereikalingi. Mokslininkai tyrimais nustatė, kad mokiniai palankiau žiūri į namų darbus, deda daugiau pastangų juos atliekant ir pasiekia aukštesnių mokymosi rezultatų, kurių tėvai namų darbus laiko reikalingais ir svarbiais.

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas prieštaravo prieš tai darytai prielaidai ir parodė, kad tėvai, kurių vaikai mokosi pagrindiniame lygmenyje mano, kad namų darbai reikalingi (65,3 %), o mokinių pasiekusių aukštesnį lygį tėvai daugiau linkę manyti, kad namų darbai nereikalingi (55,6 %).

Skaičiuojant reikšmės ir vertinimų koreliaciją, nustatyta, kad ji yra silpna, ryšys nėra statistiškai reikšmingas. Tačiau statistiškai reikšmingas ir teigiamas yra ryšys tarp kontrolės ir namų darbų reikšmės, o didėjant abiem kintamiesiems jų ryšys stiprėja. Didėjant kontrolei – didėja ir namų darbų reikšmė.

5 lentelė. Namų darbų svarbos mokinio tėvams palyginimas pagal mokymosi lygius pirmąjį ir antrąjį mokymosi pusmetį

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Tėvai mano, kad namų darbai yra reikalingi	124 (59,6 %)	66 (31,7 %)	117 (56,25 %)	73 (35,1%)	190 (91,3 %)
Tėvai mano, kad namų darbai yra nereikalingi	8 (3,8 %)	10 (4,8 %)	7 (3,4 %)	11 (5,3%)	18 (8,7 %)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Trečiuoju klausimu buvo siekiama suprasti koks yra mokinių tėvų požiūris į namų darbus. Buvo užduotas klausimas: „Kaip manote ar namų darbai turi įtakos mokinio ugdymo pasiekimams?“ (6 lentelė). Kintamųjų ryšys yra silpnas, ugdymo pasiekimai neturi statistiškai reikšmingo ryšio su tėvų požiūriu į namų darbus.

6 lentelė. Tėvų požiūrio į namų darbų įtaką palyginimas su mokymosi pasiekimais pagal lygius pirmąjį ir antrąjį mokymosi pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Turi teigiamą įtaką	124 (59,6 %)	65 (31,2 %)	116 (55,8 %)	73 (35,1%)	189 (90,9%)
Turi neigiamą įtaką	2 (1%)	2 (1%)	2 (1%)	2 (1%)	4 (1,9%)
Neturi įtakos	6 (2,9 %)	9 (4,3%)	6 (2,9 %)	9 (4,3%)	15 (7,2%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Skaičiuojant Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientą mokinių tėvų nuomonės sutapo abiejuose mokymosi pasiekimų lygmenyse, ir patvirtino nuostatą, kad namų darbai turi teigiamą įtaką mokinio pasiekimams. Tai taip pat patvirtino mokslinėje literatūroje nustatyta tendencija, kad tų tėvų, kurių požiūris į namų darbus yra teigiamas, vaikų ugdymo pasiekimai yra aukštesni.

Ketvirtuoju klausimu buvo siekiama nustatyti „Ar tėvai padeda savo vaikui atlikti matematikos namų darbus?“ (7 lentelė). Šiuo klausimu taip pat buvo siekiama patikrinti mokinio savarankiškumo sąsają.

7 lentelė. Tėvų pagalbos atliekant namų darbus palyginimas su mokymosi pasiekimais pagal lygius pirmąjį ir antrąjį mokymosi pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Tėvai padedantys atlikti namų darbus	95 (45,6 %)	43 (20,7 %)	93 (44,7 %)	45 (21,6 %)	138 (66,3 %)
Tėvai leidžiantis mokiniui atlikti namų darbus savarankiškai	37 (17,8 %)	33 (15,9 %)	31 (14,9 %)	39 (18,8 %)	70 (33,6 %)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Pagal 7 lentelės duomenis galime daryti prielaidą, kad mokiniams labiau linkę padėti tie tėvai, kurių vaikai yra pasiekę pagrindinį matematikos pasiekimų lygmenį. Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas patvirtino šią sąsają abiejuose pusmečiuose. Pirmąjį pusmetį randamas labai silpnas ir statistiškai nereikšmingas šių dviejų kintamųjų ryšys, tačiau antrąjį pusmetį ryšys tampa stipresnis ir pereina į silpną, tampa statistiškai reikšmingu. Ryšys yra teigiamas, tad vienam kintamajam didėjant, didėja ir kitas. Galima daryti prielaidą, kad mokiniui padedant pagerėja jo akademiniai rezultatai. Mokslinėje literatūroje buvo taip pat užfiksuota, kad vaikai, kurie yra skatinami savarankiškai atlikti namų darbus, pasiekia aukštesnių mokymosi rezultatų.

Paskutiniuoju klausimu tėvų anketoje buvo siekiama sužinoti kiek laiko mokiniai atlieka namų darbus tėvų požiūriu. Tad tėvų klausta: „Kiek vidutiniškai laiko Jūsų vaikas skiria matematikos namų darbams atlikti per dieną?“ (8 lentelė). Suskaičiavus nustatyta, kad namų darbams, tėvų požiūriu, vaikai vidutiniškai skiria – 29,3 min. laiko, mediana – 27.5 min., dažniausiai pasikartojanti reikšmė (moda) – 30 min. Reikšmių minimumas - 5 min. maksimumas - 2 valandos. Pagal šiuos duomenis galima daryti prielaidą, kad reikšmingi yra apie 30 min. trunkantys namų darbai.

Matuojant kintamojo koreliaciją su kitais kintamaisiais, atrasta, kad laikas skiriamas namų darbams turi statistiškai reikšmingą silpną ryšį su tėvų pagalba ruošiant namų darbus. Koreliacija neigiama, tad vienam kintamajam didėjant kitas mažėja. Taip pat laikas turi statistiškai reikšmingą ryšį su mokinio pasiekimais antrąjį pusmetį. Ryšys silpnas bei neigiamas.

8 lentelė. Laiko skiriamo matematikos namų darbams palyginimas su mokymosi pasiekimais pagal lygius pirmąjį ir antrąjį mokymosi pusmečius

Laikas skiriamas namų darbams	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
5 minutės	1 (0,5%)	1 (0,5%)	1 (0,5%)	1 (0,5%)	2 (1%)
10 minučių	14 (6,7 %)	10 (4,8%)	12 (5,8 %)	12(5,8 %)	24(11,5 %)
15 minučių	16 (7,7 %)	17 (8,2 %)	16 (7,7 %)	17 (8,2 %)	33 (15,9 %)
20 minučių	19 (9,1 %)	14 (6,7 %)	15 (7,2 %)	18 (8,6 %)	33 (15,9 %)
25 minutės	6 (2,9 %)	6 (2,9 %)	6 (2,9 %)	6 (2,9 %)	12 (5,8 %)
30 minučių	42 (20,2 %)	19 (9,1 %)	41 (19,7 %)	20 (9,6 %)	61 (29,3 %)
40 minučių	2 (1%)	0	2 (1%)	0	2 (1%)
45 minutės	9 (4,3 %)	2 (1%)	8 (3,8 %)	3 (1,4 %)	11 (5,3%)
50 minučių	2 (1%)	0	1 (0,5%)	1 (0,5%)	2 (1%)
55 minutės	1 (0,5%)	0	1 (0,5%)	0	1 (0,5%)
1 valanda	16 (7,7 %)	7 (3,4 %)	17 (8,2 %)	6 (2,9 %)	23 (11,1%)
1 valanda 30 minučių	3 (1,4 %)	0	3 (1,4 %)	0	3 (1,4 %)
2 valandos	1 (0,5%)	0	1 (0,5%)	0	1 (0,5%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Aukštesniajame lygmenyje Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad efektyviausi pirmąjį pusmetį yra 15 minučių atliekami namų darbai (51 % atsakiusiųjų tėvų, kurių vaikai yra aukštesniajame lygyje, pasirinko 15 minučių), o lyginant su antro pusmečio rezultatais efektyviausi yra per 20 minučių atliekami namų darbai (54,5 %). Didesnis procentas mokinių, kurie yra pasiekę aukštesnįjį mokymosi lygį, skiria namų darbams 15 ir 20 minučių.

Mokslinėje literatūroje buvo išryškėjusi tendencija, kad namų darbams pradinėje mokykloje patartina skirti nuo 10 iki 40 minučių atsižvelgiant į mokinio klasę ir amžių.

Apibendrinant reikėtų pabrėžti, kad beveik visų kintamųjų ryšys su ugdymo pasiekimais yra silpnas ir nėra statistiškai reikšmingas. Tačiau išanalizavus sąsajas tarp tėvų pagalbos atliekant namų darbus ir ugdymo pasiekimų nustatytas silpnas ir statistiškai reikšmingas ryšys antrąjį mokymosi pusmetį. Tad galima daryti prielaidą, kad pagalba mokiniams atliekant namų darbus turi teigiamą reikšmę mokinio pasiekimų didėjimui. Dar vienas statistiškai reikšmingas ryšys: didėjant kontrolei – didėja ir namų darbų reikšmė. Taip pat du statistiškai reikšmingi ryšiai yra tarp laiko skiriamo namų darbams ir tėvų pagalbos juos atliekant bei mokinio pasiekimų antrąjį pusmetį. Abu ryšiai neigiami, tai vienam kintamajam didėjant kitas mažėja.

Apibendrinant galima teigti, kad mokinių namų darbus kontroliuoja didžioji dalis tėvų, tačiau tėvai daugiau linkę kontroliuoti tuos mokinius, kurie yra pasiekę aukštesnįjį mokymosi pasiekimų lygį. Didesnė tėvų, kurių vaikai mokosi pagrindiniame lygmenyje, dalis mano, kad namų darbai reikalingi, o mokinių pasiekusių aukštesnį lygį tėvai daugiau linkę manyti, kad namų darbai nereikalingi. Tėvų nuomone namų darbai turi teigiamą įtaką mokinio pasiekimams. Tėvai labiau linkę padėti tiems mokiniams, kurie yra pasiekę pagrindinį mokymosi pasiekimų lygį. Tėvų vertinimu didesnis procentas mokinių, kurie namų darbams skiria 15 ir 20 minučių, yra pasiekę aukštesnįjį mokymosi lygį.

3.1.2. Mokytojų nuomonės apie namų darbus analizė

Mokytojų nuomonės tyrimo anketą sudarė 2 dalys (žr. Priedus Nr. 3, 4). Pirmojoje dalyje buvo stengiamasi įvertinti mokytojo poziciją namų darbų atžvilgiu. Antrojoje dalyje mokytojas atskirai įvertino kiekvieno mokinio gabumus matematikos srityje bei surašė jo matematikos ugdymo pasiekimus pirmąjį ir antrąjį mokslo metų pusmetį. Šioje dalyje bus analizuojama ir stengiamasi atrasti bendrų sąsajų tarp pirmosios mokytojų tyrimo anketos dalies ir ugdymo pasiekimų.

Mokytojų nuomonės tyrimo metu buvo tiriama 14 požymių, kurie gali turėti sąsajų su ugdymo pasiekimais. Buvo tiriami tokie požymiai:

- Nuoseklumas namų darbų dažnyje;
- Namų darbų diferencijavimas;
- Mokytojo pasiruošimas užduoti namų darbus (mokomieji namų darbų tikslai, strategijos);
- Nauda mokiniui;
- Požiūris į namų darbus;
- Namų darbų svarbumo suvokimas;
- Namų darbų naudojimas kaip bausmės priemonė;
- Namų darbų naudojimas kaip paskatinimo priemonė;
- Grupinių namų darbų uždavimo poreikis ir dažnis;
- Bendradarbiavimas su mokytojais dalykininkais užduodant namų darbus;
- Namų darbų kontrolė jų darymo eigoje;
- Namų darbų kontrolė po namų darbų atlikimo;
- Motyvacija atlikti namų darbus;
- Mokytojo kvalifikacija.

Statistiškai reikšmingas ryšys nebuvo rastas tarp tiriamų požymių ir ugdymo pasiekimų pirmąjį ir antrąjį pusmečius, tad ieškotos sąsajos tarp pačių kintamųjų.

Pirmuoju klausimu mokytojų apklausos anketoje buvo siekta išsiaiškinti namų darbų nuoseklumą ir dažnumą. Mokytojoms buvo užduotas klausimas: „Ar dažnai užduodate matematikos namų darbus savo mokiniams?“ bei pateikti penki atsakymo variantai siekiant, kad mokytojas išsirinktų tą, kuris jam tinka labiausiai. 9 lentelėje pateikti duomenys apie namų darbų dažnius, kuriuos nustato mokytojai. Kryžminė lentelė sudaryta pagal mokytojų požiūrį, lyginant kokių dažnių yra užduodami namų darbai ir kokiame mokymosi lygyje jų mokiniai mokėsi pirmąjį ir antrąjį šių mokslo metų pusmetį*.

Analizuojant mokytojų apklausos duomenis nustatyta, kad vieno išsiskiriančio atsakymo negalima išskirti, mokytojų nuomonės pasiskirsčiusios tolygiai per atsakymų variantus (9 lentelė), todėl galima daryti prielaidą, kad namų darbai užduodami tolygiai. Matuojant šio kintamojo ryšį su kitais mokytojo

---

* Panašiu principu yra sudarytos ir likusios šio poskyrio kryžminės lentelės

anketos klausimų atsakymais atsiranda ne vienas statistiškai reikšmingas ryšys. Silpnas ryšys yra su „namų darbų, kaip baismėmis, naudojimu“, Taip pat silpnas ryšys atsiranda ir su „namų darbų kontrole“. Su abiem kintamaisiais ryšys teigiamas, tad vienam didėjant didėja ir kitas.

9 lentelė. Mokytojo užduodamų namų darbų dažnis

	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Kiekvieną dieną	2 (16,7%)	26 (12,5%)	14 (6,7%)	25 (12%)	15 (7,2 %)	40 (19,3%)
Dvi dienas per savaitę	3 (25 %)	37 (17,8 %)	25(12%)	36 (17,3%)	26 (12,5%)	62 (29,8%)
Tris dienas per savaitę	4 (33,3 %)	32(15,4%)	23 (11 %)	33 (15,7%)	22(10,6%)	55 (26,4%)
Daugiau nei tris dienas per savaitę	3 (25 %)	37 (17,8%)	14 (6,7 %)	30 (14,4%)	21 (10,1%)	51 (24,5%)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad mokiniams besimokantiems pagal aukštesnįjį lygį dažniausiai matematikos namų darbai užduodami tris dienas per savaitę, kai pagrindinio lygio – daugiau nei tris dienas per savaitę, nors nėra labai didelio atotrūkio ir tarp tris dienas per savaitę sąlygos.

Antrasis tiriamas požymis mokytojų anketoje buvo namų darbų diferencijavimas. Mokslinės literatūros analizėje išryškėjo tai, kad namų darbai kurie yra diferencijuojami pagal mokinio gebėjimus yra efektyvesni ir duoda daugiau naudos jo ugdymo pasiekimams. Mokytojų buvo klausama: „Ar diferencijuojate namų darbus mokiniams?“ (žr. 10 lentelę). Po šio klausimo mokytojų buvo prašoma argumentuoti ir paaiškinti kodėl diferencijuoja ar ne diferencijuoja namų darbų (žr. 12 lentelę), taip pat kokių dažnių namų darbų užduotys yra pateikiamos ir diferencijuojamos (žr. 11 lentelę).

Skaičiuojant koreliacinius ryšius su mokymosi pasiekimais ryšys nebuvo nustatytas, tačiau statistiškai reikšmingas ryšys nustatytas su tokiais veiksniais: namų darbų strategijų ir atskirų tikslų kėlimu (vidutinio stiprumo, teigiamas), nauda mokiniui (silpnas, teigiamas), namų darbų kaip baismės taikymas (silpnas, teigiamas), grupinių užduočių uždavimo dažniu (silpnas, neigiamas). Teigiamo ryšio tarp veiksmų santykis rodo, kad vienam veiksmui didėjant didėja ir kitas, o neigiamas ryšys rodo, kad vienam didėjant kitas veiksnys mažėja. Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad diferencijuotos užduotys skiriamos daugiau mokiniams, kurie mokosi pagal pagrindinį lygį (62,3 %), o pagal aukštesnį lygį dvigubai rečiau, tik 37,7%.

10 lentelė. Mokytojų diferencijuojamų namų darbų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Diferencijuoja	9 (75 %)	99 (47,6%)	60 (28,8%)	90 (43,3%)	69 (33,9%)	159 (76,4%)
Nediferencijuoja	3 (25 %)	33 (15,9%)	16 (7,7%)	34 (16,3%)	15 (7,2%)	49 (23,5%)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Vertinant koreliaciją užduočių diferencijavimo dažnyje suskaičiuoti net 7 statistiškai reikšmingi ryšiai. Teigiami ir silpni ryšiai yra su namų darbų taikymu kaip bausmės priemonė, bendradarbiavime su dalykų mokytojais dėl namų darbų kiekio, grupinių užduočių dažnyje. Neigiami ir silpni ryšiai su kontrole namų darbų darymo eigoje, reikalingumo ugdymo procese. Teigiami vidutiniai ryšiai su namų darbų tikrinimu kartu bei namų darbų naudojimą kaip apdovanojimo priemonę. Pagal 11 lentelės duomenis galima teigti, kad namų darbai dažniausiai diferencijuojami užduodant kas antrą kartą. Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad pagrindinio lygio mokiniams išties užduotys dažniausiai diferencijuojamos kas antrą kartą užduodant, o aukštesnio lygio mokiniams rečiau nei kas trečią kartą.

11 lentelė. Namų darbų diferencijavimo dažnis ir jų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

Diferencijavimo dažnis	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Kas antrą kartą užduodant	4 (44,4 %)	45 (28,3%)	28 (17,6%)	42 (26,4%)	31 (19,5%)	73 (45,9 %)
Kas trečią kartą užduodant	3 (33,3%)	31 (19,5%)	16 (10%)	28 (17,6%)	19 (11,9%)	47 (29,5%)
Rečiau nei kas trečią kartą užduodant	2 (22,2 %)	23 (14,5 %)	16 (10%)	20 (12,6%)	19 (11,9%)	39 (24,5 %)
Bendras skaičius	9	99	60	90	69	159

Išanalizavus diferencijavimo ir nediferencijavimo priežastis išryškėjo, kad mokytojos namų užduotis dažniausiai diferencijuoja dėl skirtingų mokinių gabumų, mokymosi galimybių, tempo, poreikių. Tačiau iškyla ir tokie momentai, kaip bendrųjų gebėjimų testai, kurie yra pritaikyti bendrai visiems Lietuvos mokiniams, mokytojai užduočių negali diferencijuoti, todėl iškyla laiko trūkumo problema. Galima daryti prielaidą, kad užduotis mokytojos diferencijuoja atsižvelgiant į mokinių gabumus, norėdamos padėti pasiekti aukštesnių rezultatų.

12 lentelė. Mokytojų nurodytos diferencijavimo ar nediferencijavimo priežastys

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantis teiginys
Diferencijavimo priežastys	Skirtingi mokinių gabumai	„Sudėtingesnes užduotis gabesniems mokiniams.“; „...skirtingi gabumai...“; „...kad atitiktų visų mokinių mokymosi gabumams.“; „...skirtingi gebėjimai.“; „Nes nevienodi mokinių gebėjimai.“; „...mokinių gebėjimai <...> nevienodi.“
	Skirtingos mokinių mokymosi galimybės	„...mokymosi galimybių...“; „...klasėje labai skirtingas vaikų lygis.“; „...silpnesniems daryti mažiau...“
	Skirtingas mokinių mokymosi tempas	„...darbo tempas...“; „...dėl skirtingo tempo...“; „...nes labai skiriasi darbo tempas.“
	Mokinių ruošimasis konkursams	„...stipresni mokiniai ruošiasi konkursui...“
	Skirtingi mokinių poreikiai	„...poreikiai nevienodi.“; „...būtų labiau įvertintas, kai nori pakartoti...“

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantis teiginys
Nediferencijavimo priežastys	Ruošimasis bendrųjų gebėjimų testams	„...ruošiamės standartizuotiems testams, stojamiesiems, kurie nėra diferencijuojami.“
	Laiko trūkumas paruošti diferencijuotas užduotis	„nesu robotas, neturiu mokytojo padėjėjo, <...> pratybose nepateikta diferencijuotu užduočių...“

Trečiuoju klausimu buvo siekiama sužinoti ar mokytojai kuria namų darbų strategijas, kelia atskirus tikslus. Stengiamasi suprasti: ar mokytojas ruošiasi prieš užduodant namų darbus; ar jiems tiesiog palieka nepabaigtus klasės darbus; ar užduoda tai kas pamokos pabaigoje atrodo reikalinga. Mokytojoms užduotas klausimas: „Ar specialiai skiriate laiko namų darbų užduočių kūrimui, ar kuriate jų strategijas, formuojate specialius tikslus?“. Mokytojų atsakymus į šį klausimą iliustruoja 13 lentelė iš kurios galima pastebėti, kad dauguma mokytojų kuria specialius namų darbų tikslus ir strategijas.

Labai silpnas teigiamas koreliacinis ryšys rastas su reikalingumu ugdymo procese. Silpnas, teigiamas koreliacinis ryšys rastas su namų darbų naudojimu kaip apdovanojimo priemone, namų darbų kontroliavimu jų darymo eigoje, namų darbų tikrinimu kartu bei namų darbų kiekio derinimu su mokytojais dalykininkais. Vidutinis teigiamas ryšys - su nauda mokiniui, o stiprus ryšys su diferencijuojamais namų darbais.

13 lentelė. Mokytojų kuriamų namų darbų strategijų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmetį

	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Mokytojai kuriantys namų darbų tikslus ir strategijas	10 (83,3%)	113 (54,3%)	65 (31,2%)	104 (50%)	74 (35,6%)	178 (85,6%)
Mokytojai nekuriantys namų darbų tikslus ir strategijas	2 (16,7%)	19 (9,1%)	11 (5,3%)	20 (9,6%)	10 (4,8%)	30 (14,4%)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Aiškinantis ar, mokytojų nuomone, mokiniai turi naudoti atlikdami namų darbus buvo klausama: „Kaip manote ar mokiniui namų darbai yra naudingi?“. Mokytoja pasirinkusi, variantą, kad namų darbai nėra naudingi mokiniui, šį pasirinkimą argumentavo tuo, kad „mokiniai atlikdami namų darbus pavargsta, neatsipalaiduoja, mokiniams ir taip yra apkrautas daugybę veiklų, kurios jį ugdo, o namų darbams namuose neturi būti skiriama laiko.“

Ieškant koreliacinių ryšių, kurie būtų statistiškai reikšmingi, rastas silpnas teigiamas ryšys su namų darbų kaip apdovanojimų panaudojimu bei krūvio paskirstymas bendradarbiaujant su dalykininkais. Vidutinis teigiamas ryšys rastas su kontroliuojamais namų darbais jų darymo eigoje.

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad pagal pagrindinį lygį besimokantiems mokiniams namų darbai yra naudingi mokiniui.

2 lentelė. Namų darbų naudos santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius mokytojų požiūriu

	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Namų darbai yra naudingi mokiniui	11 (91,7 %)	125 (60,1%)	72 (34,7%)	114 (54,8%)	83 (39,9)	197 (94,7 %)
Namų darbai nėra naudingi mokiniui	1 (8,3 %)	7 (3,3%)	4(1,9%)	10 (4,8 %)	1 (0,5%)	11(5,3%)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Nors tyrimo metu buvo mokytoja, kuri pasisakė, kad mokiniui nėra naudingi namų darbai, tačiau visos mokytojos pritarė ir vieningai teigė, kad namų darbai turi teigiamų sąsajų su ugdymo pasiekimais. Mokytojų požiūris į namų darbus Panemunės pradinėje mokykloje yra palankus. Tačiau kadangi nuomonė buvo vieninga koreliacinio ryšio su kitais kintamaisiais ieškoti negalima.

Šeštasis tiriamas požymis buvo namų darbų svarbumo suvokimas. Mokytojų buvo klausama: „Kaip manote ar namų darbai reikalingi ugdymo procese?“ (15 lentelė). Bendrai žiūrint didžioji dalis mokytojų mano, kad namų darbai reikalingi ugdymo procese. Šio atsakymo lauke rasti 4 statistiškai reikšmingi koreliaciniai ryšiai. Silpni teigiami ryšiai rasti su namų darbų kaip apdovanojimų panaudojimu, namų darbų tikrinimu kartu bei grupinių darbų dažniu. Svarbu atkreipti dėmesį, kad stiprus neigiamas ryšys rastas su namų darbų kaip bausmės taikymu. Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad pagal mokytojus net 64,1 % namų darbai reikalingi mokiniams turintiems pagrindinį matematikos mokymosi lygį. Mokslinėje literatūroje buvo teigiama, kad suvokiant namų darbus, kaip svarbius, šis požiūris lengviau persiduoda ugdomam mokiniui ir jis palankiau žiūri į namų darbus.

3 lentelė. Namų darbų reikalingumo ugdymo procese santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Namų darbai reikalingi ugdymo procese	10 (83,3 %)	109 (52,4%)	61 (29,3%)	98 (47,1%)	72 (34,6%)	170 (81,7%)
Namų darbai nereikalingi ugdymo procese	2 (16,7 %)	23 (11,1%)	15 (7,2%)	26 (12,5%)	12 (5,8%)	38 (18,3%)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Tiriant namų darbų naudojimą kaip paskatinimo ar bausmės priemonę mokytojų buvo klausta: „Ar namų darbus naudojate, kaip bausmės priemonę mokiniams?“ (16 lentelė), „Ar namų darbus naudojate, kaip paskatinimo priemonę mokiniams?“ (17 lentelė). Statistiškai reikšmingas ryšys rastas tarp namų darbų naudojimo kaip bausmės priemonės ir apdovanojimų (silpnas, teigiamas), namų darbų tikrinimo kartu su mokytoja (neigiamas, silpnas), bendradarbiavimo su mokytojais dalykininkėmis (teigiamas, silpnas), grupinių namų darbų dažnio (teigiamas silpnas).

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad namų darbai kaip bausmės priemonė dažniau taikoma pagrindinio lygio mokiniams (59,3%), tačiau ne ką rečiau ir aukštesniojo (40,7%).

4 lentelė. Namų darbų naudojimo kaip bausmės priemonės santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Namų darbai naudojami kaip bausmė	1 (8,3 %)	16 (7,7 %)	11 (5,3 %)	16 (7,7 %)	11 (5,3 %)	27 (13%)
Namų darbai nenaudojami kaip bausmė	11 (91,7 %)	116 (55,8 %)	65 (31,3%)	108 (52%)	73 (35,1%)	181 (87 %)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Ieškant koreliacinių ryšių tarp namų darbų naudojimo kaip apdovanojimo nustatyta, kad jie, dar be jau minėtų ryšių, turi ryšį su namų darbų tikrinimu kartu (silpnas, teigiamas) bei su grupinių užduočių atlikimo dažniu (silpnas, neigiamas). Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad mokiniams besimokantiems pagal pagrindinį lygį (70%) dažniau taikomi namų darbai kaip apdovanojimo priemonė, nei mokiniams besimokantiems pagal aukštesnįjį mokymo lygį (30%).

5 lentelė. Namų darbų naudojimo, kaip paskatinimo priemonės, santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Namų darbai naudojami kaip apdovanojimas	6 (50%)	70 (33,7%)	30 (14,4%)	65 (31,3%)	35 (16,8%)	100 (48,1%)
Namų darbai nenaudojami kaip apdovanojimas	6 (50%)	62 (29,8%)	46 (22,1%)	59 (28,4%)	49 (23,5%)	108 (51,9%)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Namų darbų kontroliavimas jų darymo eigoje labai palankiai vertinamas mokslinėje literatūroje. Siekiant sužinoti ar ir Panemunės pradinėje mokykloje šis veiksnys turi sąsąją su mokymosi pasiekimais, mokytojų buvo klausama: „Ar kontroliuojate namų darbus jų darymo eigoje?“ (18 lentelė).

Ieškant koreliacinių ryšių, be jau paminėtų, atrastas ryšys su namų darbų tikrinimu (neigiamas, silpnas). Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas išryškino, kad namų darbai dažniau kontroliuojami mokinių, kurie mokosi pagal pagrindinį mokymosi lygį (61,9%), ir beveik per pusę mažiau tikimybės, kad su aukštesnio lygio (38,1%) mokiniais namų darbai bus tikrinami kartu.

6 lentelė. Mokytojų kontrolės namų darbams jų darymo eigoje santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmetį

	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Mokytojai kontroliuojantys namų darbus	10 (83,3)	109 (52,4 %)	67 (32,2%)	101 (48,5%)	75 (36,1%)	176 (84,6%)
Mokytojai nekontroliuojantys namų darbų	2 (16,7)	23 (11,1%)	9 (4,3%)	23 (11,1%)	9 (4,3%)	32 (15,4%)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Kaip pastebime, namų darbus jų darymo eigoje kontroliuoja tik dvi mokytojos, o kaip yra po padarymo? Kiek kontrolė po namų darbų atlikimo turi ryšį su ugdymo pasiekimais? Tam išsiaiškinti mokytojų buvo klausta: „Ar namų darbus tikrinate kartu / sekate kas namų darbus padarė, kas ne?“ Mokytojų atsakymą ir jų sąsają su mokinių pasiekimais iliustruoja 19 lentelė.

Statistiškai reikšmingas koreliacinis ryšys, be jau minėtų, rastas ir su mokytojo bendradarbiavimu su kitomis mokytojomis (silpnas, teigiamas) bei grupinių namų darbų dažniu (neigiamas, silpnas).

Labiau tikėtina, kad mokytojas kiekvieną dieną patikrins namų darbus kartu su mokiniu, kuris mokosi pagal pagrindinį pasiekimų lygį (66,2%), nei aukštesnįjį (33,8%).

7 lentelė. Mokytojų kontrolės namų darbams juos padarius santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmetį

	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Namų darbų tikrinimas kiekvieną dieną	4 (33,3 %)	43 (20,7%)	22 (10,6%)	40 (19,2%)	25 (12%)	65 (31,3%)
Namų darbų tikrinimas kartas nuo karto.	8 (66,7 %)	89 (42,8%)	54 (26%)	84 (40,4%)	59 (28,4%)	143 (68,7%)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Bendradarbiaujant su kitų dalykų mokytojais galima užtikrinti, kad mokinyš nebūtų apkrautas per dideliu namų darbų kiekiu. Kai vaikas nėra apkraunamas dideliu kiekiu, yra didesnė tikimybė, kad jis nepraras motyvacijos mokytis ir atlikinėti namų darbus. Siekiant suprasti ar tyrime dalyvavusios

mokytojos bendradarbiauja su mokytojomis dalykininkėmis, jų buvo paklausta: „Ar bendradarbiaujate su mokytojais dalykininkais namų darbų krūvio klausimais?“ (20 lentelė).

20 lentelė. Mokytojų bendradarbiavimo su mokytojais dalykininkais eigoje santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmetį

	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Mokytojos bendradarbiaujančios su mokytojais dalykininkais	6 (50%)	70 (33,6%)	45 (21,6%)	64 (30,7%)	51 (24,5%)	115 (55,3%)
Mokytojos nebendradarbiaujančios su mokytojais dalykininkais	6 (50%)	62 (29,8%)	31 (14,9%)	60 (28,8%)	33 (15,9%)	93 (44,7%)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Stengiantis išsiaiškinti ar mokytojos mokiniams namų darbams užduoda grupines užduotis matematikos pamokoje, mokytojų buvo klausama, kokias užduotis jos dažniau renkasi ir absoliuti dauguma mokytojų teigė, kad matematikos dalyko dažniau renkasi individualius namų darbus.

Tačiau norint giliau suprasti ar išties niekada mokiniai neatlieka matematikos dalyko grupinių užduočių sekantis klausimas klausė mokytojų: „Kokiu dažniu per mėnesį mokiniams užduodate matematikos dalyko grupines užduotis kaip namų darbus?“ Mokytojų atsakymus ir jų santykį su mokymosi pasiekimais iliustruoja 21 lentelė.

21 lentelė. Matematikos dalyko grupinių namų darbų uždavimo dažnio santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmetį

Grupinių užduočių uždavimo dažnis	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Tris kartus per mėnesį	1 (8,3 %)	12 (5,8%)	7 (3,4%)	10 (4,8%)	9 (4,3%)	19 (9,1 %)
Kartą per mėnesį	4 (33,3 %)	46 (22,1%)	25 (12%)	45 (21,6%)	26 (12,5%)	71 (34,1 %)
Du kartus per mėnesį	2 (16,7 %)	13 (6,3%)	12 (5,8%)	13 (6,3%)	12 (5,8%)	25 (12%)
Nė vieno karto	5 (41,7 %)	61 (43,8%)	32 (15,4%)	56 (26,9%)	37 (17,8 %)	93 (44,7 %)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Motyvacija ir jos kėlimas labai svarbus elementas namų darbų sėkmėje. Jei mokinys motyvuotas juos atlikti jis juos atliks ne tik greičiau, bet ir produktyviai panaudos namų darbams skirtą laiką, juos darys nuosekliai ir taip namų darbai mokiniui duos daugiau naudos.

Mokytojų atsakymus apie mokinių motyvacijos kėlimą atliekant namų darbus iliustruoja 22 lentelė.

22 lentelė. Mokių motyvacijos atlikti namų darbus skatinimo būdai

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantis teiginys
Motyvacijos skatinimo būdai	Džiaugsmas atliktomis užduotimis	„Džiaugiuosi teisingai atliktomis užduotimis...“
	Atleidimas nuo namų darbų	„Mokiniai kurie visuomet atlieka namų užduotis, būna atleidžiami nuo namų darbų kartą per savaitę.“; „...mažiau namų darbų tiems kurie juos daro nuolatos...“;
	Namų darbų užduoties tikslo paaiškinimas mokiniui	„...aiškinu kuo konkrečiai užduotis naudinga, kokia užduoties prasmė.“ „...kalbamės, kaip svarbu mokytis...“ „...aiškinamės kodėl reikia.“ „...kalbant, diskutuojant, jog, atsakomybė.“
	Apdovanojimų sistemos	„...piešiu šypsenėlę.“; „mokinys atlikęs namų darbus pasižymi lentelėje.“; „...paskatinimai, duodami.“ „...paskatinimai...“
	Namų darbų vertinimas	„...geri vertinimai.“; „...namų darbai – žinių įvertinimas.“; „...teigiami įvertinimai...“; „...tai įvertinimas.“
	Pagyros	„...giriu už norą išmokti...“; „...gyrimas...“; „Giriu už teisingai atliktą darbą...“; „...žodiniu, rašytiniu pagyrimu.“
	Savarankiškų sprendimų priėmimas	„...leidžiu pasirinkti užduočių kiekį ir pobūdį...“; „Kviečiu sau užsiduoti namų darbus.“
	Taisyklėmis, susitarimais	susitarimu..
	Įdomūs namų darbai	„...kūrybiniai, linksmi, įvairūs namų darbai.“

Mokytojo kvalifikacinė kategorija taip pat svarbus veiksnys siekiant, kad namų darbai būtų naudingi mokiniui. Tad anketos pabaigoje mokytojų buvo klausama kokią kvalifikacinę kategoriją mokytojos turi (23 lentelė).

23 lentelė. Mokytojų kvalifikacinės kategorijos santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmetį

Mokytojų kvalifikacinės kategorijos	Mokytojų atsakymų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Mokytoja	2 (16,7 %)	27 (13%)	12 (5,8%)	24 (11,5%)	15 (7,3%)	39 (18,7%)
Vyr. Mokytoja	5 (41,7 %)	59(28,4%)	35 (16,8%)	55 (26,4%)	39(18,7%)	94 (45,2)
Mokytoja metodininkė	4 (33,3 %)	41 (19,7%)	27 (13%)	40 (19,2%)	28(13,5%)	68 (32,7%)
Mokytoja ekspertė	1 (8,3 %)	5 (2,4%)	2 (1%)	5 (2,4%)	2 (1%)	7 (3,4%)
Bendras skaičius	12	132	76	124	84	208

Mokytojų pedagoginis stažas bei kvalifikacija turėjo statistiškai reikšmingų sąsajų su visais tiriamais požymiais. Iš to galima daryti prielaidą, kad ne tik mokytojo kvalifikacinė kategorija, bet ir išdirbtas pedagoginis stažas yra svarbus mokinio namų darbų teigiamiems ryšiams mokiniui. Mažiausias mokytojo stažas buvo 5 metai, didžiausias – 35 metai.

Apibendrinant svarbu išskirti, kad statistiškai reikšmingo ryšio su mokinio ugdymo pasiekimais nerasta nei viename tikrame požymyje. Tarpusavio ryšiai mokytojo tiriamuose požymiuose buvo stiprūs, vidutiniai bei silpni. Svarbu atkreipti dėmesį, kad namų darbai mokiniams besimokantiems pagal pagrindinį lygmenį užduodami nuosekliau, nei besimokantiems pagal aukštesnįjį lygį. Diferencijuotos užduotys daugiau naudojamos besimokantiems pagal pagrindinį lygį mokiniams. Pagal pagrindinį lygį

mokiniais užduotys dažniausiai diferencijuojamos kas antrą kartą užduodant, o pagal aukštesnio lygį besimokantiems mokiniams rečiau nei kas trečią kartą. Mokytojos namų darbus dažniausiai diferenciuoja dėl skirtingų mokinių gabumų, mokymosi galimybių, tempo, poreikių. Pagal pagrindinį lygį besimokantiems mokiniams, mokytojų požiūriu, namų darbai yra naudingi dažniau. Namų darbai, kaip bausmės priemonė, dažniau taikoma pagal pagrindinį lygį besimokantiems mokiniams, tačiau ne ką rečiau ir pagal aukštesnįjį. Pagal pagrindinį lygį besimokantiems mokiniams dažniau taikomi namų darbai, kaip apdovanojimo priemonė, nei pagal aukštesnįjį mokymo lygį besimokantiems. Namų darbai dažniau kontroliuojami mokinių, kurie mokosi pagal pagrindinį mokymosi lygį. Mokytojas kartu kiekvieną dieną patikrins namų darbus su mokiniu, kuris mokosi pagal pagrindinį pasiekimų lygį.

3.1.3. Mokinių nuomonės apie namų darbus analizė

Mokinių tyrimo anketą sudarė 3 dalys. Pirmąją ir antrąją dalį mokiniai atsakinėjo patys, tačiau trečiąją dalį vertino mokytojai. Pirmojoje tyrimo dalyje mokiniai atsakinėjo į klausimus ir išsakė savo nuomonę susijusią su namų darbais bendrai ir su matematikos namų darbais konkrečiai.

Tyrimo anketoje buvo tiriami 12 požymių, kurie gali turėti sąsajų su ugdymo pasiekimais:

- Nuoseklumas namų darbų dažnyje;
- Projektinių, tęstinių darbų dažnis;
- Savarankiškumas atliekant namų darbus (dažniausiai pagalbą suteikiantys žmonės);
- Jausmai ir savijauta atliekant namų darbus;
- Jausmai ir savijauta atlikus namų darbus;
- Nuoseklumas namų darbų atlikime (namų darbų atlikimas iki pabaigos, jų darymas kiekvieną sykį);
- Dienos metas kuriuo atliekami namų darbai;
- Pastangos atlikti namų darbus iki pabaigos;
- Mokinio gabumai matematikos dalyke (matematikos sunkumo suvokimas);
- Konsultavimasis su mokytoja, kompetentingos pagalbos suteikimas;
- Konsultavimas su klasės draugais;
- Aplinka, kurioje namų darbai atliekami.

Pirmuoju klausimu siekta įvertinti nuoseklumą pagal namų darbų dažnį. Mokinių klausta „Kiek dienų per savaitę mokytoja užduoda matematikos namų darbus?“ (24 lentelė). Pagal šio klausimo atsakymus galima daryti prielaidą, kad, mokinių nuomone, matematikos namų darbus mokytoja užduoda kiekvieną dieną. Mažoji respondentų dalis rinkosi kitus atsakymus.

Analizuojant koreliacijos koeficientus išryškėjo, kad klasės turi statistiškai reikšmingą ryšį su namų darbų uždavimo dažniu, kuris yra silpnas ir neigiamas. Tad vienam reiškiniui didėjant, kitas

mažėja. Pagal šį ryšį galime daryti prielaidą, kad namų darbų uždavimo dažnis priklauso nuo to kelintoje klasėje yra mokinys.

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad pagal pagrindinį lygį besimokantys mokiniai dažniausiai rinkosi atsakymo variantą kiekvieną dieną, o pagal aukštesnį lygį - dvi dienas per savaitę. Galima daryti prielaidą, kad pagrindinio pasiekimų lygio mokiniams matematikos namų darbai užduodami dažniau nei aukštesniojo lygio.

8 lentelė. Užduodamų matematikos namų darbų dažnio santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius, mokinio požiūriu

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Kiekvieną dieną	92 (44, 2%)	46 (22,1%)	85 (40,9%)	53 (25,5%)	138 (66,3%)
Dvi dienas per savaitę	15 (7,2%)	12 (5,8%)	13 (6,2%)	14 (6,7%)	27 (13%)
Tris dienas per savaitę	17 (8,2%)	12 (5,8 %)	19 (9,1%)	10 (4,8%)	29 (13,9%)
Nė vienos dienos	8 (3,8%)	6 (2,9%)	7 (3,4%)	7 (3,4%)	14 (6,7%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Mokslinės literatūros analizės metu išryškėjo, kad projektiniai namų darbai duoda didesnės naudos mokinių ugdymo pasiekimams. Todėl siekta sužinoti kokio tipo namų darbus labiau nori atlikti mokiniai klausiant: „Ar norėtumei namų darbams gauti didesnius projektinius darbus, kuriuos atliktum per kelias dienas ar mažus darbelius kasdien?“ (25 lentelė).

Kaip galima pastebėti iš 25 lentelės duomenų mokiniai labiau linkę atlikti projektinius darbus, kurie skiriami kelioms dienoms, nei mažesnius kiekvienos dienos darbus.

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad besimokantys pagal pagrindinį pasiekimų lygį mokiniai dažniau norėtų gauti mažus darbus kasdieną, o aukštesnio lygio mokiniai priešingai - norėtų projektinių darbų dažniau. Nors pagal pagrindinį lygį besimokančių mokinių atsakymų tikimybė neišsiskyrė labai ryškiai, tik 5 %.

9 lentelė. Namų darbų tipo pasirinkimo santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

Daugiau norėtų	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Projektinių darbų	82 (39,5%)	51 (24,5%)	76 (36,5%)	57(27,5%)	133 (64%)
Mažesnių darbų kasdien	50 (24%)	25(12%)	48 (23%)	27 (13%)	75 (36%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Siekiant suprasti ar mokinys namų darbus atlieka savarankiškai, mokiniams buvo užduotas trečiasis klausimas: „Ar namų darbus namuose atlieki savarankiškai?“. Kaip galima pastebėti iš 26

lentelės duomenų dauguma mokinių teigė, kad namų darbus atlieka savarankiškai ir tik 22,1 % mokinių teigė, kad namų darbus daro su pagalba.

Apskaičiavus Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientą, nustatyta, kad maždaug tolygiai pasiskirsto savarankiškai atliekančių namų darbus skaičius tarp mokymosi lygių, tačiau aukštesniojo lygio šiek tiek didesnis rodiklis ties tuo, kad mokiniai atlieka namų darbus su pagalba, o pagrindinio lygio, kad savarankiškai, be pagalbos.

10 lentelė. Mokinio savarankiškai atliekamų namų darbų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Namų darbus atlieka savarankiškai	100 (48,1%)	62 (29,8%)	89 (42,8%)	73 (35,1%)	162 (77,9%)
Namų darbus atlieka su pagalba	32 (15,4%)	14 (6,7%)	35 (16,8%)	11 (5,3%)	46 (22,1%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Mokslinės literatūros analizės metu išryškėjo, kad projektiniai namų darbai duoda didesnės naudos mokinių ugdymo pasiekimams. Todėl siekta sužinoti kokio tipo namų darbus labiau nori atlikti mokiniai klausiant: „Ar norėtumei namų darbams gauti didesnius projektinius darbus, kuriuos atliktum per kelias dienas ar mažus darbelius kasdien?“ (27 lentelė).

Kaip galima pastebėti iš 27 lentelės duomenų mokiniai labiau linkę atlikti projektinius darbus, kurie skiriami kelioms dienoms, nei mažesnius kiekvienos dienos darbus.

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad besimokantys pagal pagrindinį pasiekimų lygį mokiniai, dažniau norėtų gauti mažus darbus kasdieną, o pagal aukštesnį lygį besimokantys mokiniai priešingai - norėtų projektinių darbų dažniau. Nors pagal pagrindinį lygį besimokančių mokinių atsakymų tikimybė neišsiskyrė labai ryškiai, tik 5 %.

11 lentelė. Namų darbų tipo pasirinkimo santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

Daugiau norėtų	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Projektinių darbų	82 (39,5%)	51 (24,5%)	76 (36,5%)	57 (27,5%)	133 (64%)
Mažesnių darbų kasdien	50 (24%)	25 (12%)	48 (23%)	27 (13%)	75 (36%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Siekiant suprasti ar mokinys namų darbus atlieka savarankiškai, mokiniams buvo užduotas trečiasis klausimas: „Ar namų darbus namuose atlieki savarankiškai?“. Kaip galima pastebėti iš 28 lentelės duomenų, dauguma mokinių teigė, kad namų darbus atlieka savarankiškai ir tik 22,1 % mokinių teigė, kad namų darbus daro su pagalba.

Apskaičiavus Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientą nustatyta, kad maždaug tolygiai pasiskirsto savarankiškai atliekančių namų darbus skaičius tarp mokymosi lygių, tačiau aukštesniojo lygio šiek tiek didesnis rodiklis, nes mokiniai atlieka namų darbus su pagalba, o pagrindinio lygio - savarankiškai, be pagalbos.

28 lentelė. Mokinio savarankiškai atliekamų namų darbų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Namų darbus atlieka savarankiškai	100 (48,1%)	62 (29,8%)	89 (42,8%)	73 (35,1%)	162 (77,9%)
Namų darbus atlieka su pagalba	32 (15,4%)	14 (6,7%)	35 (16,8%)	11 (5,3%)	46 (22,1%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Nors tyrime išryškėjo, kad mokiniai namų darbus atlieka savarankiškai, svarbu suprasti, kas mokiniams dažniausiai padeda atlikti namų darbus. Tad mokiniams buvo užduotas klausimas: „Kas tau dažniausiai padeda atlikti namų darbus?“. Atsakant į šį klausimą mokiniams leista rinktis du pateiktus atsakymo variantus, todėl bendras atsakymų skaičius buvo dauginamas iš dviejų. Sudarius kryžminę lentelę (29 lentelė) išryškėjo, kad pagal abu lygius besimokantiems mokiniams dažniausiai namų darbus padeda atlikti mama abiejuose pusmečiuose. Daugiausiai pakėlusiu mokymosi lygį yra tarp mokinių, kuriems namų darbus padeda atlikti taip pat mama.

12 lentelė. Pagalbą atliekant namų darbus suteikiančių asmenų santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

Pagalbą atliekant namų darbus suteikiantis asmuo	Bendras pasirinkimų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį	
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
Mama	188 (45,2 %)	121 (29,1%)	67 (16,1%)	113 (27,2%)	75 (18%)
Tėtis	107 (25,7%)	74 (17,8%)	33 (7,9%)	66 (15,9%)	41 (9,9%)
Močiutė	19 (4,6%)	16 (3,8%)	3(0,7%)	17 (4,1%)	2(0,5%)
Senelis	5 (1,2%)	3 (0,7%)	2(0,5%)	3(0,7%)	2(0,5%)
Teta	2 (0,5%)	0	2(0,5%)	0	2(0,5%)
Sesė	5 (1,2%)	2(0,5%)	3(0,7%)	3(0,7%)	2 (0,5%)
Niekas	90 (21,6%)	48 (11,5%)	42 (10,1%)	46 (11,1%)	44 (10,6%)
Bendras skaičius	208*2	132*2	76*2	124*2	84*2

Siekiant ištirti emocijas ir savijautą atliekant namų darbus, mokiniams buvo užduotas klausimas: „Kaip jautiesi darydamas namų darbus?“. Atsakant į klausimą mokiniams leista rinktis du variantus iš pateiktų atsakymų. Kryžminėje lentelėje (30 lentelė) išryškėjo, kad daugiausiai atliekant namų darbus mokiniai jaučiasi ramūs bei pasitikintys savimi. Labiausiai ramūs jaučiasi tie mokiniai, kurie mokosi pagal pagrindinį lygį. Statistiškai reikšmingas ryšys nustatytas su pagalba atliekant namų darbus (silpnas, neigiamas). Galima daryti prielaidą, kad mokinių savijauta kinta jei, atliekant namų darbus, jie sulaukia pagalbos. Ugdymo pasiekimų koreliacija (silpna, teigiama) taip pat nustatyta su savijauta

atlikus namų darbus. Šis ryšys leidžia daryti prielaidą, kad emocijos darant namų darbus turi įtakos savijautai juos atlikus.

30 lentelė. Savijautos darant namų darbus santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

Savijauta darant namų darbus	Bendras pasirinkimų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį	
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
Pasitikintis savimi	105 (25,2%)	71 (17,1%)	34 (8,2%)	63 (15,1%)	42 (10,1%)
Piktas	22 (5,3%)	12 (2,9%)	10 (2,4%)	13 (3,1%)	9 (2,2%)
Išsigandęs	10 (2,4%)	4 (1%)	6 (1,4%)	5 (1,2%)	5 (1,2%)
Liūdnas	17 (4,1%)	14 (3,4%)	3 (0,7%)	13 (3,1%)	4 (1%)
Besidžiaugiantis	27 (6,5%)	18 (4,3%)	9 (2,2%)	17 (4,1%)	10 (2,4%)
Smalsus	65 (15,6%)	37 (8,9%)	28 (6,7%)	34 (8,2%)	31 (7,5%)
Žingeidus	35 (8,4%)	20 (4,8%)	15 (3,6%)	18 (4,3%)	17 (4,1%)
Ramus	135 (32,5%)	88 (21,1%)	47 (11,3%)	85 (20,4%)	50 (12%)
Bendras skaičius	208*2	132*2	76*2	124*2	84*2

Svarbu suprasti ne tik kokios emocijos mokinį lydi atliekant namų darbus, bet ir kokie juos atlikus. Šeštu klausimu mokinių klausta: „Kaip jautiesi atlikęs namų darbus?“ Šiame klausime mokiniai taip pat galėjo rinktis du atsakymo variantus. Sudarius kryžminę lentelę savijautos darant namų darbus su mokinio pasiekimais (31 lentelė) išryškėjo tendencija, kad mokiniai padarę namų darbus dažniausiai jaučiasi besidžiaugiantys ir ramūs. Situacija vienoda tiek pirmąjį ir antrąjį pusmečius, tiek pagal lygius. Džiaugsmingai besijaučiančių mokinių daugiausiai būna antrajame pusmetyje, nes besimokydami pagal pagrindinį lygį perėjo į aukštesnįjį lygį.

Ieškant statistiškai reikšmingų ryšių buvo rasta, kad savijauta padarius namų darbus turi neigiamą, silpną ryšį su klase. Tad vienam reiškiniui didėjant, kitas mažėja. Galima daryti prielaidą, kad mokinio savijauta atlikus namų darbus priklauso nuo klasės, kurioje jis mokosi. Dar vienas išryškėjęs ryšys yra su matematikos namų darbų vertinimu kaip sunkiais ar lengvais. Nustatytas ryšys yra silpnas ir teigiamas.

31 lentelė. Savijautos padarius namų darbus santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

Savijauta darant namų darbus	Bendras pasirinkimų dažnis	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį	
		Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
Pasitikintis savimi	89 (21,4%)	61 (14,7%)	28 (6,7%)	54 (13%)	35 (8,4%)
Piktas	12 (2,9%)	9 (2,2%)	3 (0,7%)	10 (2,4%)	5 (1,2%)
Išsigandęs	5 (1,2%)	4 (1%)	1 (0,2%)	5 (1,2%)	0
Liūdnas	6 (1,4%)	6 (1,4%)	0	6 (1,4%)	0
Besidžiaugiantis	117 (28,1%)	76 (18,3%)	51 (12,3%)	65 (15,6%)	62 (14,9%)
Smalsus	38 (9,1%)	27 (6,5%)	11 (2,6%)	28 (6,7%)	10 (2,4%)
Žingeidus	21 (5%)	12 (2,9%)	9 (2,2%)	11 (2,6%)	10 (2,4%)
Ramus	118 (28,4%)	69 (16,6%)	49 (11,8%)	69 (16,6%)	49 (11,8%)
Bendras skaičius	208*2	132*2	76*2	124*2	84*2

Namų darbų išbaigimas buvo tiriamas siekiant gauti atsakymus į klausimą: „Ar namų darbus dažniausiai atlieki iki galo?“ (32 lentelė). Galima teigti, kad visi (93,3%) mokiniai pabaigia namų darbus iki galo, juos atlieka nuosekliai. Šio kintamojo statistiškai reikšmingas ryšys (silpnas ir teigiamas) nustatytas su kiek nuosekliai mokinys atlieka namų darbus. Tad galima daryti prielaidą, kad tie mokiniai kurie pabaigia namų darbus iki pabaigos, juos nuolatos ir atlieka.

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad namų darbus rečiau atlieka iki galo mokiniai pasiekę pagrindinį mokymosi lygį. Mokiniai pasiekę aukštesnįjį mokymosi lygį namų darbus atlieka nuosekliau.

32 lentelė. Namų darbų išbaigimo santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Namų darbus pabaigiu iki pabaigos	121 (58,2%)	73 (35,1%)	113 (54,3%)	81 (38,4%)	194 (93,3%)
Nepabaigiu namų darbų	11 (5,3%)	3 (1,4%)	11 (5,3%)	3 (1,4%)	14 (6,3%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Mokinių atsakiusių, kad namų darbų iki pabaigos nepabaigia, buvo prašoma argumentuoti šį pasirinkimą. Dažniausiai mokinių minėtos priežastys: pamirštu, tingiu, neturiu laiko, pavargstu, užmirštu, nespėju.

Nuoseklus namų darymas buvo tiriamas klausimu: „Ar darai namų darbus kiekvieną sykį, kai juos užduoda mokytoja?“ Mokinių atsakymų rezultatų santykis su mokinio pasiekimais pavaizduotas 31 lentelėje. Kryžminėje lentelėje išryškėjo, kad didžioji dalis mokinių atlieka namų darbus kiekvieną sykį. Atsakydami į šį klausimą, daugiau mokinių pasirinko variantą, kad namų darbų neatlieka kiekvieną kartą juos uždavus. Šių mokinių taip pat prašyta įvardinti priežastį kodėl taip nutinka. Mokiniai įvardino tokias priežastis kaip: pamirštu, nespėju, o namuose tingiu, užmirštu pasiimti knygas, neturiu laiko, tingiu, nepatinka namų darbai, nes žaidžiu, būna per daug namų darbų ir nespėju jų padaryti. Pagal šias priežastis galima daryti prielaidą, kad kai kuriems mokiniams namų darbų kiekis per didelis ir jie nespėja jų atlikti.

Skaičiuojant Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientą nustatyta, kad mokiniai pasiekę pagrindinį mokymosi lygį dažniau neatlieka namų darbų mokytojai juos uždavus.

33 lentelė. Namų darbų atlikimo santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Namų darbus atlieku kiekvieną sykį	109 (52,4%)	68 (32,7%)	102 (49%)	75 (36,1%)	177 (85,1%)
Neatlieku namų darbų kiekvieną sykį	23 (11,1%)	8 (3,8%)	22(10,6%)	9 (4,3%)	31 (14,9%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Aiškinantis dienos laiką kuriuo atliekami namų darbai, mokinių buvo klausama: „Kuriuo dienos metu dažniausiai atlieki namų darbus?“ (34 lentelė). Siekiant išanalizuoti mokinių atsakymus sudaryta kryžminė lentelė, kurioje išryškėjo tai, kad pagrindinio pasiekimų lygio mokiniai dažniausiai namų darbus daro grįžę namo, kai aukštesniojo pasiekimų lygio mokiniai - grįžę namo ir tik pasibaigus visoms pamokoms.

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad besimokantys pagal aukštesnįjį pasiekimų lygį mokiniai namų darbus atlieka iškart po pamokų, o pagal pagrindinį - vakare. Galima daryti prielaidą, kad aukštesniojo pasiekimų lygio mokiniai neatidėlioja ir atlieka namų darbus iškart po pamokų siekdami sulaukti kompetentingos pagalbos iš šalia esančio mokytojo.

13 lentelė. Dienos meto kuriuo atliekami namų darbai santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Tik pasibaigus pamokai	6 (2,9%)	3 (1,4%)	5 (2,4%)	4 (1,9%)	9 (4,35%)
Tik pasibaigus visoms pamokoms	22 (10,6%)	28 (13,5%)	20 (9,6%)	30 (14,4%)	50 (24%)
Grįžęs namo	72 (34,6%)	29 (14%)	67 (32,2%)	34 (16,3%)	101 (48,6%)
Vakare	32 (15,4%)	16 (7,7%)	32(15,4%)	16 (7,7%)	48 (23,1%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Pastangos atlikti namų darbus svarbios tuo, kad pastangų vedini mokiniai stengiasi vis tiek atlikti namų darbus nors ir namų darbai iš pirmo karto nepasiseka. Tad stengiantis suprasti, kiek mokiniai deda pastangas atlikti matematikos namų darbus nors jie ir nesiseka, mokinių klausta: „Ką darai, kai iš pirmo karto nepasiseka išspręsti namų darbų uždavinio?“ Analizuojant mokinių atsakymus sudaryta kryžminė lentelė (35 lentelė), kurioje išryškėjo, kad dažniausiai mokiniai stengiasi spręsti uždavinį dar kartelį nepavykus jo išspręsti iš pirmo karto. Svarbu pastebėti, kad tik 2,9 % respondentų rinktusi nebedaryti namų darbų, tad pastangos atlikti namų darbus yra didelės ir pagal pagrindinį lygį besimokančių mokinių ir pagal aukštesnįjį.

14 lentelė. Pastangų atlikti namų darbus santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Sprendžiu uždavinį dar kartą	80 (38,5%)	48 (23,1%)	73 (35,1%)	55 (26,4%)	128 (61,5%)
Atidedu darbą kitam kartui	7 (3,5%)	3 (1,4%)	6 (2,9%)	4 (1,9%)	10 (4,8%)
Nebedarau namų darbų	5 (3,8%)	1 (0,5%)	6 (2,9%)	0	6 (2,9%)
Einu klausti ir prašyti pagalbos	40 (19,2%)	24 (11,5%)	39 (18,7%)	25 (12%)	64 (30,8%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė (35 lentelė), kad mokiniai pasiekę pagrindinį lygį dažniau linkę pasiduoti ir nebespręsti užduotos užduoties nei mokiniai besimokantys aukštesniu lygiu. Abiejų grupių dedamos pastangos ir užsispyrimas atlikti iki pabaigos pasiskirstęs tolygiai, neišsiskiria kažkuri ryškesnė tendencija.

Siekiant suprasti kaip patys mokiniai vertina savo matematikos dalyko gabumus, mokinių klausta: „Kokie tau atrodo matematikos namų darbai?“ Mokinių prašyta įvertinti jų sunkumą, ar jie būna kartais sunkūs, ar dažniausiai sunkūs ar kaip tik priešingai - dažniausiai lengvi. Sudarius kryžminę lentelę su mokinių ugdymo pasiekimais (36 lentelė) išryškėjo, kad mokiniai matematikos namų darbus vertina kaip tik kartais sunkius, o išties lengvi matematikos namų darbai yra tik 9,1 % respondentų.

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad mokinių pagal lygius ir matematikos sudėtingumo suvokimą yra pasiskirstymas yra tolygus, neišsiskiriant labai ryškiai nė vienai grupei.

15 lentelė. Matematikos sunkumo suvokimo santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Matematikos namų darbai kartais sunkūs	91 (43,8%)	53 (25,5%)	84 (40,4%)	60 (28,8%)	144 (69,2%)
Matematikos namų darbai dažniausiai sunkūs	29 (13,9%)	16 (7,7%)	31 (14,9%)	14 (6,7%)	45 (21,6%)
Matematikos namų darbai dažniausiai lengvi	12 (5,8%)	7 (3,4%)	9 (4,3%)	10 (4,8%)	19 (9,1%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Mokslinės literatūros analizėje išryškėjo, kad namų darbai suteikia didesnę naudą mokinio pasiekimams, kai prireikus pagalbos mokinys gauna kompetentingą pagalbą. Siekiant patvirtinti šį teiginį mokinių klausta: „Ar klausai mokytojos, kai nesupranti užduoties?“ Pagal šio klausimo atsakymus sudaryta kryžminė lentelė (37 lentelė), kurioje išryškėjo, kad mokiniai kreipiasi pagalbos į mokytoją nesupratę užduoties, mokytojai jiems yra pirmieji asmenys kurie paaiškina nesuprastą užduotį, tik vėliau kreipiamasi į draugą ar kitą suaugusįjį.

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad aukštesnio pasiekimų lygio mokiniai labiau linkę kreiptis pagalbos į mokytoją nei pagrindinio.

16 lentelė. Konsultavimosi su mokytoju santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Klausiu mokytojos nesupratęs užduoties	26 (12,5%)	20 (9,6%)	26 (12,5%)	20 (9,6%)	46 (22,1%)
Neklausiu mokytojos nesupratęs užduoties	20 (9,6%)	12 (5,8%)	19 (9,1%)	13 (6,3%)	32 (15,4%)
Kartais klausiu mokytojos nesupratęs užduoties	79 (38%)	40 (19,2%)	71 (34,1%)	45 (21,6%)	116 (55,8%)
Dažniau klausiu draugo nesupratęs užduoties	10 (4,8%)	4 (1,9%)	8 (3,8%)	6 (2,9%)	14 (6,7%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Svarbu suprasti ne tik kiek mokiniai kreipiasi pagalbos į mokytoją, bet taip pat kiek prašo pagalbos klasės draugų. Mokinių klausta „Ar klasės draugų klausi patarimų dėl namų darbų, tariasi juos atliekant?“ (38 lentelė). Kryžminėje lentelėje su mokinio ugdymo pasiekimais išryškėjo, kad nors labai ryškios tendencijos nėra, tačiau tik mokiniai, kurie pasiekę aukštesnį pasiekimų lygį, kreipiasi rečiau į draugą. Galima daryti prielaidą, kad pasiekę aukštesnį pasiekimų lygį mokiniai pirmiausia kreipsis pagalbos į mokytoją.

Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas parodė, kad pagrindinio pasiekimų lygio mokiniai labiau linkę kreiptis pagalbos į draugus (71,4 %).

17 lentelė. Konsultavimosi su klasės draugais santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Klausiu draugo patarimų dėl namų darbų	36 (17,3%)	14 (6,7%)	38 (18,3%)	12 (5,8%)	50 (24%)
Neklausiu draugo patarimų dėl namų darbų	49 (23,6%)	30 (14,4%)	45 (21,6%)	34 (16,3%)	79 (38%)
Kartais klausiu draugo patarimų dėl namų	47 (22,6%)	32 (15,4%)	41 (19,7%)	38 (18,3%)	79 (38%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Vienas iš vertinamų požymių buvo aplinka, kurioje atliekami namų darbai. Mokinių klausta: „Kai darai namų darbus ar tavo aplinkoje būna tylu?“. Svarbu atkreipti dėmesį, kad labai nedidelis procentas respondentų (11,1%) namų darbus atlieka triukšmingoje aplinkoje. Dauguma mokinių namų darbus atlieka visada tylioje arba kartais triukšmingoje aplinkoje. Kendall'o ranginės koreliacijos koeficientas pastarąją tendenciją taip pat patvirtino

18 lentelė. Aplinkos, kurioje atliekami namų darbai, santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Mano aplinkoje būna tylu	59 (28,4%)	35 (16,8%)	54 (26%)	40 (19,2%)	94 (45,2%)
Mano aplinkoje būna triukšminga	16 (7,7%)	7 (3,4%)	14 (6,7%)	9 (4,3%)	23 (11,1%)
Mano aplinkoje kartais būna triukšminga	57 (27,4%)	34 (16,3%)	56 (26,9%)	35 (16,8%)	91 (43,8%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Pagrindiniai mokinių nuomonės tyrimo rezultatai parodė, kad pagrindinio pasiekimų lygio mokiniams matematikos namų darbai užduodami dažniau nei aukštesniojo lygio. Pagrindinio pasiekimų lygio mokiniai dažniau norėtų gauti mažus darbus kasdieną, o aukštesnio lygio mokiniai dažniau norėtų projektinių darbų. Mokiniais namų darbus dažniausiai padeda atlikti mama ir tai yra viena iš priežasčių padedančių mokiniams pereiti į aukštesnįjį mokymosi lygį. Dažniausiai ir didžiausias mokinių skaičius atliekant namų darbus jaučiasi ramūs bei pasitikintys savimi. Nustatyta, kad dažniausiai jaučiasi ramūs tie mokiniai kurie mokosi pagrindiniame lygyje. Padarę namų darbus mokiniai taip pat dažniausiai jaučiasi besidžiaugiantys ir ramūs. Namų darbus rečiau iki galo atlieka mokiniai pasiekę pagrindinį mokymosi lygį. Mokiniai pasiekę aukštesnįjį lygį namų darbus atlieka nuosekliau. Mokiniai pasiekę pagrindinį mokymosi lygį dažniau atlieka namų darbus atidėliodami. Aukštesniojo pasiekimų lygio mokiniai namų darbus atlieka iškart po pamokų, o pagrindinio lygio - vakare. Mokiniai pasiekę pagrindinį lygį dažniau linkę pasiduoti ir nebespręsti užduotos užduoties nei mokiniai besimokantys pagal aukštesnįjį lygį. Aukštesniojo pasiekimų lygio mokiniai labiau linkę kreiptis pagalbos į mokytoją nei pagrindinio. Pagrindinio pasiekimų lygio mokiniai labiau linkę kreiptis pagalbos į draugus. Dauguma mokinių visada namų darbus atlieka tyloje, ir tik kartais triukšmingoje, aplinkoje.

Antroje mokinių nuomonės tyrimo dalyje pagrindinis tyrimo klausimas buvo laikas skiriamas namų darbams. Mokiniai 3 dienas matavo kiek laiko atlieka matematikos namų darbus ir fiksavo tai pateiktoje lentelėje. Mokinių skiriamo laiko namų darbams atlikti vidutiniai dydžiai pateikti 40 lentelėje. Lentelėje galima išvelgti tendenciją, kad mokiniai daugiausiai laiko skiria namų darbams namuose. Galima pastebėti, kad mokinių vidutiniškai skiriamas laikas namų darbams neperžengia pradinėje mokykloje rekomenduojamo laiko skirti namų darbams, tačiau reikėtų atkreipti dėmesį, kad tyrime dalyvavę mokiniai matavo tik matematikos namų darbams atlikti skiriamą laiką, o mokiniams yra užduodami ne tik matematikos, bet ir kitų dalykų namų darbai.

40 lentelė. Mokinių laiko skiriamo matematikos namų darbams pasiskirstymas per klases ir dienos metą

Diena	Klasė	Pertraukų metu	Po pamokų mokykloje	Prailgintos grupės metu	Namuose su tėvais ar kita pagalba	Namuose vienas
1	Pirma	5 min.	10 min.	-	10 min.	10 min.
	Antra	12 min.	19 min.	16 min.	25 min.	26 min.
	Trečia	12 min.	32 min.	10 min.	27 min.	29 min.
	Ketvirta	15 min.	28 min.	-	31 min.	35 min.
2	Pirma	-	13 min.	21 min.	11 min.	7 min.
	Antra	8 min.	20 min.	35 min.	23 min.	20 min.
	Trečia	30 min.	27 min.	13 min.	32 min.	29 min.
	Ketvirta	-	24 min.	45 min.	33 min.	40 min.
3	Pirma	-	9 min.	5 min.	11 min.	8 min.
	Antra	-	15 min.	30 min.	22 min.	30 min.
	Trečia	17 min.	26 min.	-	36 min.	34 min.
	Ketvirta	8 min.	29 min.	-	28 min.	37 min.

Skaičiuojant koreliacinį ryšį išryškėjo, kad statistiškai reikšmingas laiko skiriamo namų darbams ryšys yra su mokinio gabumais (silpnas, neigiamas). Ryšys rodo, kad vienam dydžiui didėjant, kitas mažėja. Tad didėjant mokinio gabumams, mažėja laiko tarpas skiriamas namų darbams ir atvirkščiai didėjant laikui skirtam namų darbams mažėja mokinio gabumai. Su mokinio pasiekimais statistiškai reikšmingo ryšio nepavyko rasti. Laiko skiriamo namų darbams vidurkis parodė koreliacinį ryšį su klasėmis (silpną, teigiamą) bei namų darbų uždavimo dažniu (silpną neigiamą). Galima daryti prielaidą, kad mokinio klasei didėjant skiriamas laikas namų darbams taip pat didėja, o namų darbų dažniui didėjant skiriamas laikas namų darbams mažėja ir atvirkščiai.

Sekančioje užduotyje (41 lentelė) mokiniai vertino dienos laiko pasiskirstymą, tarp savo dienos veiklų. Galima pastebėti, kad mokiniai daugiausiai skiria laiko poilsiui po pamokų bei buvimui su draugais. Kai konsultacijoms mokykloje su mokytoja, mokymuisi su korepetitoriumi bei dalyvavimui meniniuose būreliuose mažiausiai.

Mokinio laiko pasiskirstyme taip pat rasti keli ryšiai. Savarankiškas namų darbų darymas statistiškai reikšmingą ryšį turi su laiko skiriamo namų darbams vidurkiu (teigiamas, labai silpnas), taip pat su pirmo pusmečio matematikos ugdymo pasiekimais (Silpnas, neigiamas). Namų darbų darymas su pagalba turi statistiškai reikšmingą ryšį su pirmo ir antro pusmečio rezultatais bei mokinio gabumais (silpnas, neigiamas).

41 lentelė. Dienos laiko pasiskirstymas tarp mokinio veiklų

Veikla	Dažniausiai skiriamas laiko tarpas	Maksimalus pasirinktas laikas	Minimalus pasirinktas laikas
Savarankiškas namų darbų darymas	1 val. (40,4%)	3 val. (0,5%)	30 min. (9,1%)
Namų darbų aiškinimasis su kitų pagalba	1 val. (43,8%)	3 val. (0,5%)	30 min. (36,1%)
Konsultacijos mokykloje su mokytoja	30 min. (43,8 %)	2 val. 30 min. (1%)	30 min.(43,8%)
Mokymasis su korepetitoriumi	30 min. (60,6%)	2 valandos (4,8%)	30 min. (60,6%)
Knygų skaitymas	1 val. (35,6%)	3 valandos (1,9%)	30 min. (12,5%)
Poilsis po pamokų	2 val. (35,7%)	4 valandos (0,5%)	30 min. (6,7%)
Buvimas su draugais	2 val. (37,5%)	4 valandos (0,5%)	30 min. (4,3%)
Dalyvavimas sportiniuose būreliuose	1 val. (37%)	3 val. 30 min. (0,5%)	30 min. (13,5%)
Dalyvavimas meniniuose būreliuose	30 min (40,4%)	2 val. 30 min. (3,8%)	30 min. (40,4%)
Kita	1 h. (41,8%)	3 valandos (1 %)	30 min. (4,3%)

Mokinių taip pat buvo paprašyta įvertinti kitą anketoje neįvardintą veiklą, tačiau jiems taip pat svarbią. Mokinių atsakymai pateikti 9 priede. Mokinių pasirinkimai suskirstyti į tokias kategorijas kaip: aktyvios veiklos, socialinės situacijos, ramios/ kūrybinės veiklos, veiklos su technologijomis, papildomas mokymasis, fiziologiniai poreikiai, laikais su augintiniais. Nustatyta, kad dažniausiai pasirinktos veiklos buvo: būvimas su šeima (20 kartų), buvimas lauke (14 kartų) bei žaidimas su kompiuteriu (17 kartų). Buvimui su šeima vaikai skyrė nuo 1 iki 4 valandų, buvimui lauke – nuo 30 min iki 3 valandų, žaidimams su kompiuteriu – nuo 1 iki 3,5 valandos.

Trečiojoje tyrimo dalyje mokytojai vertino mokinių gebėjimų lygius matematikoje. Mokinio gebėjimai buvo vertinami penkiabalėje sistemoje pagal pateiktus kriterijus. Siekiant įvertinti ir suprasti koks ir kiek stiprus ryšys sieja mokinių gabumus ir matematikos namų darbų pasiekimus, namų darbų sunkumo suvokimą bei kitus tirtus elementus atlikta

Mokinio gabumų ryšys su mokinio ugdymo pasiekimais ryškus, jį galima pastebėti 42 kryžminėje lentelėje. Tai patvirtino ir koreliacinio ryšio apskaičiavimai statistiškai reikšmingas ryšys yra su abiejų pusmečių rezultatais. Vidutinis teigiamas ryšys yra su pirmo pusmečio rezultatais ir stiprus teigiamas ryšys su antro pusmečio rezultatais.

42 lentelė. Mokinio gabumų matematikoje santykis su mokinio ugdymo pasiekimais pirmąjį ir antrąjį pusmečius

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Geba išmokti dėdamas daug darbo	24 (11,5%)	0	24 (11,5%)	0	24(11,5%)
Išmoksta be didesnių pastangų, sunkiau naujuose uždaviniuose	69 (33,2%)	1 (0,5%)	68 (32,7%)	2 (1%)	70 (33,6%)

	Mokinio pasiekimai pirmą pusmetį		Mokinio pasiekimai antrąjį pusmetį		Bendras skaičius
	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis	
Spręsdamas naujus uždavinius greitai juos supranta	36 (17,3%)	44 (21,1%)	31(15%)	49 (23,5%)	80 (38,5%)
Geba formuoti netikėtas matematinės idėjas	3(1,4%)	31 (15%)	1(0,5%)	33 (15,9%)	34 (16,3%)
Bendras skaičius	132	76	124	84	208

Apibendrinant svarbu paminėti, kad didėjant mokinio gabumams, mažėja laikas skiriamas namų darbams ir atvirksčiai. Tarp mokinio pasiekimų ir skiriamo laiko namų darbams statistiškai reikšmingo ryšio nepavyko rasti. Mokinio klasei didėjant skiriamas laikas namų darbams taip pat didėja, o namų darbų dažniui didėjant skiriamas laikas namų darbams mažėja ir atvirksčiai. Mokinio gabumams didėjant didėja ir jo ugdymo pasiekimų vertinimas.

3.2. Sąsajų tarp namų darbų ir ugdymo pasiekimų tyrimo rezultatu aptarimas (Diskusija)

Teorinėje dalyje išryškėjo, kad sąsajos tarp namų darbų ir ugdymo pasiekimų yra silpnos, tačiau ryškiau jas galima įžvelgti matematikos dalyke. Siekiant atrasti ryšį ir suprasti kokios sąlygos turi būti sudarytos, kad namų darbai turėtų naudos ugdymo pasiekimams tyrimo metu buvo pasirinkta ištirti mokinių matematikos dalyko namų darbus ir su jais besisiejiančius elementus.

Mokslinės literatūros analizėje išryškėjo, kad mokiniai, kurių namų darbai griežtai kontroliuojami pasiekia žemesnius ugdymo pasiekimus. Tyrimas tai paneigė, nes mokinių namų darbus kontroliuoja didžioji dalis tėvų, tačiau tėvai daugiau linkę kontroliuoti tuos mokinius, kurie yra pasiekę aukštesnįjį mokymosi pasiekimų lygį.

Tėvų teigiamas požiūris į namų darbus skatina mokinius daugiau stengtis atliekant namų darbus, juos daryti nuosekliau. Tyrime pastebimas priešingas reiškinys. Tyrimo metu išaiškėjo, kad didesnė tėvų, kurių vaikai mokosi pagrindiniame lygmenyje, dalis mano, kad namų darbai reikalingi, o mokinių pasiekusių aukštesnį lygį tėvai daugiau linkę manyti, kad namų darbai nereikalingi.

Tėvai dažniau padeda tiems mokiniams, kurių ugdymo pasiekimai ar mokymosi motyvacija žemesnė. Tai pasitvirtino ir tyrime. Tėvai labiau linkę padėti tiems mokiniams, kurie yra pasiekę pagrindinį mokymosi pasiekimų lygį.

Pradinėje mokykloje patariama namų darbams skirti nuo 10 iki 40 minučių. Tėvams vertinant vaiko skiriamą laiką namų darbams išryškėjo, kad didesnis procentas mokinių, kurie namų darbams skiria 15 ir 20 minučių, yra pasiekę aukštesnįjį mokymosi lygį. Svarbu laiką skiriamą namų darbams panaudoti produktyviai ir efektyviai. Namų darbai duoda daugiausiai naudos ugdymo pasiekimams, kai jie atliekami susikoncentravus ir produktyviai dirbant.

Nuoseklus namų darbų uždavimas mokiniams padeda išsiugdyti atsakingumo, taip pat mokiniai, kuriems namų darbai užduodami nuosekliai pasiekia aukštesnių ugdymo rezultatų. Tyrime tai pasitvirtino iš dalies, nes namų darbai mokiniams besimokantiems pagrindiniame lygmenyje užduodami nuosekliau, nei besimokantiems aukštesniajame. Pagrindinio pasiekimų lygio mokiniams matematikos namų darbai užduodami dažniau nei aukštesniojo lygio. Šį teiginį patvirtino ir mokytojų, ir mokinių anketų analizės rezultatai. Namų darbus rečiau iki galo atlieka mokiniai pasiekę pagrindinį mokymosi lygį. Mokiniai pasiekę aukštesnįjį lygį namų darbus atlieka nuosekliau. Mokiniai pasiekę pagrindinį mokymosi lygį dažniau neatlieka namų darbų mokytojai juos užduodant. aukštesniojo pasiekimų lygio mokiniai namų darbus atlieka iškart po pamokų, o pagrindinio lygio vakare.

Namų darbų užduočių diferencijavimas padeda mokiniui įgalinti savo gebėjimus taip, kad namų darbai netaptų per sudėtingi ir nuviltų. Diferencijuojant namų darbus jie kiekvienam mokiniui kels nedidelį iššūkį ir skatins tobulėti. Tyrimas parodė, kad diferencijuotos užduotys daugiau naudojamos pagrindinio lygio mokiniams. Pagrindinio pasiekimų lygio mokiniams diferencijuotos užduotys dažniausiai pateikiamos kas antrą kartą užduodant namų darbus, o aukštesnio lygio mokiniams rečiau nei kas trečią kartą.

Mokytojo požiūris svarbus kintamasis mokinio namų darbų naudos jo ugdymo pasiekimams atveju. Mokytojui teigiamai nusiteikus namų darbų atžvilgiu, laikant namų darbus svarbiais ir naudingais mokinsys perima šią nuostatą ir yra linkęs labiau stengtis dėl namų darbų atlikimo. Tyrimas iš dalies patvirtino šį teiginį. Visi mokytojai teigė, kad namų darbai turi teigiamų sąsajų su ugdymo pasiekimais. Nors pagrindinio lygio mokiniams mokytojai dažniau išsakė nuomonę, kad namų darbai yra naudingi mokiniui.

Neigiamas nuostatas į namų darbus formuoja tai, kad mokytojai juos naudoja kaip bausmės priemonę mokiniui. Tai kenkia mokinio pasiekimams. Naudojant namų darbus kaip bausmės priemonę jie praranda ugdomąją prasmę, mokinsys yra neigiamais nusiteikęs jų atžvilgiu. Tyrimas parodė, kad namų darbai kaip bausmės priemonė dažniau taikoma pagrindinio lygio mokiniams, tačiau ne ką rečiau ir aukštesniojo. O mokinį stengtis ir tobulėti, norėti namų darbų skatina tai, kai namų darbai yra teigiamas aspektas ir naudojami kaip apdovanojimo priemonė. Tyrime išryškėjo, kad pagrindinio lygio mokiniams dažniau taikomi namų darbai kaip apdovanojimo priemonė, nei aukštesniojo mokymo lygio.

Kai mokytojas kontroliuoja namų darbus jų darymo eigoje ir sureaguoja į mokinio namų darbus juos jam atlikus ar neatlikus mokinsys labiau linkęs namų darbus daryti nuosekliau. Tyrime išryškėjo, kad mokytojai dažniau kontroliuoja namų darbus tų mokinių, kurie yra pasiekia pagrindinį mokymosi lygį, taip pat labiau tikėtina, kad mokytojas kartu kiekvieną dieną patikrins namų darbus su mokiniu kuris yra pagrindiniame pasiekimų lygyje.

Projektiniai darbai mokiniui ugdo didesnę norą bendradarbiauti. Mokiniai bendradarbiaudami pasiekia aukštesnių rezultatų vėliau atlikdami individualias užduotis. Ši sąlyga pasitvirtino, nes

pagrindinio pasiekimų lygio mokiniai dažniau norėtų gauti mažus darbus kasdieną, o aukštesnio lygio mokiniai priešingai norėtų projektinių darbų dažniau.

Atliekant namų darbus mokiniui prireikus pagalbos svarbu ją suteikti kvalifikuotą. Tiriamieji yra linkę nesupratus užduoties kreiptis pagalbos į šalimais esančius. Aukštesniojo pasiekimų lygio mokiniai labiau linkę kreiptis pagalbos į mokytoją nei pagrindinio. Pagrindinio pasiekimų lygio mokiniai labiau linkę kreiptis pagalbos į draugus. Mokiniam labiau linkę padėti tie tėvai, kurių vaikai yra pasiekę pagrindinį matematikos pasiekimų lygmenį. Mokiniam dažniausiai namų darbus atlikti padeda mama. Mamos pagalbos sulaukiantys mokiniai daugiausiai per šiuos mokslo metus iš pagrindinio matematikos pasiekimų lygio perėjo į aukštesnįjį.

Mokinio savijauta atliekant namų darbus svarbi tuo, jei jis kiekvieną sykį atlikdamas namų darbus jaučia stresą ar kitus nemalonius jausmus, jis nebus linkęs juos atlikti nuolatos bei nuosekliai. Tiriamieji atliekant namų darbus dažniausiai jaučiasi ramūs bei pasitikintys savimi. Labiau ramūs atliekant namų darbus jaučiasi mokiniai pasiekia pagrindinį matematikos pasiekimų lygį. Abiejų mokymosi lygių mokiniai padarę namų darbus dažniausiai jaučiasi besidžiaugiantys ir ramūs.

Pastangos atlikti namų darbus siejasi su mokinio motyvacija. Kai mokinys yra motyvuotas atlikti namų darbus jis dažniau linkęs labiau dėl jų stengtis. Tyrimas patvirtino, kad mokiniai pasiekę pagrindinį lygį dažniau linkę pasiduoti ir nebespręsti užduotos užduoties nei mokiniai besimokantys aukštesniu lygiu.

Aplinka kurioje atliekami namų darbai turi sąsają su namų darbų sėkme. Jei aplinkoje kurioje atliekami namų darbai yra tylu didesnė tikimybė, kad namų darbai bus atlikti produktyviai ir suteiks mokiniui naudos. Tyrimas parodė, kad dauguma mokinių namų darbus atlieka visada tylioje arba kartais triukšmingoje aplinkoje, ši sąlyga padeda pasiekti aukštesnių mokymosi rezultatų.

IŠVADOS

1. Bet kokia užduotis, kuri yra paskirta mokytojo mokiniams atlikti per valandas, kuriomis formaliai nesimokoma, yra vadinama namų darbu. Namų darbai dažnai pripažįstami kaip veiksmingas mokymosi būdas sustiprinti dalykus (žinias, įgūdžius ir kt.), kurių mokiniai mokėsi klasėje. Lietuvos mokyklos namų darbus, jų trukmę, kiekį ir kitus parametrus apsibrėžia ir reglamentuoja pačios.

Namų darbai gali būti atliekami visuose mokymo proceso etapuose, tačiau dažniausiai naudojami žinių įtvirtinimo etape, kai mokiniai jau yra susipažinę su medžiaga ir motyvuoti ją mokytis. Svarbiausias namų darbų tikslas yra pasiekti, kad mokiniai pritaikytų žinias veikloje, gebėtų naudoti turimus duomenis, žinias ir sąvokas, operuoti jomis, atskleidžiant esmines reiškinio ar daikto savybes, sprendžiant teorinius bei praktinius uždavinius. O pasiekus mokėjimą susiformuotų įgūdis.

Mokslinės literatūros analizėje išryškėjo, kad norint, kad namų darbai mokiniui duotų didesnę naudą, kuo geresnius akademinis rezultatus, aukštesnius įvertinimus, turėtų dirbti ne tik pats mokiny, bet jam turėtų padėti mokytojas bei mokinio tėvai, skatinti mokinį supanti bendruomenė. Sukurtas teorinis modelis atskleidžiantis namų darbų pradinėje mokykloje sąsajas su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje.

2. Tinkamai organizuojant namų darbus jie turi didelės naudos jau pradinėje mokykloje. Matematikos dalyko ugdymo pasiekimai tiesiogiai priklauso nuo namų darbų, todėl darbe tirtos sąsajos tarp matematikos ugdymo pasiekimų, matematikos namų darbams skiriamo laiko ir tėvų, mokinių, mokytojų požiūrio į namų darbus. Tyrimui pasirinktas kiekybinio tyrimo metodas, struktūruotos apklausos raštu su uždariais klausimais ir atsakymo variantais bei keliais atvirais klausimais. Remiantis sukurtu teoriniu namų darbų sąsajų su ugdymo pasiekimais pradinėje mokykloje modeliu, pagrįstas tyrimo instrumentas: charakteristikų, kriterijų ir indikatorių matrica: išskirtos mokinio, mokytojo, tėvų bei klasės / bendruomenės charakteristikos. Išskirtos charakteristikos sugrupuotos pagal kriterijus, mokinio indelį į namų darbus, vidinius ir išorinius veiksnius, mokytojo indelį – dalykinėmis kompetencijomis, mokytojo požiūrį, vadybines kompetencijas. Tėvų indelis skirstytas pagal namų darbų ruošos kontrolės ir bendradarbiavimo su ugdymo įstaiga kriterijus. Klasės / bendruomenės indelis skirstytas pagal motyvacijos bei bendradarbiavimo kriterijus. Kriterijų ir indikatorių pagrindu buvo sukurtas klausimynas mokytojams, mokiniams ir tėvams, parengtos anketos.
3. Tyrimo hipotezė, kad „namų darbai naudingi mokiniui ir turi teigiamų sąsajų su mokinio ugdymo pasiekimais tuo atveju, kai namų darbams yra sukurtos tam tikros sąlygos ir juos veikia kiti teigiami veiksniai: aplinka, mokinio tėvai bei mokytojai“ pasitvirtino iš dalies. Tyrime nebuvo

раста tiesioginių sąsajų tarp namų darbų bei ugdymo pasiekimų, tačiau mokinio ugdymo pasiekimai turi silpną sąsają su iš tėvų gaunama pagalba, didėjant tėvų pagalbai – didėja mokinio ugdymo pasiekimai. Silpna sąsaja nustatyta su tėvų nurodytu laiku skiriamu namų darbams. Didėjant tėvų kontrolei – didėja ir namų darbų naudą mokinio ugdymo pasiekimams. Taip pat darbe rasta labai daug tarpusavio kintamųjų sąsajų, pačios stipriausios sąsajos yra tarp:

Vidutinės teigiamos sąsajos nustatytos: tarp namų darbų diferencijavimo ir namų darbų strategijų ir atskirų tikslų kėlimu; tarp namų darbų strategijos ir naudos mokiniui mokytojo požiūriu; tarp namų darbų naudos ir kontroliuojamų namų darbų jų darymo eigoje.

Stiprios teigiamos sąsajos nustatytos: tarp namų darbų strategijos ir diferencijuojamų namų darbų.

Mokytojo pedagoginis stažas bei kvalifikacija turi teigiamą sąsają su mokinio namų darbų naudingumu jo asmenybės ugdymui bei ugdymo pasiekimų lygio kėlimu.

Neigiama bei silpna sąsaja nustatyta tarp laiko skiriamo namų darbams ir mokinio gabumų. Mokinio gabumai turi stiprią sąsają su mokinio ugdymo pasiekimais. Nustatyta vidutinis teigiamas koreliacinis ryšys su pirmo pusmečio rezultatais ir stiprus teigiamas ryšys su antro pusmečio rezultatais.

REKOMENDACIJOS

Lietuvos mokslininkams:

Nuosekliai ir giliau ištirti mokymo pasiekimų ir namų darbų ryšį pradinėje mokykloje.

Tirti namų darbų Lietuvoje ryšius su ugdymo pasiekimais.

Pradinių mokyklų mokytojams:

Siekiant, kad namų darbai turėtų kuo daugiau naudoti mokinio ugdymo pasiekimams svarbu turėti pozityvų požiūrį į namų darbus, stengtis perteikti namų darbų svarbumą mokiniui. Kontroluojant namų darbus juos atliekant pasiekama didesnė namų darbų nauda, šis efektas pasiekiamas ir mokiniui namų darbus pateikiant pagal jo gebėjimų lygį, paaiškinant jam namų darbų tikslą ir tikslingumą. Rekomenduojama diferencijuoti namų darbus taip, kad didesnių gebėjimų mokiniams namų darbai taip pat keltų nedidelį iššūkį, o silpnesnių gebėjimų jie nebūtų per sudėtingi. Namų darbų kiekis turi būti nuoseklus ir suderintas tarp visų dalykų mokytojų, kad vieno dalyko namų darbai neužimtų viso mokinio laisvo laiko.

Pradinių klasių mokinio tėvams:

Skatinti mokinį atlikti namų darbus savarankiškai, perteikti mokiniui pozityvų požiūrį į namų darbus, nesupratus užduoties skatinti jį prašyti kompetentingos, pagalbos iš mokytojo ir kuo mažiau kontroliuoti pačių namų darbų atlikimą. Ugdant mokinio atsakingumą ir sąmoningumą namų darbų kontrolė mažina mokinių motyvaciją atlikti namų darbus.

LITERATŪRA

1. AIKOS. (2017). *Savokos ir terminai*. [žiūrėta: 2017 05 16]. Prieiga per internetą <https://www.aikos.smm.lt/Puslapiai/Savokos-ir-terminai.aspx>
2. Aksoy, T. & Link, C.R. (2000). A panel analysis of student math achievement in the US in the 1990s: Does increasing the amount of time in learning activities affect math achievement? *Economics of Education Review*, 19, 261–277.
3. Bagdonas, A. (2008). Socialinė baimė mokykloje: problemos raiška ir jos mažinimo galimybės. *Ugdymo psichologija*, 19, 43-49.
4. Balnionytė, R. (2012). Rekomendacijos mokytojams ir tėvams. mokinio dienos režimas: mokymasis, namų darbų atlikimas ir poilsis. [žiūrėta: 2017 02 15]. Prieiga per internetą http://nvsc.lrv.lt/mokiniam/pdf/rekomendacijos_dienos-rezimui.pdf
5. Banevičiūtė, B., Burneikaitė, N., Gadliauskienė, V., Jakavonytė, D., Jautakytė, Ž., Jonynienė, V., Juodelienė, R., Kalesnikienė, D., Kasperavičienė, N., Kazragytė, V., Kirtiklis, S., Margytė, E., Randienė, V., Rudienė, A., Rugevičiūtė, G., Staknienė, I., Vizgirdienė, E. ir Zeliankienė, V. (2009). *Pradinio ugdymo metodinės rekomendacijos*. Vilnius. [žiūrėta: 2017 02 09]. Prieiga per internetą <http://www.upc.smm.lt/suzinokime/rekomendacijos/pradinis.php>
6. Bernardinai.lt (2017 Kovas). *Ministrė susitiko su tėvų atstovais: mokinių krūvis ir namų darbų kiekis turi mažėti*. [žiūrėta: 2017 03 15]. Prieiga per internetą <http://www.berardinai.lt/straipsnis/2017-03-09-ministre-susitiko-su-tevu-atstovais-mokiniu-kruvis-ir-namu-darbu-kiekis-turi-mazeti/156550>
7. Betts, J. R. (1997). The role of homework in improving school quality. Unpublished Manuscript, Department of Economics, University of California, San Diego.
8. Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives*. Handbook One, 201-207. Cognitive Domain, London: Longman.
9. Butkevičienė, E ir Vaicekauskaitė, A. (2010). Antrinė kiekybinių duomenų analizė. Kaunas. [žiūrėta 2017 05 11]. Prieiga per internetą http://www.lidata.eu/files/mokymai/kiek2/Antrine_kiekybiniu_duomenu_analize_20111111.pdf
10. Cooper, H. (1994). The battle over homework: *An administrator's guide to setting sound and effective policies*. Corwin, Thousand Oaks.
11. Cooper, H. (2010). Homework's Diminishing Returns. *The New York Times*. [žiūrėta: 2017 03 26]. Prieiga per internetą <http://www.nytimes.com/roomfordebate/2010/12/12/stress-and-the-high-school-student/homeworks-diminishing-returns>

12. Cooper, H., Jackson, K., Nye, B., Lindsay, J. (2001). *A model of homework's influence on the performance evaluations of elementary school students*. *The Journal of Experimental Education*, 69, 181-199
13. Cooper, H., Lindsay, J. J., & Nye, B. (2000). Homework in the home: *How student, family, and parenting-style differences relate to the homework process*. *Contemporary Educational Psychology*, 25(4), 464-487.
14. Cooper, H., Robinson, J. C., Patal, E. A. (2006). *Does Homework Improve Academic Achievement? A Synthesis of Research, 1987–2003*. *Review of Educational Research* Spring 2006, 76(1), 1–62.
15. Darling-Hammond, L. & Ifill-Lynch O. (2006). If They'd Only Do Their Work! *Education Leadership. Helping Struggling Students*, 63(5), 8-13.
16. De Jong, R., Westerhof, K. J. & Creemers, B. P. M. (2000). Homework and student math achievement in junior high schools. *Educational Research and Evaluation*, 6, 130-157.
17. Dettmers, S., Trautwein, U., Lüdtke, M., Kunter, M. & Baumert, J. (2010). Homework works if homework quality is high: Using multilevel modeling to predict the development of achievement in mathematics. *Journal of Educational Psychology*, 102, 467–482.
18. Dettmers, S., Trautwein, U., Lüdtke, O., Goetz, T., Pekrun, R. & Frenzel, A. (2011). Students' emotions during homework in mathematics: Testing a theoretical model of antecedents and achievement outcomes. *Contemporary Educational Psychology*, 36, 25-35.
19. Dikčius, V. (2003). *Marketingo tyrimai*. Vilnius: Vilniaus vadybos kolegija.
20. Dumont, H., Trautwein, U., Nagy, G., & Nagengast, B. (2014). Quality of parental homework involvement: Predictors and reciprocal relations with academic functioning in the reading domain. *Journal of Educational Psychology*, 106(1), 144-161.
21. Eren, O. & Henderson, D. (2011) Are we wasting our children's time by giving them more homework? *Economics of Education Review*, 2011, 30(5), 950-961.
22. Eren, O. & Henderson, D.J. (2008). The impact of homework on student achievement. *Econometrics Journal*, 11, 326–348.
23. Farrow, S., Tymms, P. & Henderson, B. (1999). Homework and attainment in primary schools. *British Educational Research Journal*, 25(3), 323-341.
24. Fernández - Alonso, R., Suárez-Álvarez, J. & Muñiz, J. (2014). Self-concept, motivation, expectations and socioeconomic level as predictors of academic performance in mathematics. *Learning and Individual Differences*, 30, 118-123.
25. Fernández-Alonso, R., Suárez-Álvarez, J. & Muñiz, J. (2015). Adolescents' homework performance in mathematics and science: Personal factors and teaching practices. *Journal of Educational Psychology*, 107(4), 1075-1085.

26. Fernández-Alonso, R., Suárez-Álvarez, J. & Muñiz, J. (2016). Homework and Performance in Mathematics: The Role of the Teacher, the Family and the Student's Background. *Revista de Psicodidáctica*, 21(1), 5-23.
27. Gill, B. P. & Schlossman, S. L. (2004). Villain or savior? The American discourse on homework, 1850-2003. *Theory into Practice*, 43, 174-181.
28. Gobierno de Aragón. (2010). Evaluación de diagnóstico en Aragón 2010 [Diagnostic evaluation in Aragon 2010]. Zaragoza: Departamento de Educación, Cultura y Deporte.
29. Gobierno Vasco. (2012). *Evaluación diagnóstica. Informe de resultados y análisis de variables 2º educación secundaria obligatoria* [Diagnostic evaluation. Report results and analysis of variables 2nd compulsory secondary education]. Bilbao: Instituto Vasco de Evaluación e Investigación Educativa.
30. Gudžinskienė, V.(2008). Mokymo ir mokymosi sampratų analizė. *Pedagogika*. 90. 49-56.
31. Hendrickson, K. A. (2012). Assessment in Finland: A Scholarly Reflection on One Country's Use of Formative, Summative, and Evaluative Practices. *Mid-Western Educational Researcher*, 25, 33-43.
32. Hill, N. E., Tyson, D. F. (2009). Parental involvement in middle school: A metaanalytic assessment of the strategies that promote achievement. *Developmental Psychology*, 45(3), 740-763.
33. Javtokas, Z. (2012). *Sveikatos mokymas. Mokymo formos ir metodai (1)*. Informacinis metodinis rinkinys. Vilnius: Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras.
34. Johnson, L. C. (2001). *Socialinio darbo praktika. Bendrasis požiūris*. Vilnius: VU Specialiosios psichologijos laboratorija.
35. Kauno Panemunės pradinė mokykla. (2017). Mokyklos misija. [žiūrėta: 2017 05 05]. Prieiga per internetą https://www.panemune.kaunas.lm.lt/?page_id=194.
36. Keith, T. , Diamond-Hallam, C., Fine, J. (2004). Longitudinal effects of in-school and out-of-school homework on high school grades. *School Psychology Quarterly*, 19(3), 187-211.
37. Kiliuvienė, D. (2004). Integruotasis ugdymas. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
38. Kitsantas, A., & Zimmerman, B. J. (2009). College students' homework and academic achievement: The mediating role of self-regulatory beliefs. *Metacognition and Learning*, 4(2), 97-110.
39. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras. (2004). *Education in Lithuania*. Vilnius: UAB „Sapnų sala“.
40. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras. (2005). Įsakymas. *Dėl Lietuvos higienos normos hn 21:2005 „bendrojo lavinimo mokykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“*

- patvirtinimo*. (2005 m. birželio 9 d. Nr. V-476). [žiūrėta 2017-03-04]. Prieiga per internetą <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.3F006ECB1740>
41. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas. (2010). Dėl Lietuvos higienos normos HN 21:2010 „Bendrojo lavinimo mokykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo. (2010 m. sausio 22 d. Nr. V-60). [žiūrėta 2017 04 18]. Prieiga per internetą <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.413856F61666>
42. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. (2007). 2007–2008 mokslo metų bendrieji ugdymo planai. (2007 m. balandžio 4 d. Nr. ISAK–604). [žiūrėta 2017 04 18]. Prieiga per internetą http://www.smm.lt/uploads/documents/tevams_ugdymo_planai/bendrieji%20ugdymo%20plana%202007-2008%20m.pdf
43. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. (2011). *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas*. Vilnius: ŠCA. [žiūrėta: 2017 04 06]. Prieiga per internetą http://www.sac.smm.lt/wp-content/uploads/2016/02/Lietuvos-Respublikos-svietimo-istatymas_svietstrat.pdf
44. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. (2014). Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras. [žiūrėta: 2017 05 01]. Prieiga per internetą https://www.smm.lt/uploads/documents/Pedagogams/ikimok_pasiekimu_aprasas.pdf
45. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. (2004). *Įsakymas. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata*. (2004 m. vasario 25 d. Nr. ISAK-256). [žiūrėta 2017-04-15]. Prieiga per internetą <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.E9A283569FAC>
46. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. (2013). *Įsakymas. 2013–2014 ir 2014–2015 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai*. (2013 m. gegužės 27 d. Nr. V- 459). [žiūrėta 2017 04 18]. Prieiga per internetą <http://www.smm.lt/uploads/documents/ugdymo-planai/BUP%2020130519.pdf>
47. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. (2015). 2015–2016 ir 2016–2017 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai. (2015 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. V-457). [žiūrėta 2017 04 18]. Prieiga per internetą <https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/Bendrieji%20ugdymo%20planai.pdf>
48. Murillo, F. J. & Martínez-Garrido, C. (2013). Homework influence on academic performance. A study of Iberoamerican students of Primary Education. *Revista de Psicodidáctica*, 18(1), 157-171.
49. Núñez, J. C., Vallejo, G., Rosário, P., Tuero, E., Valle, A. (2014). Student, teacher, and school context variables predicting academic achievement in biology: Analysis from a multilevel perspective. *Revista de Psicodidáctica*, 19(1), 145-171.

50. OECD (2014), Education at a Glance 2014: OECD Indicators. OECD Publishing. [žiūrėta: 2017 02 15]. Prieiga per internetą <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>
51. OECD. (2014). Does Homework Perpetuate Inequities in Education? PISA in Focus,46, OECD Publishing, Paris.
52. Oficialios statistikos portalas. (2016). Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai palikti kartoti programos kursą. [žiūrėta: 2017 04 01]. Prieiga per internetą <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=51490a8d-79e2-4194-ae6-f40c1992466e>
53. Pashalidis, D. J. (2006). *Homework-Does It Impact Student Performance?* Mathematical and Computing Sciences Masters. 110.
54. Petty, G. (2006). Šiuolaikinis mokymas. Praktinis vadovas. Vilnius: Tyto alba.
55. PISA (2012) Results in focus: What 15-year-olds know and what they can do with what they know. OECD 2014. [žiūrėta: 2017 03 15]. Prieiga per internetą <http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-overview.pdf>
56. Pukėnas, K. (2005). Sportinių tyrimų duomenų analizė SPSS programa. Kaunas: Lietuvos kūno kultūros akademija.
57. Pukėnas, K. (2009). Kokybinių duomenų analizė SPSS programa. Kaunas: Lietuvos kūno kultūros akademija.
58. Rajeckas, B. (1999). *Mokymo organizavimas*. Kaunas: Šviesa.
59. Simplicio, J. (2005). Homework in the 21st century: The antiquated and ineffectual implementation of a time honored educational strategy. *Education*, 126(1), 138-142.
60. Stoeger, H., Ziegler, A. (2008). Evaluation of a classroom based training to improve self-regulation in time management tasks during homework activities with fourth graders. *Metacognition and Learning*, 3, 207-230.
61. ŠMM. (2016). Pradinio ugdymo bendroji programa. [žiūrėta: 2017 05 01]. Prieiga per internetą http://www.sac.smm.lt/wp-content/uploads/2016/01/ugdpr_1priedas_pradinio-ugdymo-bendroji-programa.pdf
62. Švietimo ir mokslo ministerija. (2016). Kodėl ir kaip keičiame mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimo sistemą bendrajame ugdyme. *Švietimo problemos analizė*. 4 (147). 1822-4156.
63. Tidikis, R. (2003). Socialinių mokslų tyrimų metodologija. Vilnius: Lietuvos teisės universitetas.
64. TIMSS (2015) International Results in Mathematics. IEA. TIMSS ir PIRLS. International Study Center. Lynch School of Education, Boston college. [žiūrėta: 2017 04 15]. Prieiga per internetą <http://timssandpirls.bc.edu/timss2015/international-results/wp-content/uploads/filebase/full%20pdfs/T15-International-Results-in-Mathematics.pdf>

65. Trautwein, U. (2007). The homework–achievement relation reconsidered: Differentiating homework time, homework frequency, and homework effort. *Learning and Instruction*, 17, 372–388.
66. Trautwein, U., Koller, O., Schmilz, B., Baumert, J. (2002). Do homework assignments enhance achievement? A multilevel analysis in 7th grade mathematics. *Contemporary Educational Psychology*, 27, 26-50.
67. Trautwein, U., Lüdtke, O. (2007). Students' self-reported effort and time on homework in six school subjects: Between-student differences and withinstudent variation. *Journal of Educational Psychology*, 99, 432-444.
68. Trautwein, U., Lüdtke, O. (2009). Predicting homework motivation and homework effort in six school subjects: The role of person and family characteristics, classroom factors, and school track. *Learning and Instruction*, 19, 243–258.
69. Trautwein, U., Niggli, A., Schnyder, I., Lüdtke, O. (2009). Between-teacher differences in homework assignments and the development of students' homework effort, homework emotions, and achievement. *Journal of Educational Psychology*, 101, 176-189.
70. Van Voorhis, F. L. (2003). Interactive homework in middle school: Effects on family involvement and science achievement. *The Journal of Educational Research*, 96(6), 323-338.
71. Vatterott, C. (2009) *Rethinking Homework*. Premium and Select Member Book
72. Vatterott, C. (2011). Making Homework Central to Learning. *Education Leadership*. Effective Grading Practices, 69(3), 60-64.
73. Visockienė, O. ir Puskunigienė A. (2012). Šiuolaikiniai mokymo/si metodai. Kaunas: Technologija. (70).
74. *Visuotinė lietuvių enciklopedija* (VI tomas). (2004). Vilnius: Mokslo ir Enciklopedijų leidybos institutas, Fau – Goris.
75. *Visuotinė lietuvių enciklopedija*. (XVIII tomas). (2010). Vilnius: Mokslo ir Enciklopedijų leidybos institutas. Perk – Pražvalgos.
76. *Visuotinė lietuvių enciklopedija*. (XX tomas). (2011). Vilnius: Mokslo ir Enciklopedijų leidybos institutas. Rėva – Salzuflėn.
77. *Visuotinė lietuvių enciklopedija*. (XXIV tomas). (2013). Vilnius: Mokslo ir Enciklopedijų leidybos institutas. Tolj – Veni.
78. Walker, J. M., Hoover-Dempsey, K. V., Whetsel, D. R., Green, C. L. (2004). *Parental involvement in homework: A review of current research and its implications for teachers, after school program staff, and parent leaders*. Cambridge, MA: Harvard Family Research Project.
79. Wingard, L., & Forsberg, L. (2009). Parent involvement in children's homework in American and Swedish dual-earner families. *Journal of Pragmatics*, 41, 1576-1595.

80. Xu, J. & Wu, H. (2013). Self-regulation of homework behavior: Homework management at the secondary school level. *The Journal of Educational Research*, 106(1), 1-13.
81. Xu, J. (2012). Secondary school students' interest in homework: What about race and school location? *School Community Journal*, 22(2), 65-86.
82. Zimmerman, B. J., & Kitsantas, A. (2005). Homework practices and academic achievement: The mediating role of self-efficacy and perceived responsibility beliefs. *Contemporary Educational Psychology*, 30(4), 397-417.

PRIEDAI

1 PRIEDAS

Mokinio anketa

Prašau, atsakyki į kelis klausimus apie namų darbus.

(Vardas, Pavardė, Klasė)

1. Kiek dienų per savaitę mokytoja užduoda matematikos namų darbus?

Kiekvieną dieną   Dvi dienas per savaitę   Tris dienas per savaitę   Nė vienos dienos

2. Ar norėtumei namų darbams gauti didesnius projektinius darbus kuriuos atliktum per kelias dienas ar mažus darbelius kasdien?

Projektinius kelioms dienoms   Mažus darbelius kasdien

3. Ar namų darbus namuose atlieki savarankiškai?

Taip   Ne

4. Kas tau dažniausiai padeda atlikti namų darbus?

Mama   Tėtis   Močiutė   Senelis   Teta   Niekas   Kita.....

5. Kaip jautiesi darydamas namų darbus?

Pasitikintis savimi   Piktas   Išsigandęs   Liūdnas
Besidžiaugiantis   Smalsus   Žingeidus   Ramus

6. Kaip jautiesi atlikęs namų darbus?

Pasitikintis savimi   Piktas   Išsigandęs   Liūdnas
Besidžiaugiantis   Smalsus   Žingeidus   Ramus

7. Ar namų darbus dažniausiai atlieki iki galo?

Taip   Ne

7.1. Jei atsakei ne, argumentuoki kodėl? .....

8. Ar darai namų darbus kiekvieną sykį, kai juos užduoda mokytoja?

Taip   Ne

8.1. Jei atsakei ne, argumentuoki kodėl? .....

9. Kuriuo dienos metu dažniausiai atlieki namų darbus?

Tik pasibaigus pamokai   Tik pasibaigus visoms pamokoms   Grįžęs namo   Vakare

10. Ką darai kai iš pirmo karto nepasiseka išspręsti namų darbų uždavinio?

Sprendžiu dar kartą   Atidedu kitam kartui   Nebedarau   Einu klausti ir prašyti pagalbos

11. Kokie tau atrodo matematikos namų darbai?

Kartais sunkūs   Dažniausiai sunkūs   Dažniausiai lengvi

12. Ar klausai mokytojos kai nesupranti užduoties?

Taip   Ne   Kartais   Dažniau
klausiu draugo

13. Ar klasės draugų klausai patarimų dėl namų darbų, tariesi juos atliekant?

Taip   Ne   Kartais

14. Kai darai namų darbus ar tavo aplinkoje būna tylu?

Mano aplinkoje būna tylu   Mano aplinkoje būna triukšminga
Mano aplinkoje kartais būna triukšminga

Ačiū už tavo atsakymus.

Mokinio laiko fiksavimo lapas

(Vardas, Pavardė, Klasė)

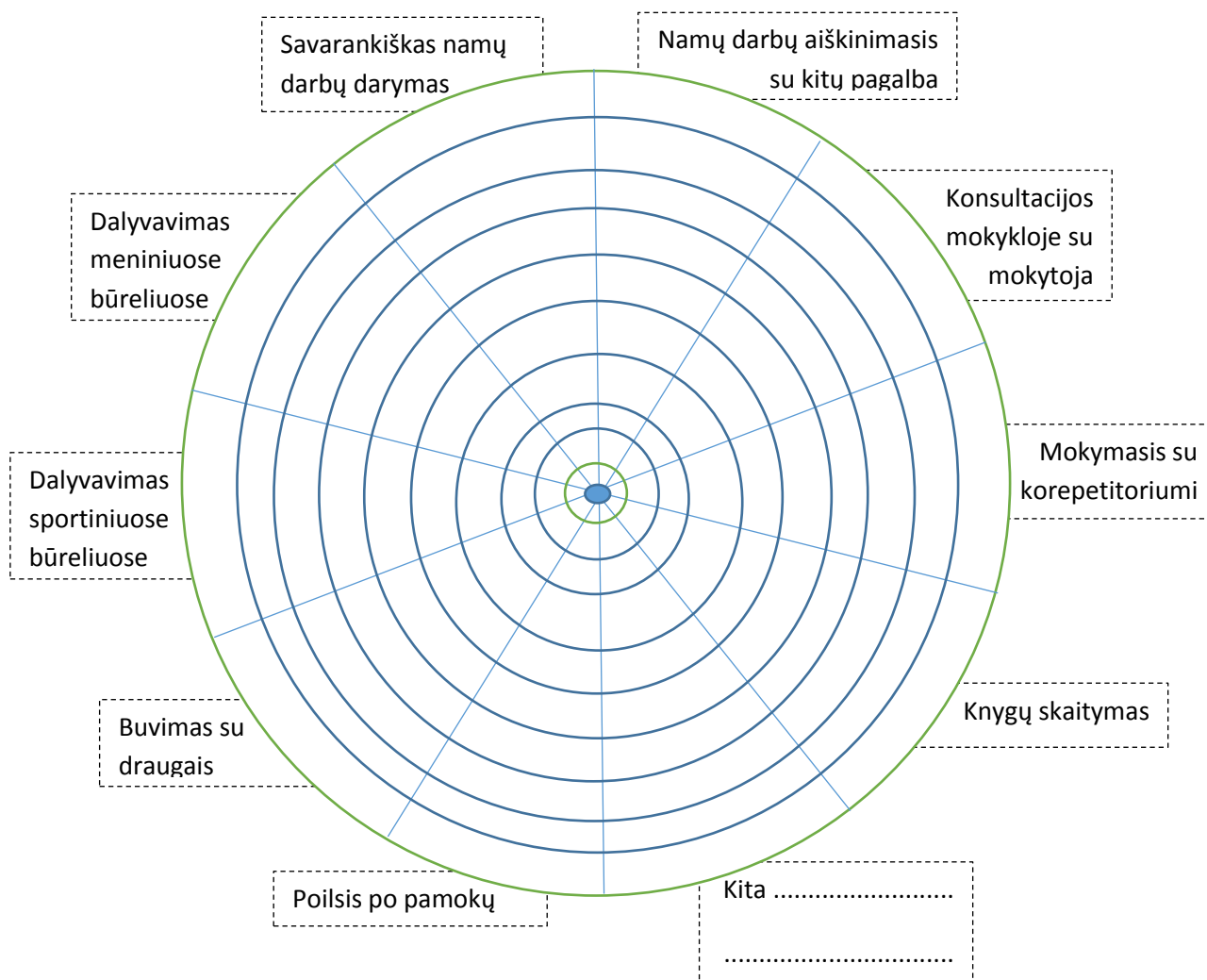
Prašau tavęs dvi (tris) dienas kiek įmanoma tiksliau matuoti laiko tarpą kurį skiri matematikos namų darbams tos dienos metu. Pamatuota laiką įrašyk į dienos laiką atitinkantį langelį.

	Pertraukų metu	Po pamokų mokykloje	Prailgintos grupės metu	Namuose su tėvais ar kita pagalba	Namuose vienas
1 diena					
2 diena					
3 diena					

Prašau įvertinti 1 iš dienu laiko pasiskirstymą tarp veiklų kuriomis užsiėmėi.

Vertinti reikia kiekvieną veiklą atskirai. Kiekvienos veiklos trikampyje yra 10 linijų, kuri kiekviena atitinka laiko tarpą. Nuo centro pirmoji linija yra kontrolinė ir atitinkanti 0 min. antroji - iki 30 min. trečioji – iki 1 val. toliau iki 1,5 val., iki 2 val., iki 2,5 val., iki 3 val., iki 3,5 val., iki 4 valandų ir paskutinioji linija atitinka 4 ir daugiau valandų skiriamų veiklai dienos metu. Viena linija prilygsta 30 min. tavo laiko. Spalvinti reikia visus langelius, kurie atitinka praleidžiamą laiką, pvz.: jei knygas skaitei 2 valandas, spalvinti reikia 4 langelius.

Prie kita parašyk dar vieną veiklą kuria užsiimi dienos metu ir tau ji yra svarbi.

Mokytojo mokinio gabumų matematikos dalyke vertinimas (klasė)

Prašau įvertinti kiekvieno mokinio atskirai gabumus matematikos dalykui pagal pateiktus kriterijus. Ir prie jų atitinkančio skaičiaus padėti (+).

1. – **Neturi gebėjimų išmokti** pateiktos informacijos matematikos dalyke.
2. – **Geba išmokti** pateiktą informaciją **dėdamas daug darbo** ir dideles pastangas.
3. – Geba išmokti pateiktą informaciją **be didesnių pastangų**. Geba **apibendrinti ir analizuoti, sunkiau** orientuojasi **naujuose uždaviniuose**.
4. – Geba išmokti pateiktą informaciją, **spręsdamas naujus uždavinius greitai juos supranta**, geba apibendrinti ir analizuoti.
5. – Geba išmokti pateiktą informaciją, geba spręsti problemas – orientotis naujuose uždaviniuose, geba suprasti ir naudoti abstrakcijas. Greitai supranta naujas užduotis. **Geba formuoti netikėtas matematinės idėjas**.

Paskutiniuose *dviejuose stulpeliuose* įvardykite kiekvieno mokinio atskirai ugdymo pasiekimus praėjusiame ir einamajame pusmetyje matematikos dalyke. Pasiekimus apibūdinkite išvestu pasiekimų lygiu (aukštesnysis, pagrindinis).

Eil. Nr.	Vardas Pavardė	1	2	3	4	5	Ugdymo pasiekimai praėjusiame pusmetyje	Ugdymo pasiekimai einamajame pusmetyje
1.	Vardenis Pavardenis							
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.								
13.								
14.								
15.								
16.								
17.								

Ačiū už Jūsų atsakymus

Tėvų sutikimas ir anketa

Gerbiami tėveliai,

Esu Dovilė Atkočiūnaitė, studijuoju Kauno Technologijos universitete, Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakultete pagal Edukologijos magistratūros studijų programą. Atlieku tyrimą „Namų darbų pradinėje mokykloje sąsaja su ugdymo pasiekimais“. Jūsų nuomonė labai svarbi atliekant tyrimą šiuo švietimo politikos klausimu. Duomenys bus naudojami tik moksliniais tikslais. Anketa nėra anoniminė siekiant vėliau lyginti rezultatus tarp tyrimo objektų ir ieškoti sąsajų tarp mokinio namų darbams skiriamo laiko ir jo ugdymo pasiekimų. Asmeniniai duomenys bus žinomi tik tyrėjui ir išliks konfidencialūs.

Tyrimo metu bus prašoma, klasės mokytojos, tyrėjai atskleisti Jūsų sūnaus/dukros matematikos ugdymo pasiekimus bei įvertinti mokinio gabumus matematikos dalyko.

Mokinys anketoje įvertins laiką, kurį skiria namų darbams, išreikš savo nuomonę apie namų darbus. Atsakys į tokius klausimus kaip kas jam padeda atlikti namų darbus, ar daro namų darbus nuolatos, kokių dienos metu dažniausiai juos atlieka.

Esant poreikiui tėvai gali būti supažindinti su tyrimo anketomis ir tyrimo rezultatais.

Prašau Jūsų sutikimo tyrimo tikslais leisti susipažinti su Jūsų sūnaus/dukros .....
.....ugdymo pasiekimų rezultatais ir naudoti Jūsų sūnaus / dukros klausimyno atsakymus.

Pabraukite pasirinktą variantą: SUTINKU   NESUTINKU

Ar prižiūrite, kad Jūsų sūnus/duktė atliktų namų darbus?   TAIP   NE

Kaip manote ar Jūsų vaikui yra reikalingi namų darbai?   TAIP   NE

Kaip manote ar namų darbai turi įtakos mokinio ugdymo pasiekimams?

TAIP, teigiamą   TAIP, neigiamą   Neturi įtakos

Ar padedate savo vaikui atlikti matematikos namų darbus?   TAIP   NE

Kiek vidutiniškai laiko Jūsų vaikas skiria matematikos namų darbams atlikti per dieną? .....

Mamos/tėčio vardas, pavardė, parašas _____

Sutikimas

KAUNO PANEMUNĖS
PRADINĖ MOKYKLA
Gautas
2017-04-15 Nr. 93.1

DOVILĖ ATKOČIŪNAITĖ
MOKYKLOS SOCIALINĖ PEDAGOGĖ

Kauno Panemunės pradinės mokyklos direktorei
Virginijai Rupaitienei

Leidimu atlikti tyrimą
 2017-04-15

PRAŠYMAS
DUOTI SUTIKIMĄ

2017-04-15
Kaunas

Prašau duoti sutikimą Jūsų vadovaujamoje Kauno Panemunės pradinėje mokykloje atlikti tyrimą „Namų darbų pradinėje mokykloje sąsajos su ugdymo pasiekimais“. Tyrimo metu bus prašoma tėvų sutikimo, apklausti jų vaikus. Vaikai, kurių tėvai sutiks dalyvauti tyrime bus neanonimiškai apklausti, matuos laiką, kurio metu atliks namų darbus. Antrajame tyrimo etape bus apklaustos mokyklos mokytojos siekiant susieti mokytojų ir vaikų usakymus ir rasti sąsajas tarp šių dviejų kintamųjų. Tiriamųjų konfidencialumas bus nepažeistas koduojant jų asmeninę informaciją. Tyrimo duomenys bus naudojami tik moksliniais tikslais.

(parašas)

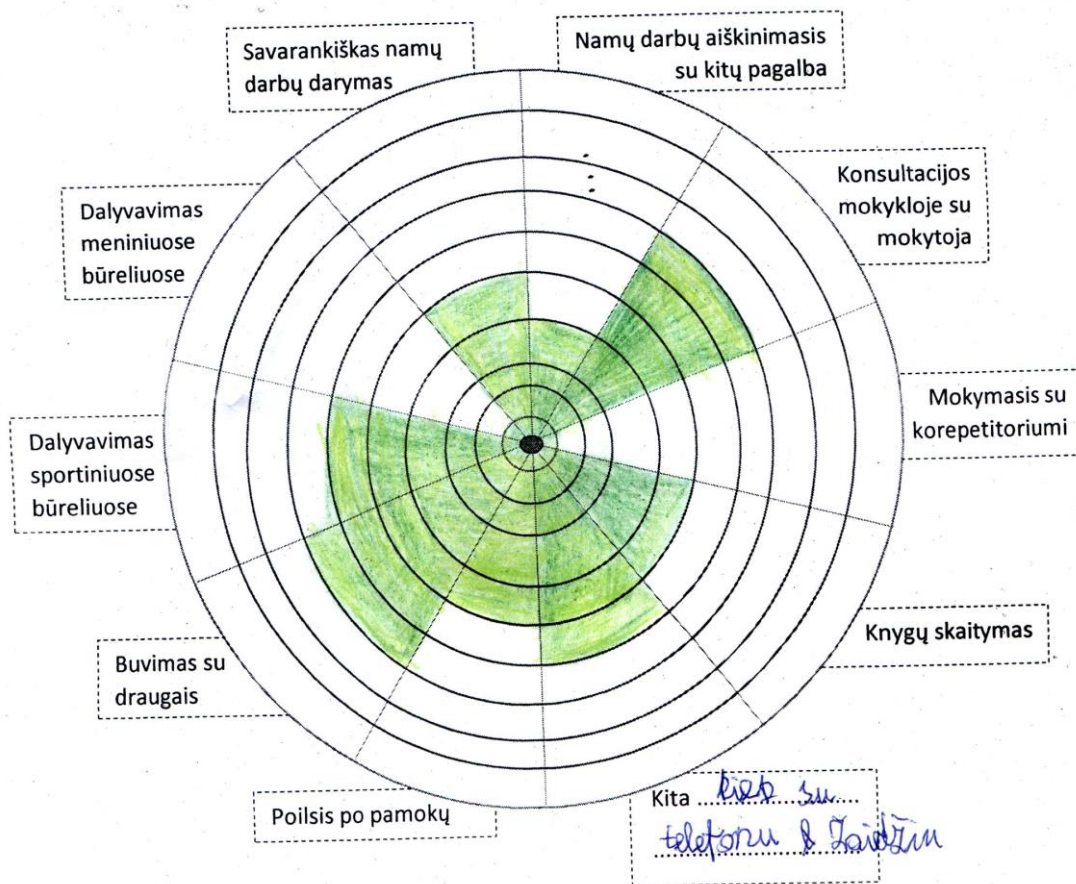
Tyrimo duomenys: Mokytojų atvirų klausimų atsakymai

Diferencijavimas	Motyvacija
Nediferencijuoja – „nes ruošiamės standartizuoties testams, stojamiesiems, kurie nėra diferencijuojami.“	„Džiaugiuosi teisingai atliktomis užduotimis, giriu už norą išmokti, aiškinu kuo konkreti užduotis naudinga, kokia užduoties prasmė.“
Diferencijuoja – „sudėtingesnės užduotys gabesniems mokiniams.“	„Mokiniai, kurie visuomet atlieka namų užduotis, būna atleidžiami nuo namų darbų kartą per savaitę.“
Diferencijuoja – „dėl skirtingo tempo, mokymosi galimybių.“	„Tiesiog kalbamės, kaip svarbu mokytis.“
Diferencijuoja – „skirtingi gabumai ir darbo tempas.“	„Giriu už teisingai atliktą darbą, piešiu šypsenėlę. Paaiškinu, kad namų darbai – žinių įvertinimas.“
Diferencijuoja – „kad atitiktų visų mokinių mokymosi gabumams.“	„Skatinu už atliktus darbus.“
Nediferencijuoja – „nes nesu robotas, neturiu mokytojo padėjėjo, o pratybose nepateikta diferencijuotų užduočių, tik leidžiu silpnesniems daryti mažiau užduotų stulpelių, pasilengvinti, dalyti iš vienaženklų, kai visi dalija dviženklus skaičiaus.“	„Gyrimas, geri vertinimai.“
Diferencijuoja – „nes skirtingi gebėjimai, labai skiriasi darbo tempas.“	„Susitarimu, aiškinamės kodėl reikia. Kviečiu sau užsiduoti namų darbus.“
Diferencijuoja – „nes nevienodi mokinių gebėjimai.“	„Leidžiu pasirinkti užduočių kiekį ir pobūdį, žodiniu, rašytiniu pagyrimu.“
Diferencijuoja – „nes klasėje labai skirtingas vaikų lygis.“	„Teigiami įvertinimai, paskatinimai, duodami, kūrybiniai, linksmi, įvairūs namų darbai.“
Nediferencijuoja	„Paskatinimai, mažiau namų darbų tiems kurie juos daro nuolatos.“
Diferencijuoja – „todėl,] kad mokinių gebėjimai ir poreikiai nevienodi.“	„Kalbant, diskutuojant, jog tai įvertinimas, atsakomybė ir kiti jausmai.“
Diferencijuoja – „kad vaikas labiau būtų įvertintas, kai nori pakartoti, ar kai stipresni mokiniai ruošiasi konkursui.“	„Mokinys atlikęs namų darbus pasižymi lentelėje.“

Tyrimo dalyvio laiko pasiskirstymo rato pavyzdys

Prašau įvertinti šių 1 iš dienų laiko pasiskirstymą tarp veiklų kuriomis užsiėmėi.

Vertinti reikia kiekvieną veiklą atskirai. Kiekvienos veiklos trikampyje yra 10 linijų kuri kiekviena atitinka laiko tarpą. Nuo centro pirmoji linija iki 30 min. antroji – iki 1 h. toliau iki 1,5 h, iki 2 h, iki 2,5 h., iki 3 h, iki 3,5 h., iki 4 valandų ir paskutinioji linija atitinka 4 ir daugiau valandų skiriamų veiklai dienos metu.

Mokinių pasirinkimai „kita“ laiko paskirstymo rate

Aktyvios Veiklos	Laiko tarpas	Socialinės situacijos	Laiko tarpas	Ramios / kūrybinės veiklos	Laiko tarpas
Buvimas lauke su draugais per prailgintą	1 h.	Būnu pas tėtį	3 h	Žiūriu i akvariumą	1 h.
Žaidimas su kamuoliu	2,5 h	Žaidžiu su broliu / sese	1 h; 1,5 h; 3 h	Piešimas, eilėraščių kūrimas	3h
Triukai su paspirtuku	2,5 h	Žaidimas su tėčiu	30 min	Piešiu	1h; 2h
Buvimas lauke x14 Žaidžia lauke	30 min; 1h; 1,5 h.; 2 h.; 3h	Buvimas su šeima x20 Laikas su šeima Bendravimas su šeima	1 h; 2 h 3h; 4h.	Dainavimas	3h 1,5 h 1h
Tvarkau kiemą	2,5 h	Būnu pas močiutę	1 h	Grojimas muzikos instrumentu	2h
Žaidžiu krepšinį	1,5 h. 3 h	Būnu su draugais	1 h	Groju su fleita	3 h
Žaidžiu futbolą	1,5 h; 2 h	Būnu lauke su draugais	3 h	Šokiai	3h 1,5 h 2h 1 h
Žaidimams	1,5 h.; 2h; 2,5 h.;	Buvimas namuose	1 h 4 h	Kuriu robotus	2 h
Einam į lauką	2 h.; 3h	Buvimas prailgintoje	1,5 h.; 2 h;	Meldžiuosi	1,5 h; 1 h
Jojimas	2h	Pramogauju	4 h	Papuošalų gaminimas	2,5 h
Baseinas	1h			Kūno poilsis, pasipildymas	2 h
Buvimas lauke su draugais x5	2h			Grojimas pianinu	1,5
Atlieku gimnastikos pratimus	30 min; 1 h				
Riedučiais važinėju	2 h.				
Važinėju su kartingais	2 h				

Veiklos su technologijomis	Laiko tarpas	Papildomas mokymasis	Laiko tarpas	Fiziologiniai poreikiai:	Laiko tarpas	Laikas su augintiniais:	Laiko tarpas
Žaidžiu su kompiuteriu x17	1 h; 1,5 h; 2 h. 3h, 3,5 h	Dailyraštis	1h.	Valgymas x8	2h 1,5 h 1 h	Žaidimas su gyvūnais	3h; 2h; 1,5h.
Žaidžiu su telefonu	2,5 h; 2 h; 3 h	Daryti Barkevičiaus testus	2h	Miegas	8 h 7 h	Šuns vedžiojimas	30 min.; 2 h; 1 h; 1,5.
Buvimas prie technologinių priemonių	1,5 h.	Pamokoms	1 h; 3 h 1,5h; 2h			Buvimas su šuniu	1 h; 30 min.
Žaidžiu su technologijomis	1 h	Atsiskaitau korteles	30 min			Žaidžiu su šunim	1h
Žaidžiu su plančete	1 h					Žaidžiu su katinu	1h
Televizoriaus žiūrėjimas	1h; 2 h; 3 h; 2,5 h					Gyvuneliu vedžiojimas	2 h
Žiūriu filmus	2 h.; 1,5 h					Naminių gyvūnų priežiūra	